

YÖK'süz Bir Üniversite İstiyoruz

**Genç Ajans Basın Yayıncılık
Reklamcılık Sanayi ve Ticaret
Limited Őti.
Őirket Sahibi: Akın Kılınç
Adres: Mustafa Kemal PaŐa Mah.
Atatürk Bulvarı Sk. 146/17 Aksaray**

**Baskı: Diner Ofset
Ekim 2000**

Ülkemizde yıllardır tartışılan bir kurum... Üniversitelerimizde bilimsel eğitimin, demokratik bir üniversitenin özgür araştırma koşullarının önündeki engellerin kurumlaşmış hali..

Gün geçmiyor ki yeni bir uygulama ile karşılaşmayalım... Evet YÖK'den bahsediyoruz.

Yaptıklarıyla o kadar çok teşhir oldu ki, YÖK'ü bilmeyen tanımayan kimse kalmamıştır. Ama biz bir kere daha yapmış olduğumuz bu çalışmada YÖK'ü masaya yatırmayı yararlı gördük. YÖK'ün yapısı, işleyişi, faaliyetleri ve bunlara karşı yükselen tepkileri ele almaya çalıştık.

YÖK ne öğrenciye, ne de öğretim görevlisine tahammül edemiyor.

(ÖES Eski Başkanı-Radikal 14.12.1998)

Baskıcı YÖK değiştirilsin.

(Prof. Dr. Kadir Erdin, ÜÖD Eski Başkanı- Cumhuriyet, 12.06.1998)

YÖK dukalığı kaldırılsın.

(FP Rize milletvekili Mehmet Bekaroğlu- Radikal, 29.06.1999)

Bıktım bu YÖK'ten; gerçekten bıktım.

(Toktamış Ateş-Cumhuriyet, 09.10.1993)

YÖK'ü yok etmeli.

(Cahit Arf, 1998'de vefat eden matematikçimiz)

Ben YÖK'e sataşanlara karşı tüm ağırlığımı koyarım.

(Kenan EVREN-Cumhuriyet, 27.12.1984)

NEDEN BÖYLE BİR BROŞÜRE İHTİYAÇ DUYDUK?

A slında girişteki alıntılardan cevap az çok ortaya çıkıyor. 2000 yılında Türkiye'de eğitim sisteminin 1981'den beri baş belası YÖK'e herkes öfkeleniyor. Tepkisini ortaya koyuyor. Nasıl olursa olsun YÖK'ün kaldırılmasını talep ediyor. Öğretim elemanları, öğrenciler, solcular, islamcılar, veliler, aydınlar...

Peki karşılarında bunu engelleyen ne var? Bakıldığında en ufak bir ulusal onura, insan hak ve özgürlüklerine tahammülü olmayan, eli kana bulaşmış, darbeci bir zihniyet var. Bu zihniyet, YÖK'ün yaratıldığı günden bugüne devam ediyor.

Ve 2000 yılının Türkiye'sinde "Avrupalılaşıyoruz, demokratikleşiyoruz" mesajlarıyla uyutulmaya çalışılıyor. Ama yaşadıklarımız bize bunların bir masal ve demagoji olmaktan öteye gidemeyeceğini gösterdi.

Bugün YÖK'ün saltanatından çok geniş kesimler etkileniyor ve buna karşı tepkiler örgütleniyor ama görüyoruz ki, YÖK'ün icraatları devam ediyor.

Üniversiteli olmanın, toplumun önünde aydın olmanın, Türkiye'de genç olmanın 68'lerin, 74'lerin, 90'ların mirasına sahip bir gençlik olmanın bilinciyle bizler de "YÖK'süz Bir Üniversite" şiarıyla YÖK'e ve UYGULAMALARINA KARŞI geniş bir kampanya başlattık.

Evet, bu talepte haklıyız. Aydınlık bir geleceğe özlem duyan, geleceği kendi ellerimizle yaratacağımızın haklılığını biliyoruz.

Sadece karşı çıkmanın yetersiz olduğunu, maddileşmeyen her "manevi" desteğin değiştirici, dönüştürücü olmadığını ve yokolacağını biliyoruz.

Bilmenin ve öğrenmenin hareketin nüvesi olduğunu düşündüğümüzden böyle bir çalışmaya giriştik.

Alternatiflerimizi yaratmanın ve bunları ortaya koyup, bunları elde etmek için mücadele etmeyi gerekli gördüğümüzden böyle bir çalışmaya giriştik.

Tarihten öğrendik ki; isteklerimizi dile getirmenin ve bunları elde etmenin tek yolu bizim birşeyler yapmamızdan geçiyor. "Biryerlerden birşeyler beklemenin" zamanı, çoktan geldi de geçiyor. Örnek mi?

ANAP eski Genel Başkanı Turgut Özal'ın başbakanlığında kurulan ve 21 Aralık 1987-9 Kasım 1989 tarihleri arasında iktidarda olan 2. Özal hükümeti, programında, YÖK Kanunu'nun günün koşullarına göre değiştirileceğini söyledi ama değiştirmede.

Ondan sonraki 47. hükümet, Akbulut'un başbakanlığında kuruldu. "Bugüne kadar yapılan uygulamalar ve sonuçları değerlendirilerek, YÖK Kanunu'nun günün şartlarına göre değiştirilecektir", demelerine rağmen YÖK Kanunu'nun yanından bile geçmediler.

Mesut YILMAZ'ın kurduğu 48. hükümet 1991 yılında iktidardaydı. Hükümet progra-

mında "Bugüne kadar yapılan uygulamalar ve sonuçları ışığında YÖK Kanunu yeniden değerlendirilecektir", deniliyordu. Ancak yine vaat tutulmadı.

Demirel'in kurduğu, 1991-93 arasında iktidarda kalan, hükümet ise yüzüzlük çitasını daha da yükselterek köklü bir üniversite reformu ile üniversitelere bilimsel ve yönetsel özerklik tanınacağını söylemişti. YÖK sistemi kaldırılacaktı, yükseköğretim kurumları, kendi içlerinden seçtikleri organlar eliyle yönetilecekti, üniversiteler özerk olacaktı. Olmadı.

Çiller'in 50. hükümeti ise bilimsel kurumların özerkliğinin, demokratikleşme için kaçınılmaz olduğunu söylüyordu.

1996'ya kadar kurulan iki Çiller hükümeti de aynı söylemleri devam ettirdi.

Mesut YILMAZ'ın 6 Mart 1996'da kurulan hükümetinde YÖK'ün sadece koordinasyon işlevi görecektir bir yapıya kavuşturulacağı vaat edildi.

Refahiyol hükümetinin ise yalancılıkta fazlası vardı eksiği yoktu. Anasol-D tabir edilen hükümet ise YÖK'ün üniversiteler arasında bir eşgüdüm kuruluna dönüştürüleceğini ve üniversitelerde tam özerkliğin sağlanacağını söyledi.

Ancak getirdiği yeni "Disiplin Yönetmeliği" ile bilimin bileklerindeki kelepçe, kemiğe oturtuldu.

İLK ÜNİVERSİTE DENEYİMLERİ

İstanbul Üniversitesi'nin kurulmasından önce ülkenin en gelişmiş üniversite denkliğindeki eğitim kurumu, İstanbul Darülfünun'uydu. Adı "Fenler Evi" anlamına gelen bu kurum, 1846'da kurulmuştur. Sistemli eğitim vermeye başlaması ise ancak 2. Meşrutiyet zamanında yapılan "Nizamname" isimli düzenleme ile gerçekleşir (1912). Fakat Darülfünun, her ne kadar çağdaş görünse de bilimsel bağımsızlık anlamıyla oldukça sorunludur. Hocalarının (müderris) büyük kısmı memurdur. Memur olmayanlar da bulunmasına rağmen atamaları veya görevden alınmaları hükümet kararıyla yapılmaktadır. Hocaların bu "bir ayağı çukurda" durumları onların bağımsız düşünme noktasındaki en büyük engellerindendir. İktidar tarafından sürekli bir baskı demek olan bu durum eğitime de yansır. Hükümet politikalarıyla çelişir bir araştır-

ma veya pratik içine girilemez.

1925 yılında Darülfünun'un rektörlüğüne getirilen İsmail Hakkı BALTA-CIOĞLU, 1919 yılında yayınladığı bir çalışmasında şunları söylemektedir:

"Darülfünun sorunu, bilimin ve bilim adamlarının bağımsızlığı sorunu... Bilimsel özerklik sorunudur. Darülfünun Heyeti; bağımsız, hükümetten ve siyasetten etkilenmeyen bir bilim ve kültür sınıfı biçimine dönüşmedikçe, Darülfünun, doğal bir yaşama ulaşamayacaktır."

1923 yılında Cumhuriyet'in kurulmasıyla birlikte Darülfünun'a daha verimli çalışabileceği bir bina verilir (bugünkü İ.Ü. Merkez Binası). 1 Nisan 1925 tarihini taşıyan bir yasa ile Darülfünun'a "tüzel kişilik ve katma bütçe ile yönetim hakkı da verilerek, biçimsel olarak Milli Eğitim Bakanlığı'ndan ayrılır. Cumhuriyet tarihinin ilk özerk üniversite deneyimi bu ta-

rihte gerçekleşir.

Bir süre sonra Darülfünun, yozlaşır, hantal bir yapı ve "arpalık" halini alır. Bilimsel çalışma yapmamasından ve Cumhuriyet karşıtı tavırlarından dolayı eleştirilmektedir. Bu noktada "1933 Reformu" adı verilen bir düzenlemeyle Darülfünun, 31 Temmuz günü kapatılır ve yerine 1 Ağustos'ta İstanbul Üniversitesi kurulur.

Darülfünunun tasfiye ediliş nedenlerinden bazıları özetle şöyledir: Yeni kurulan Cumhuriyet'in ihtiyacı olan bilinçlerdeki dönüşümü sağlayacak faaliyetlere girişmek yerine "salt bir meslek okulu haline" gelmesi, hocaların ders saatleri dışında öğrencilerle ilgilenmemeleri, üniversitedeki akademik ünvanların, yetkilerin kişisel ayrıcalık için kullanılması, kurumun ülke yaşam ve ihtiyaçlarından ayrı düşmesi; kendini soyutlaması, yok denecek kadar az sayıda ve bilimsel olmayan yayınlar çıkarılması vb.

Darülfünun'un objektif olarak özerkliği kaldırılmıştır. Ancak işlevi konusunda örnek alınacaktır. Bu gerekçelerin çoğu, günümüzde de mevcuttur. Ancak bu nedenlerle günümüzde herhangi bir okulda bırakalım

bir tasfiye herhangi bir soruşturma bulmak bile neredeyse olanaksızdır.

Darülfünun'un yerine kurulan yeni Üniversite'de ise kadroyu, Darülfünun'un 151 hocasından görevlerine tekrar çağrılan 59'u ve Hitler Faşizminden kaçarak Türkiye'ye gelen Alman hocalar oluşturuyordu.

Ülkemizde ilk üniversite, 1933 yılında Edebiyat, Fen, Hukuk ve İlahiyat Fakülteleri bulunan İstanbul Üniversitesi'nin açılmasıyla kuruldu. 1934'te Orman Fakültesi, 1935'te de Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi (DTCF), açıldı. Sonraki yıllarda üniversite sayısı daha da arttı.

Zaman içinde öğrencilerin büyük illerde toplanması "sakıncalı" bulunarak üniversite gençliğinin diğer bölgelere de yayılması amacıyla ülkenin farklı yerlerine fakülteler ve üniversiteler açıldı. Bu uygulamada temel kaygı; üniversiteli gençliğin sayısal büyüklüğünün artışından çekinilmesiydi.

Bunun yanında Amerikan eğitim sisteminden alınan kampus uygulaması da gençliğe yönelik bir diğer taktikti. Böylece hemen birçok ihtiyaçları kampus içinde karşılanan öğrencilerin halkın diğer kesimleriyle

KÖY ENSTİTÜLERİ

17 Nisan 1940'da kurulan Köy Enstitüleri henüz yeni kurulmuş Cumhuriyet'in kalkınma programı çerçevesinde ele alınan köylünün eğitilmesi ve tarımsal üretimin yetkinleştirilmesi çalışmalarının bir parçasıydı.

Köy Enstitülerinin kuruluşu, 1936'da Tarım Bakanlığı'nın işbirliğiyle açılan "Eğitmen Kursları"na dayanır. Bunu daha sonra açılan "Öğretmen Okulları" izler. 1939'da düzenle-

nen 1. Milli Eğitim Şurası'nda ilköğretim konularına ilişkin kararlar alınır. 3803 sayılı "Köy Enstitüleri ve Köy E Lüzumlu Sanat Erbabını Yetiştirme Kanunu" kabul edilir. Peşinden konuyla ilgili bir Teşkilat Kanunu çıkarılır.

Köy Enstitüleri'nin ihtiyaç duyduğu öğretmenlerin yetiştirilmesine ise 1942- 43 yılında açılan Yüksek Köy Enstitüsü ile başlanır. Daha o yıllarda bile eğitimin alt yapısının oluşturulmasına ilişkin bu çaba dikkat çekicidir.

"İş içinde, iş aracılığıyla, iş için eğitim" ilkesiyle işleyen Köy Enstitüleri henüz yeni kurulmuş Cumhuriyet'in kalkınma programı çerçevesinde ele alınan köylünün eğitilmesi ve tarımsal üretimin yetkinleştirilmesi çalışmalarının bir parçasıydı.

olan bağlantısını koparmak amaçlanıyordu. Bu uygulama bugün şehir içindeki kampüslerin şehir dışına taşınmasıyla devam etmektedir. Bu sayede kendini halkın sorunlarından bağımsız görme anlayışı ve yalnızlık duygusu körüklenerek duyarsızlaşma büyütölmeye çalışılmaktadır. Bugün kampüsler, gençliğin içinde yaşamaya mahkum edildiğı adeta birer "getto" halini almıştır.

Günümüzün naylon üniversiteleri düşünöldüğünde ise eğitimin kalitesinin nasıl yükseltilebileceğine de örnektir.

Her Köy Enstitüsü'nde bir "Uygulama Okulu" açılmıştı. Öğrencilerini çevre köylerden ya da enstitü öğretmenlerinin çocuklarından seçen bu okullarda geleceğın öğretmenleri görevlerine hazırlanıyor, yapılan gözlem ve inceleme sonuçları derlenerek diğer okullara ulaştırılıyordu. Her enstitünün çevresindeki 8-10 köy de "staj köyü" olarak seçilmişti. Her enstitüye, devlet bütçesi dışında bir döner sermaye verilmişti. Tarım alanları, kurulan işlikler, yapı ve tesisler dışında kalan üretim işleri bu sermaye ile yapılıyordu. Enstitülerin tüketimi

için gerekli olan ürünler, bu sermaye aracılığıyla üretiliyordu. Birçok enstitü kendi ihtiyacından fazla üretim yapar hale gelmişti. Üretim fazlası köylüye satılıyor, bundan elde edilen gelirle yeni tesislerin kurulması yönünde gidiliyordu." (İnsan Merkezli Eğitim, sayfa: 173 - Nur SERTER)

"İş içinde, iş aracılığıyla, iş için eğitim" ilkesiyle işleyen enstitülerde öğretmenlerin ihtiyaçları ağırlıklı olarak köy halkı tarafından karşılanıyordu. İmece temeline dayanan üretici bir örgüt niteliğindeki enstitülerde okulların pratikleri, köyün ihtiyaçlarıyla içiçe gibiydi. Buralarda öğrenciler kültür, ziraat ve sanat çalışmalarına mutlaka katılmak zorundaydılar ve hergün düzenlenen serbest okuma çalışmalarıyla kitap okuma alışkanlığı kazanıyorlardı. İlerici bir nitelik gösteren okullarda okulların öğrencisi, öğretmeni, hizmetlisi en az on beş günde bir biraraya gelip değerlendirmeye toplantıları yapmaktaydılar.

Eğitimi ve çalışmayı birarada gören gençler, bu sayede geri bırakılmışlığı, yoksulluğu ve köylülerin içinde bulundukları olanaksızlıkları daha

Zengin eden okullar

En fazla parayı Stanford mezunları kazanırken, maaşları en hızlı artanlar University of Pennsylvania'dan çıkıyor

DERLEYEN: SEÇKİN ÜREY

Ingiliz Financial Times gazetesi mezunları en çok maaş alan, dünyadaki 75 işletme yüksek lisans programının (MBA) listesini açıkladı. 10 ülkenin yer aldığı listeyi büyük çoğunluğu ABD'li okullar oluşturmaktadır.

Okulların 21 kategoride değerlendirildiği araştırmanın genel sıralamasında ABD'li Harvard Üniversitesi'nin 1. İktisadi Okulu birinci sıraya girdi. Mezunları en çok maaş alan okulların listesi:

En çok Stanford kazandırıyor

Sıra	Okul	Ülke	Ortalama maaş	Maaş artışı
			Yıllık \$	%
1	Harvard Business School	ABD	155.401	22,1
2	University of Pennsylvania Wharton	ABD	142.291	22,2
3	Stanford University GSB	ABD	137.504	20,0
4	MIT Sloan	ABD	131.417	19,9
5	Columbia University GSB	ABD	131.371	22,2
6	University of Chicago GSB	ABD	130.418	22,4
7	Northwestern University Kellogg	ABD	134.238	18,2
8	London Business School	İngiltere	109.091	14,6
9	Insead	Fransa	113.808	14,4
10	Cornell University Johnson	ABD	115.634	19,9
11	IMD	İsviçre	129.109	17,8
12	University of California at Berkeley Haas	ABD	113.653	14,0
13	New York University Johnson	ABD	111.553	19,9
14	University of California at Los Angeles Anderson	ABD	116.983	17,8
15	Sydney Smith, York	ABD	132.091	18,4
16	University of Michigan	ABD	107.247	17,3
17	Duke University Fuqua	ABD	109.423	18,2
18	Tyke School of Management	ABD	115.330	19,9
19	University of Virginia Darden	ABD	117.720	18,1
20	University of Toronto Rotman	ABD	107.247	17,3
21	Institute de Empresa	İspanya	107.247	17,3

AMERIKANLAŞTIRILAN EĞİTİM SİSTEMİ
1940'ların sonlarına doğru Marshall yardımı, Trumann doktrini vb. ile borç ba-

tağına itilen ülkemizde ABD, eğitimi de elinden tuttu. Ancak ABD her konuda olduğu gibi eğitimde de verilen eli omuzdan kopardı. Kendi politikaları çerçevesinde bir eğitim modelini Türkiye'ye ihraç etti.

Daha önce uygulanan Belçika-Alman modeli teknik öğretim ve Fransa-Türk ortaöğretim modelleri hızla Amerikanlaştırıldı. Bu amaçla 27 Aralık 1949'da yapılan bir anlaşmayla Türkiye ve ABD arasında bir Eğitim Komisyonu'nun kurulması kararlaştırıldı. Sözde eğitim alanında karşılıklı bir bilgi alışverişi amaçlanıyordu. Ancak ABD kanunlarıyla çalışacak bu komisyonun hesap vereceği tek kurum ABD Dış İşleri Bakanlığı'ydı. Bütçesi ve himayesi devlet tarafından yapılan bu komisyonun ilgi odağı eğitimle ilgili hemen her yerdi. Bunun için tüm devlet organlarına Amerikan uzmanları yerleştirildi. Birçok eğitimci ABD'ye gönderilerek eğitildi.

rahat sorgular hale geliyorlardı.

Dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali YÜCEL, Köy Enstitüleri 2, broşüründe 29 Mayıs 1944'e kadar yapılanları şöyle özetliyordu:

-Köy Enstitüleri'nin sayısı 20'ye, bu okullarda okuyan kız-erkek öğrenci sayısı 16 bin 440'a ulaşmıştır.

- Bunlardan 2 bini o yıl, Enstitü'yü bitirerek Köy Okulları'na öğretmen olarak atanacaklardır.

-Enstitülerin dersane, mutfak, işlik, yatakhane, ahır, depo, garaj, öğretmenevi gibi ihtiyaçları için 306 adet bina yapılmıştır.

- Bu kurumlarda 15 bin dönüm yer işlenip ekilmiş, 250 bin fidan dikilmiş,

1500 dönümlük yer sebze ziraatine elverişli hale getirilmiş, 1200 dönüm bağ yapılmıştır. Enstitülerde 9 bin baş hayvan vardır.

- Enstitü işlikleri, 16 bin 400 öğrencinin giyeceklerini; yapıcılık, demircilik ve ziraat işleri ile ilgili her türlü işleri yapabilecek duruma getirilmiştir.

- 16 Enstitü öğretmen ve öğrencilerin emeğiyle elektriğe kavuşmuş tur.

- Hasanoğlu'da açılan Yüksek Köy Enstitüsü'ne 130 öğrenci alınmıştır...

Yapılanlara ilişkin bu döküm daha uzayıp gidiyor.

Köy Enstitüleri tüm toplumda bir

sahiplenmenin sonucunda dinamik bir yapıya sahipti ve halk ile aydının ortaklaşa gayretleriyle kök salıyordu.

Bu durum büyük toprak sahiplerinin tepkisini çekmekteydi. Örneğin 1943'te bir Eskişehir milletvekili şöyle diyordu: "Bunlar, yetiştikleri zaman kafamızı keserler".

Yine aynı kesimlerin çabaları sonucu 1948'de bu okulların iş ve eği-

ğştirilerek diğer okullardan farksız hale getirildi. 1950'den sonra ise öğretmen okullarına çevrilerek 1954'de çarşıdan bir yaşayla tasfiye

edildiler. Yaşananlar daha sonraki yıllarda yaşanacakların belirtiliydi. Daha önce de bahsettiğimiz gibi 1933 Reformu, üniversiteler tarihindeki ilk özerkliğin geri alınmasını sağlamıştı. 1943'e kadar yapılan birçok düzenlemeyle özellikle üç konuda önemli değişiklikler yapılır: Akademik konularda karar ve denetim hakkına sahip olan Profesör Kurulları, Dekan ve rektörlerin seçimle işbaşına gelmesi; idari ve mali özerkliğin sağlanması. AID adlı kuruluş aracılığıyla yönetilen Marshall yardımları tehdit olarak kullanılmaktaydı ve bu

"YANAŞMA OLACAKSIN; YOKSA... "KIZLSIN"

Düzenin gençliğe yönelik işbirlikçi ve halk karşıtı uygulamaları bununla sınırlı değildi. Cumhuriyetin ilk yıllarındaki bağımsızlıkçı uygulamalarının aksine koşar adım ABD ile bütünleşmeyi amaçlayan uygulamaları hayata geçiren hükümetler üniversiteleri de bu duruma karşı çıkmayacak bir noktada tutmaya çalışıyorlardı. Siyasal meseleler üzerine konuştukları gerekçesiyle birçok öğretim üyesi "görülen lüzum üzerine" görevlerinden alındılar. Bu duruma sıkça rastlanır olmuştu. Üniversiteler kendi iradeleriyle yayınlar yapamıyorlardı. Bunun yanında 1946'da yeterli bulunmadığı gerekçesiyle üniversitelere özerklik tanıyan 4936 sayılı kanun da değiştirildi. Yeni yasaya göre öğretim üyelerini senatolar değil Milli Eğitim Bakanlığı atıyordu.

Böylece idari özerklik ortadan kaldırıldığı gibi öğretim üyeleri de iktidarın yanaşmaları olmaya zorlanıyordu.

DEV-GENÇ'İN KURULUŞU

Türk Milli Talebe Birliği (TMTB) ile beraber ilki 27 Mayıs'tan önce kurulan (1956) Fikir Kulüpleri, her yerde yaygınlaşmaya başladı. 1965'lere kadar örgütlenmelerini yaygınlaştıran gençlik, aynı dönemde politik olarak da bilinçlenme gayreti içindedir. 60'ın yarattığı demokratik ortamda bilinçlenmeye eğilmiş, çevirileri artan Marksist yayınlar ile ufkunu genişletmiştir.

Merkezi bir örgütlülüğün kurulması ihtiyacı sürecin hızlanması ve baskıların artmasıyla beraber kendini hissettirdi. 17 Aralık 1965'te FKF (Fikir Kulüpleri Federasyonu) kuruldu. FKF'nin kurulmasıyla beraber gençlik, sesini daha güçlü çıkarmaya başladı. Günümüze kadar ulaşan birçok mücadele aracı geliştirildi. Boykotlar, işgaller, anti-emperyalist protestolar-mitingler, duvar yazıları bu dönemin mücadele araçlarındandır. 6. Filo'yu protesto, işçi-köylü eylemliliklerine katılmayla beraber FKF sadece bir öğrenci örgütlenmesi olmayı aşmıştır. Örgütlendiği kesim her ne kadar sadece öğrencilerse de müdahale ettiği, pratiğine katıldığı, üstüne politika üretip yardımcı olduğu birçok olay vardı. 27 Mayıs öncesinin "Ordu-Gençlik Elele" sloganı, yerini "İşçi-Gençlik Elele"ye bıraktı. Üniversite gençliği "aydın" misyonunu yerine getirmeye başlamıştır. Halktan kopuk değil aksine hep halkın içinde bir pratik çizgiyi izlemiştir. Bu da örgütlenmesinin gücünü artırmıştır, bilinçlendirmeyi geliştirmiş ve "birilerini" de rahatsız etmiştir.

Rahatsız olanlar sadece iktidarlar değildir. Gençliğin bu devrimci hareketlenmeler içinde olması kimilerinin kafasındaki şablonlara sığmadı. FKF'nin içindeki fikir ayrılıkları her kurultayda ortaya çıkmıştır. Bunu aşmak için FKF içindeki farklı gruplar değişik fikirler üretiyordu.

1969'a gelindiğinde FKF Olağanüstü 4. Kurultayı ile Türkiye Devrimci Gençlik Federasyonu'na dönüşür. Ancak bu basit bir isim değişikliği değildir. Bu tarzda farklı bir örgütlenme gençliğin içinde bulunduğu politik bilincin de düzeyini gösterir.

DEV-GENÇ, gençliğin işçi ve köylü ile olan toplumsal bağlarını geliştirmede ileri ve yeni bir noktadır. Sadece geliştirmekle kalmaz aynı zamanda artık yıllardır edindiği bilinci aktarmaya başlamıştır. Gençlik, bu açıdan yönlendiren, toplumsal gelişmelere müdahale eden bir yapıya kavuşmuştur.

kurumun sorumlu olduğu 30'dan fazla geri bırakılmış ülke yönetimleri tarafından eğitim programlarına herhangi bir müdahale olursa malzeme, uzman vb. yardımların kesileceği tehdidiyle baskı altında tutulmaktaydı. AID'in Türkiye'deki eğitim sorumlusu ise Almanya'daki ABD işgal kuvvetlerinin eğitim danışmanlığını yapmış ve Almanya'daki eğitim sistemini de Amerikanlaştırmaya çalışan Dr.

Wrinkle'dı.

Uygulanan program çerçevesinde Deneme ve Fen liseleri açıldı. Deneme liselerinde ABD'de yetişmiş öğretmen ve müdürler kullanılıyor seçmeli ders yöntemi uygulanıyordu. Derslerin içeriği ise Florida Üniversitesi'nin geliştirdiği doğrultuydu. Fen Liselerini ise Ford Vakfı ve Florida Üniversitesi beraber biçimlendirdiler.

'60'LI YILLARDA ÜNİVERSİTELER

Üniversiteli gençliğin 1961 Anayasası'nın da sağladığı kısmi demokratik ortamla beraber örgütlenmeye, aynı zamanda kendi sorunlarına ve ülke sorunlarına da sahip çıkmaya başladığı yıllardır.

27 Mayıs 1961 Anayasası'nda ilk kez doğrudan üniversitelerle ilgili hükümler getiriliyordu. Anayasa'nın 120. maddesine göre "Üniversite organları, öğretim üyeleri ve yardımcıları, üniversite dışındaki makamlarca idare ne suretle olursa olsun görevlerinden uzaklaştırılamazlar. Üniversite öğre-

tim üyeleri ve yardımcıları serbestçe araştırma ve yayımda bulunabilirler."

Türkiye Milli Talebe Federasyonu (TMTF), 23 Eylül 1964 tarihinde yayınladığı bildiride hükümetin harç zamlarına tepki gösteriyor ve şöyle diyordu: "Türkiye'de HARÇ denen para, senin öğrenim yapmana engel olmak isteyen eski zihniyetin tezahüründen başka bir şey değildir. Seni bu tutumlarıyla geldiğin köye göndermek isteyenleri protesto et..."

Yine anayasada yükseköğrenim kurumlarının parasal amaçlarla kurulamayacağı belirtilse de her geçen yıl sayısı artan üniversiteye giremeyen öğrenciler para babalarının ağzını sulandırıyor. Böylece özel yüksek okullar kuruldu. Gençlik ise 1967'de yaptığı "Özel Okullar Devletleştirilmelidir" yürüyüşüyle eğitimdeki eşitsizliğe dikkat çekiyordu.

**BAĞIMSIZ
TÜRKİYE!**

Gençliğin 1964'te dile getirdiği üniversite reform talebi karşısında iktidar 1968'e kadar 40'a yakın kanun tasarısı hazırladı ama değişen sadece tasarıların sayısıydı. Çözümlessnessizliklerin yanı sıra gençlere verilen burslar komik miktardaydı. Asıl öncelikli öğrenim alan okullar yönetimlerinde kendilerini ifade edememekte ve ne karar ne de tartışma süreçlerinde özne olmamaktaydılar. Aksine "nesne" ve "meta" ta-

nımlamaları sistemin gençliğe bakışındaki teme! anlayışın adı halindediydi. 1970 yılı itibariyle %54 olan okuma yazma oranı eğitime ne kadar önem verildiğinin de delilidir.

1964 yılındaki gösteri ve çalışmalarla ilişkin hükümet, "esasa ilişkin" olmayan noktalarda bazı düzenlemeler yaptı ve böylece tepkileri yatıştırmaya çalıştı. 1968'e kadar verilen onlarca "Gerekli düzenlemeleri yapacağız." sözü, oluşturulan bir komisyona aktarıldı (Sonuçlandırılmayacak işlerin komisyonlara aktarılması geleneğinin tohumları o yıllarda atıldı).

Fakat 1968-69 yıllarında gençlik artık reform değil; "Eğitimde Devrim" istiyordu. 68'li yıllarda özellikle Almanya ve Fransa'da yükselen gençlik mücadelesi, herkesin motivasyonunu ve coşkusunu da arttırıyordu. Bu koşullarda ülkemizdeki üniversite gençliği, üniversite siste-

mini temelden reddediyor ve yeni değerler üzerine kurulu bir üniversite istiyordu.

Hemen herkes bir hareket beklentisi içindeydi. İlk hareket Ankara'da Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinden geldi: Boykot. Daha sonra İstanbul'a sıçradı.

"Halkın çıkarlarının her alanda savunuculuğunu bilimsel yöntemlerle yapabilmek, bilinci keskinleştirmek ve bu bilinci büyük kitlelere aktarmak görevimizdir" diyen gençlik artık, "Neden yönetmeliklerin hazırlanmasında söz sahibi değiliz?" diye soruyordu. Cevabı ise İTÜ işgaline ilişkin Teknik Birliklerin 15 Haziran 1968 tarihli bildirisi veriyordu.

"Yapılması Gereken İşler

1- Eğitim sisteminin amacı or-

"MİLLİYETÇİLER" HARIÇ

İktidarın üniformalı sahipleri çıkardıkları kararlarla birçok sosyal ya da siyasal örgütlenmeyi kapattılar. Bunlar içerisinde başta gelenlerden bazıları da kuşkusuz öğrenci gençliğin olanlardı. Milliyetçi olduğunu söyleyen ama bağımsızlıkçı gençlik eylemlerine saldırmaktan başka bir iş yapmayan Milli Türk Talebe Birliği (MTTB) hariç tüm öğrenci örgütlenmeleri ve dernekler kapatıldı. Bunun yanında sol eğilimli oldukları gerekçesiyle birçok demokrat öğretim üyesi ya haklarında olumsuz raporlar düzenlenerek istifaya zorlandı ya da hiç gerekçesiz görevlerinden uzaklaştırıldılar.

Demokrat bilinenlerin yanında üniversitelerdeki uygulamalarla aynı doğrultuda düşünmeyen, düşüncüyü kısıtlayıcı politikalara karşı çıkan "liberal hocalar" bile aynı sona maruz kaldı.

22 Eylül 1971 tarihinde yayınlanan 1488 sayılı kanunla ise "üniversiteler ile onlara bağlı fakülte, kurum ve kuruluşlarda öğrenim ve öğretim hürriyetlerinin tehlikeye düşmesi ve bu tehlikenin üniversite organlarıncı giderilememesi halinde Bakanlar Kurulu ilgili üniversitelerin (...) idaresine el koyar"dı. Cunta sonrası yapılan anayasada üniversitelere ilişkin 120. maddede bazı değişiklikler yapıldı. "Özerklik, üniversite binalarında ve eklerinde suçların ve suçluların kovuşturulmasına engel olmaz..." hükmünün yanı sıra üniversitelerin her türlü faaliyeti konusunda "Devletin denetimi ve gözetimi altında..." şartı getirildi.

Bu yasa sayesinde akademik talepli etkinliklerden tutalım da bağımsızlıkçı gösterilere kadar hemen her noktadaki eylemlilikler suç sayılabilecekti.

1971 VE GETİRDİKLERİ

Öyle de oldu. Gençlik, Kasım 1972'de kurulan Devlet Güvenlik Mahkemeleri'nin (DGM) değişmez konuklarındandı artık.

(Yapılan kampanya ile daha sonra kapatılır.

12 Mart öncesi polisin önceden izin almadan giremediği üniversite-lerin kapısına karakollar kuruldu. Giriş çıkışlarda üst araması yapan polislerin görüntüsü o günden bugüne hiç değişmedi.

taya konulmalıdır. O amaç halka dönük bir eğitim felsefesi içinde olmalıdır.

2- Yüksek öğrenim kurumları meslek adamı yetiştirmek yanında ülke gerçeklerini bilen ve mesleğini halk yararına kullanacak, bilinçli, devrimci ve kişilik sahibi öğrenciler yetiştirmeyi amaç edinmelidir.

3- Eğitimdeki amaç, ülke sorunlarına çözüm getirecek bir biçimde tespit edildikten sonra bu amaca nasıl gidileceği araştırılmalı ve ilkokuldan üniversiteye kadar bu amaca yönelmelidir.

Bu arada ticari amaçla kurulduğu bilinen ve patronların sömürme aracı durumunda olan bütün özel okullar devletleştirilmelidir.

4- Bugüne dek ortaya çıkan buhranların en büyük nedenlerinden bi-

ri de öğrencilerin öğrenim kurumlarının yönetiminden uzak tutulmalarıdır."

(...)

(Aktaran: Olaylı Yıllar ve Gençlik Harun KARADENİZ, sayfa 96)

Aynı dönemde "Komünizmle Mücadele Dernekleri, Hür Düşünce Kulübü vb." faşist örgütlenmeler bazen el altından bazen de açıktan destekleniyordu. Bugünkü Çatıların tohumları, o yıllarda serpilip gelişmeye başladı. Ancak gençlik, "...ülke sorunlarıyla ilgilenmemek suçtur" diyerek haklı mücadelesinden vazgeçmez. 60'larda gelişen gençlik mücadelesi, '71 cuntasına bahane yapılır.

60'ların sonu, 70'lerin başı

1923'te Yedi Düvel'e karşı savaşıarak dünyada ilk kez Kurtuluş Savaşı'nı kazanan ve bağımsızlığını alan ül-

kemizde yine aynı temelde bir mücadelenin örgütlendiği ve yaygınlaşmaya başladığı yıllardır. Bu iktidar için ciddi bir tehlikedir. Amerikan desteğiyle 12 Mart 1971'de yapılan cunta ile ABD ve kan kardeşlerine olan bağımlılık, devlet nezdinde süreklileştirilir. Bu nitelik bundan sonra da birçok uygulamayı kendine göre biçimlendirecektir.

"Atatürk ilkeleri doğrultusunda (...) anarşi ve terör ortamını düzeltmek" iddiasıyla hükümeti feshedip tüm yetkileri elinde toplayan cunta, düzeni sağlayacağı gerekçesiyle bazı "düzenlemeler" yaptı. Bu düzenlemeler, toplumsal ve kültürel bozulmayı, yoksullaşmayı yoketmeyi hedeflemiyordu. Asıl düzenlenmesi gereken; Avrupa ve ABD ile her noktada birleşmenin, yoksul ile zengin arasındaki uçurumu derinleştiren "kalkınma" programlarının istikrarını bozan işçi hareketi ve ilerici gençliğin etkinlikleriydi.

Çıkarılan Dernekler Yasası, öğrencilerin siyasal partilere girmesini yasaklayıp derneklerin siyasal faaliyetler yürütemeyeceğini söylüyordu. Üniversiteler Yasası ile de üniversitelerin özerkliği üniversitelerin "rejim düşmanlığından, anarşiden arındırılması" gerekçesiyle kaldırılıyordu. Gençliğin gücünün, örgütlen-

diği zaman ortaya çıktığını biliyorlardı. Gençliğin gücü ancak örgütlükten değiştiriciydi. Gençliğin örgütlüklerine saldırdılar. Üniversitelerdeki gerici ve sözde milliyetçiler aracılığıyla gençlik bir taraftan can güvenliği tehdidiyle sindirilmeye çalışılırken, binlerce öğrenci de derslere giremiyordu. O yıllarda 6 bin civarında öğrencisi olan İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nde ancak 200 öğrenci derse girebiliyordu. Üstelik ders yapabilenler sadece gerici hocalardı. 1972 Nisan'ına gelindiğinde ülkedeki tüm üniversite ve yüksek okullar kapatılmış durumdaydı ve 67 bin öğrenci sokaktaydı. 20 Haziran 1973 tarihli ve 1750 sayılı Üniversiteler Yasası'yla birlikte üniversiteler paralı hale getirilirken üniversitelerdeki reform tartışmalarına da son veriliyordu. Üniversiteleri Denetleme Kurulu'nu beraberinde getiren yasa sayesinde "...gerektiğinde üniversitelerin yönetimine el konulabilecek ve polis de suçlu ve silah aramak amacıyla okullara izinsiz girebilecek..." ti. Kantinler dahi "nifak yuvası" denilerek kapatıldı. Bundan sonra gelsin asker... gitsin polis...

1970'li yıllar, '68 hareketlenmesinin ardından daha deneyimli bir mücadelenin başladığı yıllardır.

1971 darbesi gençliği daha da ileri boyutta mücadeleye sevk etmiştir. Artık hedeflenenler büyümüş, gençlik kendi geleceğinin, üniversitenin geleceğinin kurtarılmasının toplumsal bir mücadeleden geçtiği gerçeğine ulaşmıştır. 1-2 yıl suskun geçen toplumsal muhalefet, 1974-75'lerde örgütlenmelerle beraber kendini yine hareketliliğe bıraktı.

Zaten asıl sorun, örgütlülüğün var olmayışındı. 1971'e kadar yürü-

Ne cuntalar ne de devlet terörü gençliğin örgütlenmesini ve hakları için harekete geçmesini engelleyemedi. 1970'li yılların ortalarında gençliğin kitlesel örgütlülüğünün adı İYÖKD oldu.

tülen mücadele çok büyük bir potansiyel doğurmuştur. Sorunlar büyüktür. '71 darbesi daha önce de varolan sorunların üzerine tuz-biber ekmiş, daha ağır sorunlarla gençliği karşı karşıya bırakmıştır.

Üniversiteler üzerindeki baskılar sadece paralılaştırma, özerkliğin kaldırılması vb. sorunlar değildi. Bunun yanında üniversite gençliği faşizan gruplarla, kafatasçı beyinlerle de mücadele etmek zorundaydı.

'71 öncesi gençliğin mücadelesinin ivmesinin artmasıyla buna çözüm olarak iktidar faşist-sağcı gruplar kurup, bizzat örgütlemeyi görmüştür. Ve sonra da "sağ-sol çatışması", "öğrenci olayları", "komünizm geliyor" vb. yalanlarla 71'e zemin hazırlamıştır.

Daha önemlisi bunu vatanseverlik, milliyetçilik adına yapmışlardır. Tıpkı '80 döneminde olduğu gibi, tıpkı '46'larda olduğu gibi kullandıkları bu çuval mızrağı saklayamamaktadır.

"Virginia'daki CIA tahlilcisi, elektronik beyne ait kartları okurken, Bogota'daki yeni bir gençlik örgütünün şüpheli komünistlerin denetimi altına düşecek gibi göründüğünü anlar. Bura hemen bir ajan gönderilir ve o çevrenin polis örgütü ile haber değiştirmek, ilgililerin fotoğraflarını ve telefon konuşmalarını toplamak ve bu topluluğa karşı yeni bir örgüt (örneğin Genç Hristiyanlar, Demokrat İşçi Gençliği) kurup finanse etmek ve bu yeni örgütü yakın seçimlerde çalışmalarını sağlamakla görevlendirilir.

(...)

CIA, Latin Amerika ülkelerinin çoğuna anti-komünist polis örgütü kurmaları için "teknik yardım" yapmaktadır. Öğrenciler, işçiler, iş ve meslek adamları, çiftçiler ve siyasi partiler için anti-komünist yön örgütlerini desteklemektedir. Bu topluluklarda işçi örgütleri, endüstri ve kurumları arasında ilgi sağlanmaktadır"(Aktaran: Bağışsızlık, Demokrasi ve Sosyalizm Mücadelesinde GENÇLİK-I, sayfa 78)

Bu örgütlenmeler de '71 öncesi kurulmuş, çalışmalarına başlamış ama gençliğin mücadelesi karşısında boy verip serpilememiştir. Bu suskunlukta arkalarına darbecileri alan bu örgütlenmeler, gelişmişler ve üniversiteler de ciddi sorun olmuşlardır.

1968'lere kadar bunların başında Amerikan petrol şirketi ARAMCO'nun finansmanı ile kurulan AP'nin güdümlündeki "Komünizmle Mücadele Dernekleri"dir. '68'lerin ikinci yarısında buna Ülkü Ocakları eklenmiştir.

Ülkü Ocakları'nın, Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nin gençlik örgütü olarak kurumsallaşmasıyla önceleri Türkeş'in KMD içinde örgütlenen bu grup sonra komando kampları kurmuş ve bu çekirdek kadronun etrafında örgütlenmiştir.

Öğrenci gençlik de örgütlenmelerinin yavaş yavaş oluşturmaya başlar. Sorun zaten sadece varolan potansiyeli bir araya getirme ve bunu merkezi bir şekilde ortak bir hedefe yöneltmektir. Bu çabaya ilk örnek İYÖKD de-

neyidir.

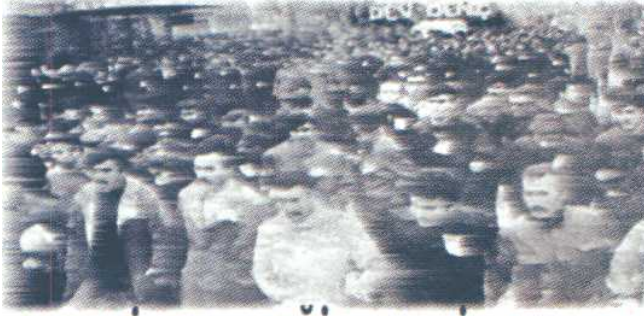
İYÖKD genç bir kesimin ortak bir çalışmasıdır. Zira hiç kimse henüz kendi başına hareket edecek bir örgütlülüğe sahip değildir. Hapishanelerden yüzlerce kişi tahliye olmasına rağmen umut yine gençliğin kendindedir. Gençtir, tecrübesizdir ama kendilerinden önce yaratılan bir mücadele vardır ve bu mücadele insanların beyinlerinde depremler yaratmıştır. İşte gençlik bu mücadelenin yarattığı ve onbinlerce insana ulaşan sempatiyi, politika kurtlarına kaptırmamaya kararlıdır. Geleceğe olan inancını, saflığıyla birleştirip atılır kavgaya en önde.

İYÖKD, 1974 baharında İETT otobüslerine yapılan zamlara karşı bir miting örgütler. Laleli'de toplanan 1000 kişi Aksaray'a kadar yürür. Zammı protesto eden sloganlar atılır. Bu eylem 1973 sonrasının ilk izinsiz gösterisidir. İETT ise gösteriden birkaç gün sonra biletlere yaptığı zammı geri aldığını açıklar. 1974 yılında Kıbrıs'a

Eğitimde Özgürlüğün Aynası ve Bir Örnek

1976 yılına gelindiğinde yüksek okulları ve üniversiteleri tepeden inme biçimde fethe çıkan hükümet, ODTÜ'ye bir Mütevelli Heyeti atar. Mütevelli Heyeti, iktidarın ODTÜ'deki temsilcisidir. Amaç; demokrat bir kişi olan rektörden başlayarak birçok anti-emperyalist eylemin yaşandığı ODTÜ'yü kontrol altına almaktır. Bu durum çatışmaya yol açar. Üniversite Konseyi toplanarak varolan sorunların Mütevelli Heyeti'nden kaynaklandığını söyler ve Mütevelli Heyeti'ni istifaya çağırır. Ancak 27 Aralık 1976'da yapılan bu açıklamanın ardından Mütevelli Heyeti, rektörü görevden aldığını açıklar ve bu karar aynı gün Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onaylanır. 14 Şubat 1977 günü ise Mütevelli Heyeti, ODTÜ Rektörlüğü'ne MHP'li Hasan Tan'ı atar.

1970'li yılların sonuna doğru üniversitelerin yönetim biçimleri iktidar tarafından kuruluş amaçlarına göre biçimlendirilmiştir. Her üniversite ihtiyaç dahilinde değerlendirilmekte ve bu işleyiş amaca uygun yasalarla düzenlenmektedir. Yüksek öğretim kurumlarının bir kısmı -ODTÜ, Hacettepe, Boğaziçi vb.- özel yasalarla düzenlenip; bunların dışındaki üniversiteler 1750 sayılı yasa ile, akademi ve devletleştirilmiş yüksek okullar ise 1472 sayılı yasa ile yönetilmektedir.

GENÇLİK GELECEĞİNE SAHİP ÇIKIYOR

yapılan müdahaleyi ise ABD'nin işine yarayan bir operasyon olarak niteler ve "Bağımsız Birleşik Kıbrıs" sloganıyla yürüttüğü bir kampanya ile durumu protesto eder. 1974-75 öğretim yılında "Ayrıcalıklı Ve Paralı Eğitime Son" diyerek Yüksekokullar Boykotu'nu gerçekleştirir. Ankara'da yapılan yürüyüş sonrasında Milli Eğitim Bakanı Mustafa ÜSTÜNDAĞ ile görüşülür ve Bakanlık, gençliğin taleplerini kabul ettiğini bildirir. Yine bu dönemde katledilen birçok devrimcinin cenaze törenleri gençliğin kararlılığını ve gücünü gösterdiği eylemlere dönüştürülür. Dev-

let ise boş durmaz ve sivil faşistleri gençliğin karşısına çıkarır. Ancak gençlik bunun da üstesinden gelmesini bilir.

İYÖKD'nin bu tarz eylemlilikleri yarattığı geniş etki iktidarın dikkatinden kaçmamış ve dernek kapatılmıştır. Ancak meş-

ruğun yasallıkla sınırlanmaması gerektiğini bilen gençlik mücadelesine devam eder. Sonrasında İYÖD'ü kurar. İYÖD, bu darboğazda İstanbul gençliğinin merkezi örgütlülüğü olarak kurulur.

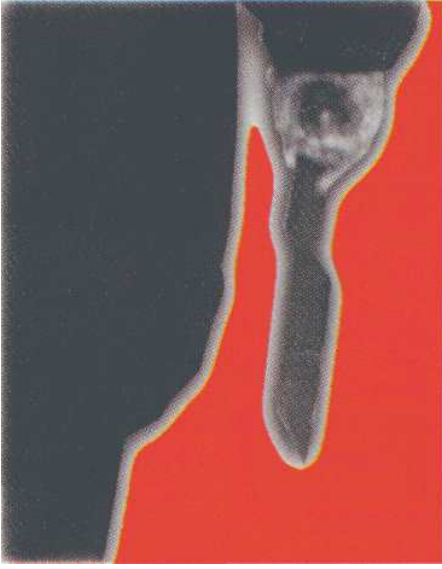
İYÖD'ün öncelikli hedefi her ne kadar üniversitedeki sorunlarla boğuşmaksa da, bu pratiğe faşistlerce kibrit suyu dökülür. Faşist saldırılar yoğunlaşır ve İYÖD'ün pratiği bunlarla mücadeleyle de kapsar.

Görülen odur ki, bizim gibi ülkelerde akademik-demokratik taleplerde bulunmak bile devletin şiddetine he-

1980: Gerekçe Aynı; Uygulama Aynı

Devletin yeniden yapılanması için anarşi ve terör ortamını kaldırıp huzur ve güveni sağladılar ama halkın değil kendilerinininkini. Sadece 1980-85 yılları arasında 22 bin 912 kişiye 10-20 yıl arası, 939 kişiye 20 yıldan fazla, 630 kişiye ise müebbet hapis cezaları verdiler. 1984'e kadar toplam 50 kişi idam edildi.

Anarşiyi, terörü bitirmek adına bir yandan sınırsız bir baskı ortamı oluşturulurken diğer yandan da gençliğin kimliğine saldırıldı. Önce örgütlü olma bilincine ve birlik duygularına yöneldiler. "Örgütlenmeyin" diyorlardı. Çünkü daha bir kaç yıl önce yapılmış bir darbeyi, örgütlenen halk nasıl da etkisizleştirmişti. Bu sebeple eğitime, spora, sanata, siyaset bulaştırmama adna 80'li yıllar boyunca bunların hiçbirinin siyasetle ilgisi olmadığı düşüncesi aşılanmaya çalışıldı. Amaçlanan; öncelikle gençliğin toplumsal sorumluluk duygusunun köretilmesiydi. Çünkü nerede sorumsuzluk duygusu bir topluluğa hakim olursa orada duyarsızlığın ve kişiliksizleşmenin boy vereceğini biliyorlardı. Depolitizasyona sarıldılar. Dine, uyuşturucuya, kumarhaneye; bara ve diskoya yönlendirilen gençlik, içi boş özgürlük kavramları ile düzene endeksli bir duruma getirilmek istenmiştir.

def olmak anlamına gelmektedir. Çünkü devlet, bu en basit hakları dahi veremeyecek kadar güçsüzdür. Bu güçsüzlüğünü de terör ve demagogi ile etkisizleştirmeye çalışır.

70'li yıllarda üniversite gençliğinin önemli sorunlarından bir tanesi de paralı eğitim veren özel okullardır. Amerikansever ülkücüler de boş durmazlar. Ardı ardına tüm Türkiye'de gençliğe saldırırlar. Birçok öğrenci hayatını kaybeder. "Milli silahlar kullanıyorlar" diyen Başbakan Yardımcısı'nın olduğu bir ülkede Milli Eğitim Bakanı da yaşanan olaylara "Cumhuriyetçiler ile cumhuriyet düşmanlarının mücadelesidir" diyerek destek sunar. MHP'lilerin okullara karakol kurulması isteği hiç bitmez. Karakollar kurulunca da daha bir saldırganlaşırlar.

1971 ve 1980 arası dönemde üniversite gençliğinin geneldeki talepleri, demokratik-özerk üniversite, örgütlenme özgürlüğü, 1750 sayılı Üniversiteler Yasası'nın kaldırılması, ders araç- gereç ve notlarının öğrencilere sağlanması, öğrencilerin korunması ve okula gidiş-geliş için servis aracı

sağlanması, öğrenci kredilerinin artırılması, yemeklerin ucuz ve kaliteli olması, mediko-sosyal faaliyetlerinin genişletilip en geniş şekilde öğrencilere sunulmasıdır vb.

1970'li yıllarda İmam Hatip okulları, özel bir çabayla yaygınlaştırılmıştır. Bugün "irtica ile mücadele eden" MGK, o yıllarda dinci, gerici örgütlenmeleri kendine yedeklemişti. Hemen her anti-emperyalist, anti-faşist eylemin üzerine salıyordu. Gericiler, faşistlerle elele ilerici ve devrimci gençliğin karşısına çıktılar. Bu grubun en önemli kadro kaynaklarından biri de İmam Hatip okullarıydı.

1971-1994 yılları arasında İmam Hatip okulları yaklaşık 600 bin, İmam Hatip liseleri ise yaklaşık 300 bin mezun verdi. Ülkemizdeki camii ve din adamı ihtiyacını düşündüğümüzde ortaya çıkan fazlalık, bu kitlenin nerede ve nasıl kullanıldığına dair şüphesi olanlara, "kesin bir cevap" niteliğindedir.

Özel yasalarla amaçlanan: her tekelin kendi ihtiyaç duyduğu "beyinlere" sahip olabilmesidir.

Tekellerin, vakıfların kurduğu bu üniversite ırmakları hep kendi havzalarına akmaktadır. Üstelik "beyin göçü" yoluyla bundan emperyalistler de faydalanmaktadır. Bugün bu durum Bilkent, Sabancı vb. okullarla sürmektedir.

1970'li yıllarda hem eğitim sistemi ile hem de halk düşmanı milliyetçiler aracılığıyla saldırıldı. Yeni yasaklar yeni baskılar peşi sıra geldi... Ama gençlik diğer halk kesimleri gibi ülkesine, gündemine, dış politikasına geçmişine ve geleceğine sahip çıktı. Ve ABD yetkililerine "Bu ülke bizden çok sizindir" diyenler, bir kez daha darbe yaptılar.

12 Eylül'ün Karanlığının Eğitimdeki Adı: YÖK

YÖK'ün 24 üyeden oluşan kadrosunda YÖK Başkanı ve 7 üyesi Cumhurbaşkanı, kalan üyeleri ise Cumhurbaşkanı'nın onayıyla, 6 üyesi Bakanlar Kurulu, bir üyesi Genelkurmay tarafından, 2 üyesi Milli Eğitim Bakanlığı, 8 üyesi ise Üniversitelerarası Kurul tarafından atanıyor. Bu durum bile YÖK'ün neyi yekettiğini ortaya koyuyor. 6 Kasım 1981'de bütün üniversitelerin yönetim kurulları lağvedilerek yerlerine cuntanın seçtiği rektörler atandı. Böylece üniversiteler yürütmenin yani askeri idarenin eline verildi. Yani 1980 öncesi sınırlı da olsa kazanılan idari özerklik, ortadan kaldırıldı. Yükseköğretim Kurulu Başkanı İhsan DOĞRAMACI, 23 Aralık 1983 tarihli, 1981 Yükseköğretim Reformu ve İki Yıllık Uygulama Sonuçları, başlıklı broşürde, "Cumhuriyet tarihimizde 1933 Üniversite Reformu'ndan sonra yüksek öğretim kurumlarından köklü bir bünye değişikliği gerçekleşmiş olmaktadır." diye yazıyordu. Anayasının 131. maddesine göre, yükseköğretimi planlamak, düzenlemek, yönetmek ve denetlemek üzere kurulan YÖK, anayasa ve yasa ile kendisine verilen bu görevleri yerine getirmek için geniş yetkilere sahip bulunuyor.

YÖK'ün görevleri ise şöyle sıralanıyordu:

- Öğretim elemanı yetiştirmek.

- Yaz öğretimi, gece öğretimi, ikili öğretim gibi önlemler almak.

- Yeni üniversite kurulmasına ilişkin öneri ve görüş sunmak.

- Bir üniversite içinde fakülte ve yüksek okul açılması, birleştirilmesi veya kapatılmasına karar vermek.

- Bölüm, ana bilim ve ana sanat dalları ile uygulama ve araştırma merkezi açılması, konservatuar, meslek yüksek okulu veya destek, hazırlık okul veya birimleri kurulmasına karar vermek.

- Üniversitelerde, gerektiğinde öğrenime ara verilmesine veya tekrar başlatılma-

sına karar verip uygulamak.

- Üniversitelerin profesör, doçent, yarıdımçı doçent kadrolarını dengeli bir oranda tespit etmek.

- Üniversitelerin her yıl alacağı öğrenci sayısını belirlemek.

- Öğrencilerin, yükseköğretime seçilmesi ve kabul edilmesiyle ilgili esasları tespit etmek, yükseköğretime girişi düzenlemek.

- Rektörlerin disiplin işlemlerini oluşturarak karara bağlamak.

- Öğretim elemanlarından, kanunla öngörülen görevleri yerine getirmekte yetersiz görülenler ile kanunla belirlenen yükseköğretimin amaç, ana ilkeleri ve öngördüğü düzene aykırı harekette bulunanların rektörün önerisi üzerine veya doğrudan yükseköğretim kurumları ile ilişkilerini kesmek veya denemek üzere bir başka yükseköğrenim kurumuna atamak.

- Vakıflar tarafından kurulacak yükseköğrenim kurumların açılması hususunda ki görüş ve önerilerini Milli Eğitim Bakanlığı'na sunmak bunlar ile ilgili düzenlemeleri yapmak ve denetlemek.

- Yurtdışındaki yükseköğrenim kurumlarından alınmış ön lisans, lisans ve lisans üstü diplomaların denkliğini tespit etmek.

- Rektör seçiminde üniversitelerden gelen altı isimden üçünü, atanmak üzere Cumhurbaşkanı'na sunmak.

- Fakülte dekanlarını, rektörün önerdiği üç profesör arasından üç yıl süre için seçmek ve atamak.

- Vakıf üniversitelerinin kendi seçtiği adaylarını onaylamak.

- Öğretim elemanları, memur ve diğer personel ile öğrencilerin disiplin işlerini düzenlemek.

- Vakıfların kurduğu üniversitelere yapılacak yardım konusunda Milli Eğitim Bakanlığı'na görüş ve öneride bulunmak.

- Rektörlerin, dekanların, bölüm başkanlarının, anabilim dalı başkanlarının görevleri atama ile belli oldu.

Yokluklarını aratmayacak bir işleyiş getirmeliydiler. Bunun için de baskı uygulamalarını kurumlaştırdılar. Bunun adı adalet alanında Devlet Güvenlik Mahkemeleri (DGM), işçi mücadelesini bastırma ve hak arama eylemlerini etkisizleştirip yasaklamak için Yüksek Hakemler Kurulu (YHK), üniversite gençliğini yönetmek için ise Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), oldu.

-Üniversitelerin bütçeden aldıkları pay düşürüldü ve okullardaki çalışmaları denetleme, sansürleme, engelleme yetkileri YÖK'e verildi. Üniversitelerle ilgili olan veya olmayan her konu YÖK'ün yetki alanına girdi.

Herhangi bir üniversitenin, herhangi bir fakültesinin, herhangi bir bölümündeki, herhangi bir araştırma görevlisinin ne yapacağı konusunda da nihai karar hakkı YÖK'ündür. Dönemin YÖK Başkanı İhsan DOĞRAMACI, bu yetkiyi öyle kullanıyordu ki, Meclis'te kendine yöneltilen sorulara bile "Bu konu Yükseköğretim Kurulu'nun yetkisine girmektedir." diyerek cevap vermeyebiliyor.

-YÖK'ün hangi devlet kurumuna karşı sorumlu olduğu bilinmiyor.

-Üniversitedeki öğretim üyelerinin haftalık en az 6 saat olan ders süreleri haftalık en az 10 saate çıkarıldı.

-Asistanlık kurumu kaldırılıyor. Bunun yerine sözleşmeli "Araştırma Görevlisi" statüsü getirildi. Böylece her yıl sözleşmenin yenilenecek olması araştırma görevlilerinin ensesinden soluğunu hiç eksik etmeyen bir tehdidi doğurdu. Araştırma görevlileri de denetim altına alınacaktı. Araştırma görevlilerinin sürekli yer değiştirme ihtimallerinin açıklanması ise "az gelişmiş bölgelerdeki okullar hoca bulamıyor" şeklinde yapıldı. (1993-94 öğretim yılına ait rakamlara baktığımızda toplam öğretim elemanlarının %59'unun üç büyük kentte toplanmış olduğunu görüyoruz. Anlaşılan asistanları, araştırma görevlisi yapmak da YÖK'ün "derdine" çare olmamış)

-Öğrencilerden alınan harçlarla paralı eğitime geçişin önemli bir adımı atılmış oldu.

-Artık üniversiteler bilimadamı adayları yetiştirmiyor. Sadece mezun veriyordu ve teknik eleman yetiştiriyordu.

-Neredeyse her il ve ilçede iki yıllık yüksek okullar açıldı. Böylece piyasanın ihtiyacı olan "kalifiye işçiler" yetiştirildi.

-Türkiye'deki üniversiteler arasında türdeşlik yaratma iddiasıyla uygulanan kadro politikası yüzünden büyük bir metropoldeki

bir üniversiteyle küçük bir şehirdeki bir fakülteye eşit oranda kadro gönderilmesi küçük şehirdeki fakülteyi geliştirmekten çok metropoldeki fakültenin kadro sayısını azaltacaktı. Ne var ki, sürgünler dışında uygulanmayan bu politika sayesinde yine diyar diyar gezenler araştırma görevlileri oldu.

-Ders programları merkezden yapıldığından zaten çoğu üniversiteyle ilgisiz kişiler olan YÖK üyeleri, gereksiz yere bir sürü derisi eğitim programlarına koydu.

-Eğitimin diğer bir öznesi olan -olması gereken- öğretim üyeleri de 12 Eylül'den paylarına düşenleri 1402 sayılı yasa (Sıkı Yönetim Yasası) ile aldılar. Tarihe 1402'likler olarak geçen öğretim üyelerinin sayısı 3 bini buluyordu. Bunlar ya okullardan atılmış ya da istifaya zorlanmışlardı. 1402'lik olmak için öyle devrimci, komünist vb. niteliklere sahip olmanız gerekmiyordu. Aranacak tek şart; YÖK'ün aydın bilimadamlarına biçtiği bilimsel ve ahlaki namussuzluk elbisesinin üzerlerine olmamasıydı. Kişiliğinden ödün veremeyenler, vermek istemeyenler onurlu 1402'likler ordusuna yazılıyordu.

-1992'den 1999'a kadar vakıf üniversitelerine 7 yılda 7 trilyon lira devlet yardımı yapılır. 1983'te apoletliler gidip apoletsizler gelecekken seçim yatırımı olarak Anadolu'nun birçok ilinde tabela üniversiteleri kuruldu. Binası, araç gereci, hocası olmayan; kimi bataklık kıyısına kimi ahırdan bozma binalara kurulan bu üniversiteler, kapasitelerinin üzerinde öğrenci ile dolduruldu. Öncekiler ise zaten doluydu. Artık üniversiteler işleyemez hale gelmişti. Cuntacıların imdadına "doldur-boşalt" sistemi yetti. Bu sayede öğrenciler, disiplinsizlik-başarısızlık gibi birçok gerekçe ile okuldan atıldılar. Sadece 1985-1986 öğretim yılının ilk dönemi sonunda okuldan atılan öğrenci sayısı 5 bin'dir.

Tıpkı 1971'de olduğu gibi 1980'li yıllarda da öğrenci örgütlenmelerine yönelik bir savaş başlatılmıştı. Öğrenci derneklerinin kurulmasına izin verilmiyor, topluma öcü gibi gösteriliyorlardı. "Sizden öncekilerin başı

bu yüzden derde girdi" diyen iktidar, 1987'de gençliğe yönelik kapsamlı bir saldırı başlattı. YÖK'ün Disiplin Yönetmeliği ağırlaştırıldı, polisin dernekler üzerindeki baskısı arttırıldı, bu da yetmeyince varolan derneklerin YÖK'e bağlanmasını öneren bir yasa tasarısı hazırlandı.

Öyle ileri boyutlara götürdüler ki, zaten istifa etmiş ya da emekli olmuş kişiler bile bu "işine son verilmesi" uygulamasına maruz kalmışlardır. 1402'liklerin işine son veren ise Sıkıyönetim Komutanlıklarının talimatıyla "sivil" kurumlardır. MGK'nın aldığı kararları uygulamak da yine cuntanın çocuklarına düşmüştü."

Tek tip öğretim üyesi oluşturmak, YÖK'ün başlıca amaçlarındandır. YÖK'e göre kıymeti harbiyesi olan öğretim üyesi "İşe yarar" öğretim üyesidir. Yani "kazandırır" öğretim üyesidir. Varlığını YÖK'te, benliğini paralı eğitimde görendir. Araştırma gündemini piyasanın şartlarına göre belirleyen, "Nevruz ve Renkler" gibi tezler yazabilecek, gönlünü Üniversite-Sanayii işbirliğine kaptırmış, paraya sevdalı, ülkesindeki siyasi, toplumsal gelişmelere karşı duyarsız ve tarihsel bir sorumluluk hissetmeyen öğretim üyesidir. Hele ki, öğrencisi ile birlikte örgütlenmeyen öğretim üyesini öpüp başa koymalıdır. 1998 yılında Türkiye üniversitelerinde öğretim üyelerine yeni bir iyilik daha düşünüldü!

- 2547 sayılı Yükseköğretim Yasası veya diğer kanunlarda yeralan hükümler uyarınca çalışmalarına yükseköğretim kurum ve üst kuruluşunun yetkili organlarıncı izin verilenden dışında, yükseköğretim kurumlarından başka yerde ücretli veya ücretsiz resmi veya özel bir iş görmek, ek görev almak ve ya serbest meslek icra etmek;

- Ders, seminer, konferans, laboratuvar, grafik çalışma, sınav gibi öğretim çalışmalarının yapılmasına engel olmak veya bu amaçla yapılacak hareketlere her ne şekilde olursa olsun katılmak (....)akademik meslekten çıkartılma ve unvanını kullanamama;

- Cumhuriyetin niteliklerinden herhangi

birini değiştirmeye veya ortadan kaldırmaya yönelik eylem yapmak; ideolojik, yıkıcı, siyasi, bölücü amaçlarla eylemlerde bulunmak veya bu eylemleri desteklemek suretiyle kurumların huzur, sükun ve çalışma düzenini bozmak. Boykot, işgal, engelleme, işi yavaşlatma ve grev gibi eylemlere katılmak ya da bu amaçlarla toplu olarak okula gelmemek, bunları tahrik ve teşvik etmek, yardımda bulunmak;

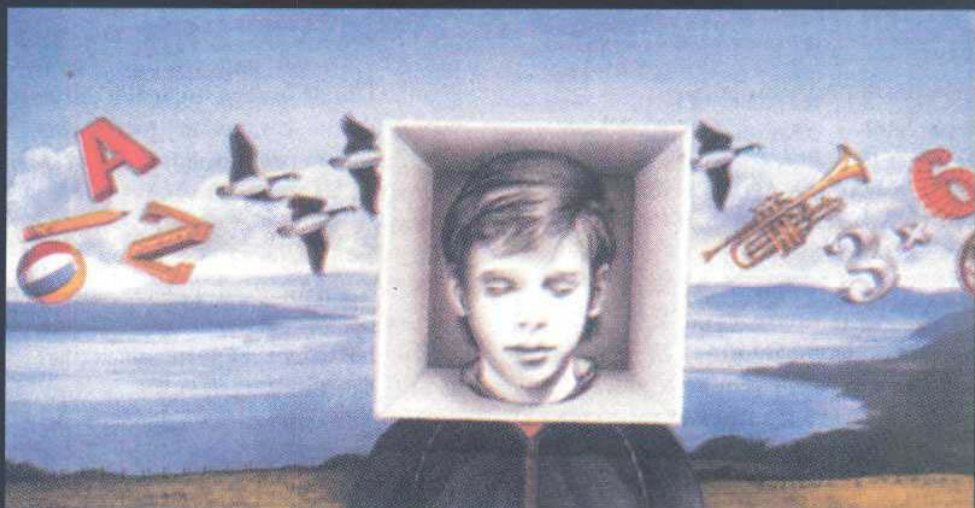
-Yasaklanmış her türlü yayını veya siyasi, ideolojik amaçlı afiş, pankart, bant ve benzerlerini basmak, çoğaltmak, dağıtmak veya bunları işyerine veya işyerindeki eşya üzerine yazmak, resmetmek ve asmak, teşhir etmek veya sözlü ideolojik propaganda yapmak;

-Yurtdışında devletin itibarını düşürecek veya görev haysiyetini zedeleyecek tutum ve davranışlarda bulunmak... Bunun gibi birçok sebeple adeta kaşının üzerinde gözünün var diyerek öğretim üyeleri "disiplin terörüne" uğramaktadırlar. Öyle ki, "ikamet ettiği ilin sınırları dışına izinsiz çıkmak" hatta "duyuruları, programları ve benzerlerini koparmak, yırtmak, değiştirmek, karalamak veya kirliletmek" bile disiplin suçu sayılıyordu ve cezası vardı.

28 Şubat'ın ikinci yıldönümüne gelindiğinde ise öğretim üyeleri ve idarecilere MGK tarafından "Milli Güvenlik Dersi" verilir. Bu toplantılarda rektör yardımcılara dağıtılan kitaplarda yazarlardan bazıları ise şöyleydi;

- Anayasaya göre üniversitelerle, öğretim üyeleri ve yardımcıları serbestçe her türlü bilimsel araştırma ve yayında bulunabilir. Ancak bu yetki, devletin varlığı, bağımsızlığı, milletin ve ülkenin bütünlüğü ve bölünmezliği aleyhinde faaliyette bulunma serbestisi vermez.

- Devletin milli güvenlik siyaseti, milli güvenliğin sağlanması ve milli hedeflere ulaşılması amacıyla MGK'nın belirlediği görüşler dahilinde, Bakanlar Kurulu tarafından belirlenen iç dış ve savunma hareket tarzlarına alt esasları kapsayan siyaseti ifade eder. (vb.)

“Yasalara aykırı gelmediğiniz sürece düşünce özgürlüğüne sahipsiniz”.

YÖK Yönetmeliği

1980 SONRASI GENÇLİK MÜCADELESİ

Üniversite gençliği artık sorunlarının adını koymuştu. 6 Kasım 1981'de yürürlüğe giren YÖK ile beraber gençlik sorunlarının adını YÖK olarak koyuyor.

Ve artık mücadelesi YÖK'e karşı bir rotaya girmiştir.

1971 darbesi sonrasındaki ortama göre daha suskun yıllar geçiren üniversiteler ve genel halk muhalefeti sıkıyönetime karşı onurlu ama küçük karşı çıkışlarla ilerliyordu. Hatta uzun yıllar boyunca Türkiye'de en sesli muhalefetin hiç kesintiye uğramadığı yer hapishaneler olmuştur.

"Küçük" ama "onurlu" çıkışlardan birisi de DEV-GENÇ'in '81 sonu, '82 başında sürdürdüğü ve ilklerden bir tanesi olan "YÖK'e hayır" kampanyasıdır.

"Cunta; Bilim, Özgürlük Düşmanıdır" sloganıyla çalışmalar yürütüldü. O dönem henüz bir örgütlülüğün olmayışından kaynaklı çalışma yerleri olarak her türlü imkanı değerlendirmek önemliydi ve bu açıdan kültürel kimi örgütlenmelerde dahil olmak üzere kullanıldı. Bu sayede 1983 yılında YÖK'ün organize ettiği "Üniversiteler arası halkoyunları yarışması" YÖK karşıtı bir eylemliliğe, bir şenliğe dönüştürülmüştür.

Sıkıyönetim yasalarınca dernek kuruluşları öğrenci gençlik için pek sorun olmadı. Onlar meşruluklarından aldıkları güçle "izin beklemeden" çalışmalarına başladılar. Bu dernekler hızla birçok ilde yaygınlaştılar ve bunların merkezi bir ürünü olan Türkiye Öğrenci Dernekleri Platformu kurul

du. Bu platform ilk olarak 86-87 öğretim dönemi başından yaz boyunca toplanan imzaları Ankara Yürüyüşü ile Ankara'ya götürdü. Burada Ağırlıklı Orta Öğrenim Başarı Puanı tarafından karşılandı. Yürüyüşçüler, imzaları TBMM Başkanı'na verirler. Kampanya çerçevesinde 6 Kasım günü dernek temsilcileri YÖK önüne çelenk bırakırlar ve sonrasında "Atılmalara son, YÖK kaldırılсын" sloganıyla bir açlık grevi örgütlenir.

Öğrenci Dernekleri'nin bu kadar yaygın bir örgütlülüğe sahip olması da "Herşeyi bitirdik" diye sevindikleri bir anda bu kadar güçlü olması ortamın sivil uzantısı ANAP iktidarını korkutur. Disiplin yönetmeliği ağırlaşır dernekler üzerindeki baskılar artar. TEK TİP ÖĞRENCİ DERNEĞİ yasası da bu dönemde varolan gençlik derneklerini baltalamak için çıkartılır. İdeolojik gıdasını HİTLER Almanya'sındaki Nazi derneklerinin örgütlenme modelinden alan tek tip Öğrenci Derneği Yasası'na göre "her üniversitede tek bir dernek kurulacak, kurulan dernekler rektör tarafından denetlenecek ayrıca üniversiteye kayıt yaptıran herkes bu derneklerin doğal üyesi olacak. Üyelikten çıkmak için dilekçe verilecek, dilekçe kabul edilirse üyelik düşecek"ti. Bu sayede herşey YÖK denetiminde olacak, dernekler doğal üye statüsünden kaynaklı DKÖ mantığından çıkacaktı. Ve gençlik, bu kapsamlı saldırıya '80 sonrasının en geniş ve en kitlesel karşı koyuşunu gerçekleştirdi.

Cunta, YÖK aracılığıyla kendi "insan" larını yaratmak istiyordu.

Cuntanın istediklerinden bir tanesi de sermayenin, üniversitelerde istediği gibi at koşturmasıydı.

Atılım, Bahçeşehir, Başkent, Beykent, Bilkent, Çağ, Çankaya, Doğuş, Fatih, Galatasaray, Haliç, Işık, İstanbul Bilgi, İstanbul Kültür, Kadir Has, Koç, Maltepe, Okan, Sabancı, Ufuk ve Yeditepe Üniversitesi...

Bugün ülkemizde 74 tane üniversite bulunuyor ve bunlardan 21 tanesi vakıf üniversitesi. Ancak "vakıf" sözcüğü sadece kamuflaj için kullanılmış. Yoksa malını mülkünü "öle dünyaya götürmekten" vazgeçmişlerin kurduğu "ilim yuvaları" değil. Aksine bu dünyaya "kazık çakmışların" kar yuvaları halinde hepsi de. Bilkent. Başkent. Koç ve Işık üniversitelerine 1999 yılında 5 trilyon 121 milyar lira devlet yardımı yapılmıştır. Bu rakamlar, devletin Kimin İçin Bütçe ayırdığının da en sade ifadesidir

aslında.

YÖK'ün görev ve yetkileri arasında "Vakıf üniversitelerinin seçtiği rektör adaylarını onaylamak" şeklinde ifade edilen ayrıcalık ise devlet üniversiteleri ile özel üniversiteler arasındaki "demokrasi farkını" ortaya koyuyor. Kimin İçin Demokrasi? sorusuna en güzel cevaplardan birisini de YÖK, veriyor bize. Nitekim vakıf üniversitelerinin rektör ve dekanlarını, vakfın kurucusu ve belki de Mütevelli Heyeti'nin de başkanı olan kişi atıyor.

YOK'e ise kafasını sallamak kalıyor.

Özel yüksekokullardan vakıf üniversitelerine geçişte ise sadece hukuki düzenlemeler yapılmış ve çuval, mızrağın boyuna kadar sündürülmüştür. 1960'lı yıllardaki özel yüksekokullar' dan hiçbir farkı olmayan vakıf üniversiteleri, üniversite kapılarında biriken öğrencilerine gözünü dikmiş "hayırseverlerin" bu-

luşuydu. 1961 Anayasası'nda "Üniversiteler ancak devlet eliyle kurulur" şeklinde kesin bir ifade bulunmasına rağmen özel üniversite farklıdır, yüksekokul farklıdır diyerek bir kurnazlık yapmışlar ve 1915 yılında çıkarılan "Özel Okullar Yönergesi"ne dayanarak 1962 yılında ilk özel okulu açtılar. Süleyman Demirel'in Başbakan Yardımcılığı döneminde çıkarılan 18 Haziran 1965 tarihli 625 sayılı "Özel Öğretim Kurumu Kanunu" ile özel yüksekokulların önü iyice açılmıştır. 1967'de 18'e, 1968'de 27'ye, 1970'te de 48'e ulaşan özel okullara karşı 1967 yılında Mimarlar Odası bir dava açar ve dava sonunda 12 Ocak 1971 tarihinde özel okulların kapatılmaları veya devletleştirilmeleri kararı verilir. Özel okul sahiplerinde atacak takla çoktur ve dava sürerken daha 1969 yılında "Vakıf" kelimesi kullanılarak "işlerin" aksamaması sağlanır. 12 Eylül anayasasında ise "Üniversiteler ancak devlet eliyle kurulur" maddesinde bulunan "ancak" kelimesi kaldırılır ve yerine "Kanunda gösterilen usul ve esaslara göre, kazanç amacına yönelik olmamak şartı ile vakıflar tarafından da kurulur" diye bir bölüm eklenir. Böylece özel üniversiteler anayasal bir varlığa kavuşurlar. Özel okul sahipleri de derin bir oh çekerler. Özel üniversitelerin başından geçen bu hukuk macerası ise, "Kimin İçin Hukuk" sorusuna en adil cevabı veriyor. Üstelik 12 Eylül cuntasının sağladığı bu nimetten ilk faydalanan kişi de, cuntanın bütün üniversiteleri eline teslim ettiği YÖK Başkanı İhsan DOĞRAMACI'dır. 1986 yılında ilk özel vakıf üniversitesi olan Bilkent Üniver-

sitesi'ni kurmuştur. DOĞRAMACI, "en iyi eğitimi biz veriyoruz" diyerek pazarladığı "malını" devlet üniversitelerine her dönem yığınla para yatıran bizlerden gaspettiği parayla satın almıştır. Özel üniversitelerin nasıl bir eğitim verdiğine ilişkin ise şu örnek oldukça çarpıcıdır: Yeditepe Üniversitesi Mimarlık Fakültesi'nde görevli tek bir profesör bile yoktur. İstanbul Kültür Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi'nde ise görevli gözüken 5 profesörün hiçbiri mimar değildir.

Türkiye üniversitelerinin %25'ini oluşturan özel üniversitelerde, halen yükseköğrenim gören öğrencilerin ancak yüzde 1.8'inin okuduğunu bilmek ise özel okulların kimin için açıldığını ve Kimin İçin Eğitim? sorusuna verilecek cevabı daha da netleştiriyor.

NİSAN DİRENİŞLERİ

Eylemler başlamıştı. 10 Nisan'da OD-TÜ'de ilk eylem gerçekleştirilir. 14 Nisan 1987'de 2000 kişi Tek Tıp Yasaya Hayır, Öğrenci Dernekleri Kapatılamaz" sloganıyla Beyazıt Meydanı'na yürüdüler.

15 Nisan'da Ankara, Kızılay Meydanı'nda saat 17.00'de üç koldan yürüyüşe geçildi. Her ne kadar ANAP yasa tasarısını geri çektiğini açıklasa da gençlik, İstanbul'daki eyleme saldıran polise tepkisini koymak ve gözaltıların berbest bırakılması amacıyla eylemi iptal etmeyecek devam etti.

Abdi İpekçi Parkı'ndaki grup toplanma saatinde dağıtılmaya çalışılır. 1000 kişilik kitlenin 400'ü bir saat boyunca direnir ve eylem 5000 kişilik bir mitingle son bulur. Tasarı geri çekilmişti ama korkulan da olmuştu. "Gençliğin kendine güveni gelmişti."

İstanbul'da, gözaltılar sonrası protesto için Beyazıt Meydanı'nda, açık alanda, bir açlık grevi tertip edilir. 100 kişi açlık grevine yatar. Ziyaretçileriyle birlikte açlık grevine katılanlar 500 kişi olur. Bu açlık grevi kamuoyunda yankı yaratmıştı. Kendine güven artık sadece gençlikte değildi. Onları ziyarete gelen sendikalı işçilere, ailelere, DKÖ'lere, liselilere, mahallelerdeki insanlara da yayıldı. Gençlik, 70'lerin mirasını büyük bir ustalıkla taşıyordu. Halkla birleşiyor, önüne geçiyor, halkı da hareketlendiriyordu. ANAP iktidarının azgınca yürüttüğü sömürü politikalarına karşı, 24 Ocak kararlarına karşı "Zamlara Hayır" mitingleri, enternasyonal dayanışmanın sergilendiği 13 Şubat 1988'deki Sultanahmet'teki miting, hep bu mirasın sahiplenildiğinin göstergeleri olmuştur.

Gençlik bu dönemde demokratik-akademik taleplerini de unutmaz, ertelemes. "Atılmalara, Vizelere, Haraçlara Son. YÖK Kaldırılsın" şiarıyla eylemler düzenlenir. Gençliğin sorunları değişmemiştir. "Baskılara, Polis-idare İşbirliğine Son" da bir diğer slogandı.

GENÇLİK GÜCÜNÜ MERKEZİLEŞTİRİYOR

İÖDP, AÖDP vb. iller düzeyindeki platformlar artık birleşmeli ortak hareketlenmeler içine girmeliydi. Merkezi Öğrenci Gençlik Derneği (MÖGD) işte bu ihtiyacın ürünü olacaktı.

Fakat öğrenci gençlik içinde tam da bu sıralarda kimi tartışmalar baş göster-

di. Amaç; merkezileşip güçlü bir öğrenci örgütlülüğü oluşturmaktan, siyasal çekememezlikler, benmerkezci yaklaşımlar vb. tutumlar bu çabaları baltaladı. Artık MÖGD kurulamayacaktı. Gençlik, bu ihtiyacından vazgeçmiş değildi elbette. Bu çabalar, iyi niyetli yaklaşımlar, özverili çalışmalarla bir örgütlülüğe evrildi.

İYÖ-DER

(İstanbul Üniversitesi Yükseköğrenim Gençliğiyle Yardımlaşma Derneği)

Zor şartlar altında sürecin ihtiyaçlarına cevap verebilen bu tarzda bir örgütlülük o günkü mücadelenin ivmelenmesine yolaçtı. 1000'den fazla öğrenci ilk günlerde üye olarak yazdırdı adını. 103 delege ile 20 Nisan'da toplandı. Sonuçta İYÖ-DER, 86 delegenin katılımıyla 22 Mayıs 1990'da da yasallaştı.

İYÖ-DER, bir örnek, gençliğe bir ilham olmuştu. Anadolu'nun da pek çok yerinde merkezi dernekler kuruldu kısa sürede.

İlk pratiklerini hemen sergiledi İYÖ-DER. Paralı eğitime karşı 22 Mayıs'ta boykot kararı alır. Merkezi bir örgütlülükle Türkiye'de nelerin başarılabileceğini gösterir. Tüm Türkiye'de katılım %80 civarındadır.

İYÖ-DER'in ikinci yaygın faaliyeti bir sonraki dönem okulların kurulmasıyla beraber Rehberlik ve Dayanışma Masaları'nın kurulmasıyla devam etti. Türkiye'nin her yerinde kayıtlar sırasında yaşanan karmaşa, dernekler ve kurulacak olan "Rehberlik ve Dayanışma Masaları" ile engellenecektir. Bu masalar sayesinde dernekler hem henüz okula yeni gelmiş öğrencilerle kaynaşabilme şansını buluyordu hem de arkadaşlarına yardımcı olma fırsatını.

İYÖ-DER'li öğrenciler ve merkezi dernek oluşumları için ilklere imza atmak artık bir gelenek halini almıştı. Kuruluşunun ardından bu kadar yoğun pratiği, öğrencilerle kaynaşarak, meşruluğundan aldığı güçle sergiliyordu.

6 KASIM 1990

Merkezi dernekler birleşmeliydi. Kararların ortak alındığı bu mücadelenin hızını artırmak bu sayede gerçekleşecekti. Federasyona doğru bu gidiş elbette ki pratik içinden geçmeli, kendini sınamalıydı.

12 Eylül sonrasının bu ilk boykotu tüm Türkiye'de %100'e yakın bir başarıyla geçti. Boykot komitele-rince örgütlenen bu boykot, komite tarzı örgütlenmelerle tüm gençliği kucaklamıştı. Bu sayede AYÖ-DER, İYÖ-DER, UL-DER, AÜÖD vb. dernekler daha da güçlenmiş oldu.

Rehberlik ve dayanışma çalışmaları, alternatif açılış şenlikleri, 6 Kasım Genel Boykotu, Zonguldak maden işçilerinin çağrısı ile tüm ülkeye yayılan ve gençlikte de derneklerce örgütlenen 3 Ocak Genel Boykotu, merkezi derneklerin ortak çalışması sonucu gerçekleştirilmiştir.

Merkezi derneklerin ortak çalış-

şabilirlikleri pratik içinde denenmiş ve bunun sonuçlarından birisi de tüm illeri kapsayan bir federasyon hazırlığı olmuştur.

TÖDEF; işte bu pratiğin sonucu olarak 6 Nisan 1990'da kurulur.

Birim derneklerden platforma, platformdan iller ve bölgeler düzeyinde kurulan merkezi derneklere kadar süren uzun bir koşunun sonucunda kuruldu TÖDEF.

Bundan sonraki 6 Kasım boykotları daha örgütlü, daha iradi ve daha programlı bir şekilde gerçekleştirildi.

6 Kasım 93'teki boykotta, YÖK, Paralı Eğitim, Polis-İdare İşbirliğine karşı bir kampanya örgütlenirken; 94'teki boykotta "İnsanlık, Aydın, Bilimadamı ve Ulusal Onurumuza Sahip Çıkalım" sloganı etrafında birleşildi.

1995-96 yılları ise gençliğin alanları zapt ettiği, her türlü tepkisini hiç-

bir kaygı duymadan alana taşıdığı yıllardır. Gençlik yeniden ortak hareket etmenin sınırlarını zorladı. İYÖ-DER'in önerisiyle İstanbul Üniversite Öğrencileri Platformu kuruldu. Üniversitelere saldırının boyutu tırmanacağı benziyordu. Daha sene başından harçlara %300-600'lere varan zamlar yapılmıştı. Bu süreci karşılamak için İÜÖP olumlu, anlamlı bir birlikteliktir.

6 Kasım'a hazırlıklar bu ortamda örgütlenir. Temel slogan paralı eğitim ve YÖK" oldu bu kez.

İzmir ve Senirkent'i sel basmış, Dinar depremle sarsılmıştı. Doğal afet diye gösterilen aslında bir katliamdı. Devletin bu bölgelerdeki olasılıkları gözönüne almaması, bu anlamda bir çalışma yapmaması pek çok insanımızın ölmesine, çoğunun da evsiz barksız, hiç güvencesiz, acısıyla ortada kalmasına yol açtı.

"İzmir, Dinar, Senirkent Seninle-yiz" sloganıyla öğrenci gençlik buralara yardıma koştu. Ancak yine devlet terörüyle karşılaştılar. Yıllar sonra 17 Ağustos Depremi'nde onbinlerce insanımızın öldüğü ve yüzbinlercemizin de yaralandığı katliam sonrası bölgeye yardıma giden devrimcilere de saldırdılar.

6. 6 Kasım Boykotu

Demokratik Üniversite; Tam Bağımsız, Özgür, Kayıpların, Katliamların, İnfazların Yaşanmadığı, Halkların Kardeşçe Yaşadığı Bir Vatan" talebiyle alanlara çıkıldı.

Öncesinde paralı eğitim, harçlar üzerinden çalışma yürütülmüş olsa da eskiye oranla boykot çalışmalarını başarılı geçmedi. Ama 6 Kasım günü, bu boykot gününün ne dere-

cede gelenekselleştiğinin de göstergesi oldu. Katılım yine yüksekti ve polis işgaline rağmen tüm Türkiye'de boykot hayata geçirildi.

Ardından 4 Şubat'ta Taksim Meydanı'na 1000 öğrenci çıktı. 5 Şubat'ta Kızılay'da aynı eylem gerçekleştirildi. Özelleştirmenin durdurulması ve polis, jandarma işgalinin durdurulması amacıyla bu eylemler örgütlendi ve hepsi başarıyla sonuçlandırıldı.

Bu eylemler İÜÖP'nin yerine İÜDP'nin kurulmasıyla bitirildi. 13 gençlik grubu, örgütlenmesi biraraya geldi. Bu birliktelik "Haraçlar Kaldırılana Kadar Okulumuzu TERKETMEYECEĞİZ" sloganıyla okullarda çadırli direnişler başlattı. Bu eylemlilikler, yüksek bir başarı ile sürerken ardından 29 Şubat Beyazıt eylemi "Halk İçin Eğitim, Halk İçin Bilim, Halk İçin Lise ve Halk İçin Üniversite" sloganlarıyla geldi. Binlerce öğrenci Beyazıt'ı bir bayram yerine çevirmişti. Eylem I.Ü işgali ile devam etti.

Gençlik artık susmuyor, toplumsal muhalefetin her alanında üzerine düşen görevleri yerine getiriyordu. Susurluk kazası sonrası Susurluk Devleti'ne karşı örgütlenen eylemler. 1 Mayıs'lara katılımlar TÖ-DEF Kurultayı ile hem üretiyor hem hayata geçiriyordu.

Mücadelenin ivmesinin hep yarıya gittiği, amacın her an örgütlenmek olduğu bilinciyle öğrenci gençlik hem YÖK'e hem sistemin her türlü uygulamasına göğüs geriyordu. O miras bugün de yaşıyor. Belki o kadar kitlesel değil ama gençlik yine aynı bilinçle yoluna devam ediyor.

1990 YILINDA EĞİTİMDE YAŞANAN GELİŞMELER

OCAK 90

Bu tarihte devlet, yıpranan YÖK'ün uygulamaları yerine "Özgün Üniversite Modeli" adında bir uygulamadan bahsediyordu. Halkın yönetime katılması adına holding yöneticilerini, işadamlarını, üniversite yönetimine getirip, üniversiteleri holdinglere daha çok peşkeş çekmeyi hedefliyordu. "Mali özerklik" adına eğitimin tümünden paralı hale getirildiği bir model uygulanmak isteniyordu.

MAYIS 90

- ANAP iktidarı 418 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile "paralı eğitime" geçişi hızlandırıyor. Emekçi çocuklarına üniversite kapıları kademeli olarak ama bütünüyle kapanıyordu.

"Cari Hizmet Ödeneği" adı altında uygulamaya konulan kararnameye karşı "Cari Hizmet Ödeneği Soygununa Hayır" etkinlikleri başlatıldı.

- MGK ve YÖK gençlik mücadelesinin bastırılması için üniversite yönetimlerine bir talimatname gönderir. "Olay yaratanların yalnız kalmalarına sebep olacak psikolojik propaganda teknik ve taktiklerinin uygulanmasından faydalı sonuç alacağı düşünülmektedir" der. Artık üniversitelerde uygulanan kontrgerilla yöntemleri gizleme ihtiyacı duyulmadan resmi yazılara geçmektedir. Gönderen YÖK Başkan Vekili Uygur TAZEBAY'dır. İTÜ Rektörü ise (İlhan KAYAN) Kenan EVREN'in yolundadır. Gelişen gençlik hareketi karşısında "1500 kişiyi içeri al bak daha olay çıkıyor mu?" diyerek nasıl sorun çözücü olduğunu gösterir.

- Gençlik bir yandan da kitleselliğine ve potansiyeline rağmen bir türlü aşılamayan örgülenme sorununa eğiliyordu. Bu amaçla Merkezi Öğrenci

Gençlik Dernekleri'ni yaratmak için harekete geçti. Mücadele ve eylem birliğinin sağlanabilmesi için şekilsiz platformlar vb. yerine "Merkezi Dernekleri Yaratmak İçin İleri" diyerek tartışmalara başladı.

- Bu aylar liseli gençliğin de "Demokratik Lise Mücadelesi'ni" geliştirdiği aylardır.

- Ekim 90'a gelindiğinde okullardan atılmalar yaşanıyordu. Eğitim sisteminin çarpıklığının ve keyfi uygulamaların bir sonucu olarak yüzlerce öğrenci okuldan atıldı. Bu aylarda Antep'te 554 öğrenci okuldan atılmıştı.

KASIM90

-12 Eylül'ün üniversitelerde kurumsallaşması demek olan YÖK'e karşı mücadeleyi yükselten "YÖK'ü Protesto ve Demokratik Üniversite İçin Mücadele Haftası" etkinlikleri 6-13 Kasım tarihleri arasında gerçekleştirildi. Kuruluş yıldönümünde YÖK'e karşı böyle bir kampanya düzenlenince kamuoyunun dik-kati de YÖK'e yöneldi. Yoğun bir kitle çalışmasının adından M.Ü., Yıldız ve daha birçok üniversitede mitingler, forumlar örgütlendi. O tarihten 6 Kasım 1999'a kadar sadece 6 Kasım eylemlerinde 1796 kişi gözaltına alınmıştır.

- Öğretim üyeleri, okullarda gelişip güçlenmekte olan İslamcılara karşı laiklik temelinde bir takım pratikler hayata geçirir. Ders boykotu ve değişik protestolar yapılır. Gençlik ise öğretim üyelerine doğru temelde ve asıl düşmana karşı biraraya gelmek gerektiğini anlatır ve şöyle bir çağrı yapar: "Laiklik çoktan elden gitti. O artık bir devrim sorunudur. Görünüşle değil özle uğraşalım ve bu potansiyeli iktidara yöneltelim".

İnsanca yaşam koşullarının olmayı-

şı, depozitler, yurt aylıkları, yemeğe %300'lere varan zamlar... Yurtlarda insanca yaşam koşullarının olmayışı gençliğin önemli sorunlarından birisidir. AÖS'te (Atatürk Öğrenci Sitesi) bunlara öğrencilerden tepki gelince İznullah Bingöl isimli yurt müdürü "İdareye yardımcı olacakların mükafatlandırılacağını" açıklar. Bu olaydan da anlaşılacağı gibi devlet gençliğe yönelik uygulamalarında giderek sınır tanımamaya başlamıştır. Her türlü pis ve adi yöntemi amacına ulaşmak için kullanır halde-dir. Polis tarafından kaçırılan hatta okul müdürlerinin odalarında tehditle muhbirleştirilmeye çalışılan öğrencilere ilişkin haberler gündemden hiç eksik olmadı.

- 6 Kasım Boykotu sonrası tüm Türkiye'de 400 öğrenci gözaltına alındı.

- 4 Nisan '91 günü TBMM'de kabul edilen YÖK yasası değişiklikleri ile tek tip'e dayalı yükseköğretim sistemi yerini "çoktip"e dayalı sisteme bırakıyor.

Buna göre oluşturulacak "özel statülü üniversiteler" tanınmış işadamları tarafından oluşacak "Mütevelli Heyetleri" tarafından yönetilecekti ve vakıf üniversiteleri de aynı biçimde tekeller için eğitim verecekti. Arazileri ve bütçelerinin %45'i devlet tarafından karşılanacağı açıklandı (tıpkı Bilkent gibi). Bu tip üniversiteler, oligarşinin "paralı üniversite" programının adım adım uygulamaya sokulma girişimiydi.

-Yeni değişikliğe ilişkin J. Kamhi "üniversite mezunlarının ürkek, girişimcilik ruhundan uzak yetiştirildiğini" söyleyerek kendi elemanlarını bizzat yetiştirmek istediğini söyledi.

-43 yeni üniversite açılarak ANAP

seçim yatırımı yapıyordu. "BİLİMSEL BAĞIMLILIK"

Üniversiteler, sadece öğrencilere bilgi aktaran kurumlar değil aynı zamanda bilgiyi üreten ve araştırma yapan kurumlardır. (Ya da öyle olmalıdır)

Ancak ülkemizde hiçbir şey doğal bir gelişim göstermediği için üniversiteler de çarpık bir şekillenme gösterirler. Batı'daki gibi bilginin gelişmesiyle oluşan bir bilgi-üretim ilişkisi yoktur. Ülkemizde bu ilişki tepeden inme bir biçimde ve emperyalizm eliyle yapılmıştır. Daha önceki bölümlerimizde anlattığımız gibi Amerikanlaştırılmış bir eğitim sisteminin mağduruuz.

Emperyalizm bilimi, teknoloji aracılığıyla denetim altında tutar. Teknoloji aktarımı ve bu teknolojiyi kullanacak elemanı ihraç etme politikası (know-how) sayesinde geri bırakılmış ülkeleri kendine bağlar. Böylece "neyin, nasıl yapılacağını bilmeyen" ülkeler kendi başlarına ve kendi kalkınma ihtiyaçları doğrultusunda değil bağımlı oldukları emperyalist ülke veya ülkelerin çıkarları doğrultusunda üretimde ve eğitimde bulunurlar. Emperyalistler işgal altında tuttıkları ülkelerde bunun kurumlaşmalarını da sağlarlar. Ülkemizde bu kurumlardan birisi de TÜBİTAK'tır.

DOĞUŞTAN ENGELLİ BİR KURUM: TÜBİTAK

1963 yılında kurulan TÜBİTAK'ın amacı kuruluş yasasında "Türkiye'de müspet bilimlerde araştırma, geliştirme faaliyetlerini ülke kalkınmasındaki önceliklere göre geliştirmek, özendirmek, düzenlemek ve koordine etmek, mevcut bilimsel ve teknik bilgilere erişmek ve erişilmesini sağlamak..." şeklinde açıklanmıştır. Devletin bilim politi-

kasına ilişkin de "bilimsel eğitim ve araştırma-geliştirme faaliyetlerini düzenlemek, desteklemek ve programlı bir yapıya kavuşturmak..." denilse de bunların hiçbirisi gerçek değildir. İdari ve mali özerkliğe sahip olduğu söylenen TÜBİTAK, Başbakanlığa bağlıdır ve bilimsel alanda özerk bir çalışma yapması beklenemez. Çünkü emperyalizme göbekten bağımlı olanlar kendi başlarına yürüyemezler: emperyalistler nereye onlar oraya. Kaldı ki, Türkiye iç piyasasının %97'si on işçiden az olmak üzere faaliyet gösteren küçük ve orta ölçekli işletmelerden (KOBİ) oluşmaktadır. TÜBİTAK'ın yapısı da YÖK'ün benzeridir. Çalışmaları koordine eden Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'dur Kurul içinde Başbakanlık da dahil olmak üzere birçok devlet organının ve sermaye örgütünün temsilcisi yer almaktadır.

TEKNOPARKLAR

Dünyada ilk kez ABD ve daha sonra ise İngiltere tarafından oluşturulan teknoparklar, bulundukları bölgelerdeki kapitalist yatırımların ve oluşumların güçlenmesini sağlar. Üniversitelerde bulunanları ise daha çok AR-GE (Araştırma-Geliştirme) faaliyetlerinde bulu-

nur. Üniversite-sanayi ve devlet işbirliğini sağlar. Devlet Planlama Teşkilatı'nın 1980 yılında aldığı kararlarla ülkemizde 5 adet teknopark kurulmuştur.

Bunlar İTÜ, ODTÜ, Ege Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi ve TÜBİTAK-Marmara Araştırma Merkezi (MAM). Finansmanı ağırlıklı olarak emperyalistler ve işbirlikçi

burjuvazi sağlarken insan gücünü ise elbette ki o üniversitelerde okuyan öğrenciler karşılar. Yapa-çağı hücre tipi hapisanelerde tutukluları bile çalıştırmayı amaçlayan bir düzenden elbette ki daha iyisi beklenemez.

Zaten ülkemizdeki AR-GE faaliyetlerinin %68'ini üniversiteler yapmaktadır. Böylece üniversiteler ve üniversite gençliği her zaman kapitalistlerin ağızını suandırmıştır. Örneğin Koç, 1990 yılında Avrupa Rektörler Daimi Toplantısı'nda kaliteli eleman bulamadıklarından ve mevcut işgücü içerisinde üniversitelilerin ancak %4'lük bir paya sahip olduklarından şikayet ediyordu.

TÜBİTAK, TÜSİAD ve devlet yetkililerinin biraraya geldikleri ve 1990 yılında ilk kez yapılan 1. Bilim Şurası'nda alınan kararlar, üniversitelere biçilen rolün de en yakın ve somut ifadesi oldu.

Aralarında Kemal GÜRÜZ'ün de

bulunduğu 5 öğretim üyesinin hazırladığı kapsamlı raporu değerlendiren "Şer İttifakı" toplantı sonunda şu kararları aldı:

1- Yükseköğretim kurumlarının kitlesel eğitim yapan ve elit eğitim ve araştırma ağırlıklı kurumlar olarak iki grupta ele alınması.

2- Uluslararası düzeyde bilimsel yayınları ve eğitim katkıları ile temayüz ederek (*sivrilererek-bn.*) bilim adamı niteliği kanıtlanmış öğretim üyelerinin daha ağırlıklı olduğu demokratik üniversite yapılarının oluşturulması

3- Bilim, kültür, sanat, sanayi ve ticaret alanlarındaki başarılar ile toplumda tema yüz etmiş kişilerin yükseköğretim kurumlarımızın yönetiminde yer almaları, verimlilik analiz tekniklerinin üniversite yönetiminde kullanılması, kurumların bu tür yönetim için gerekli olan idari, mali ve akademik karar alma yetkileri ile donatılması,

4- Mali kaynak çeşitlemesinin

özendirilmesi gerçeği ve sosyal adalet ve fırsat eşitliği ilkeleri ile bağdaşık, karşılıksız ve faizli kredilerle desteklenen gerçek öğrenim senedi uygulamasına geçilmesi

5- Ek mali kaynaklar yatırmanın yanında ve bundan önceki mevcut kaynakların en verimli bir biçimde kullanılabilmesi için kurumların bütçelerinin sabit kılınması ve yöneticilerin mali, yönetsel ve akademik konularda geniş karar yetkileri ile donatılması.

Alınan kararlarda da açıkça görülebileceği gibi amaçlanan üniversiteleri tam anlamıyla tekelci burjuvazinin denetimine sokmaktır.

Zaman içinde bu kararlara ilişkin bazı düzenlemeler yapılmıştır, adım adım bu planlar hayata geçirilmektedir.

1991-92 YILLARI

KASIM 1991

MGK, YÖK aracılığıyla üniversitelere ilettiği isteklerinin başında "Doğu ve Güneydoğu Bölgesi ile ilgili sosyolojik, antropolojik, arkeolojik, folklorik ve tarihi araştırma-

ların yapılması, yapılacak tüm bilimsel çalışmaların bölgedeki Türk varlığının tesbitine yönelik olması" geliyor. Amaç Kürt diye birşeyin olmadığını kanıtlamak, bilimi, MGK'nın demogojilerine hizmet eder hale getirmektir. Bilimsellik adına ne varsa hepsini dejenere edenler varolmayanları varetmekte de ustaydılar. (1990'da da benzeri istenmiş ama gerçekleştirilememişti)

ARALIK 91

- Zonguldak Ereğli'de bir öğrenci erkek arkadaşına selam verdiği gerekçesiyle müdür başyardımcısı tarafından dövülür. Ama kurulan soruşturma komisyonu, terbiyevi nitelik taşıdığı gerekçesiyle ve yeterli delil ve emareye rastlanmadığına oy birliğiyle karar vererek öğretmenini suçsuz bulur. (Kız öğrenci, 5 gün tedavi görür.)

- 4 EKİM '91'de Emniyet Genel Müdürü Ünal ERKAN, YÖK Başkanlığı'na "Emniyet Genel Müdürlüğü'nde ihtiyaç duyulan çeşitli görevlere eleman yetiştirmek amacıyla '91-'92 yılında mecburi hiz-

Kapalı okullar çobanlara ev oldu

ERZURUM - Erzurum'un Şenkaya ilçesinde kapatılan köy okullarının binalarını çobanlar kullanmaya başladı.

Şenkaya Kaymakamı Mestan Yayman, okuma yazma oranı yüzde 98'lerde olan ilçede, taşınmaz sistemle mevcudu az bulunan okulların kapatıldığını kaydetti. Şenkaya'daki 30'a yakın köy okulunun kapalı bulunduğunu belirten Yayman, "İlçemize bağlı 69 köy var. Taşınmaz eğitime geçildikten

sonra kapatılan köy binaları ise köylerdeki vatandaşlar tarafından çeşitli şekillerde kullanılıyor. Birçok köyde ise okul binalarını çobanlar ev olarak kullanıyor" dedi.

İlçesuyu Köyü Muhtarı Öztürk Avcı ise, taşınmaz sisteme geçildikten sonra kapatılan ilköğretim okulunun binasının köyün çobanı tarafından ev olarak kullanıldığını söyledi. Çoban ve ailesinin kapatılan köy okulunun binasında yaşamlarını sürdürdüğünü anla-

tan Avcı, şunları söyledi: "Çobanlık yapanlar genelde köy dışından geliyor ve kalacak yerleri olmuyor. Boşalan okul binası ise kapatıldıktan sonra aklı durumdaydı. Çobanın, okulu ev olarak kullanılmasına rıza gösterdik. Çobanlar kaldıkları okul binalarını aynı zamanda harap olmaktan kurtarıyorlar. Çocukların binalara zarar vermelerini önleyiyorlar. Hem ev ihtiyaçlarını gideriyorlar hem de okul binalarında bekçilik yapıyorlar." (Ertan)

met karşılığı burs verileceğine ilişkin" talimat gönderir.

EKİM 1992

- Yaz aylarında devlet, Mediko-Sosyal hizmetlerini ücretli hale getirerek, sağlığı da paraya bağlar ken, 92 yılında haraçlara %1000'lere varan zamlar yapıyor.

- Üniversitelerdeki polis, jandarma sayısı yetersiz görülerek, her üniversitenin kendi bünyesinde "Özel Güvenlik Birimleri" kurulması kararlaştırıldı.

Buna göre ÖGB'ler Emniyet birimlerinde yetiştirilecek daha sonra da silahlandırılacaklar.

Toplantıda alınan kararlardan bazıları şöyle: Boykot ihtimaline karşı öğretim üyelerinin anfilerde hazır bulunması sağlanacak, olaylara ilişkin önceden haber alındığında, üniversite görevlilerince derlenecek bilgiler polise ve jandarmaya aktarılacak.

Üniversitelerde "Hazır Müdahale Kuvvetleri" bulundurulacak. Eylemcileri tespit ve deşifre etmede hocalar polise yardımcı olacak. Yurtlarda kalan öğrencilerin kimlik bilgileri ve fotoğrafları albüm haline getirilecek ve bu polise verilecek.

- Üniversite kazanamayan öğrenci sayısındaki artışlar ve buna karşı iktidarın çözümsüzlüğü yeni bir buluşla gizlenmeye çalışıldı: Gece Üniversiteleri. Yılda 7-15 milyon TL. veren herkes gece üniversitelerinden faydalanacaktı. "Kuşkusuz üniversitelerin gece de açık kalması ile binalar eskimez" diyen bir DYP Milletvekili (14 Ağustos

Silin cübbelerinizdeki kan lekelerini

1992-Milliyet) öğretim üyelerinin 24 saatinin 20'sinin boş olduğunu ve bunun bu şekilde değerlendirilmesi gerektiğini söylüyordu.

- Milli Eğitim Bakanı Köksal TOPTAN "ortaokul mezunları, hiç okula gitmeden televizyon aracılığıyla lise diploması alabilecekler" diyor ve hayatında hiç laboratuvar yüzü görmemiş, hiç deney yapmamış insanlar fizik, kimya bölümünden mezun olmaya "hak" kazanıyordu.

ADRIYATİK'TEN ÇİN SEDDİ'NE KADAR FAYDACILIK

İktidar ikiye bölünmüştür. Üniversiteye giremeyenler binlerce ama o hamasi nutuklarla ve kültür bütünlüğü vb. edebiyatıyla Türkiye cumhuriyetleri üzerinde hakimiyet kurabilmek için yaptığı girişimlere karşılık bir çeşit rüşvet olarak yine de bu ülkelerden öğrencileri Türkiye'ye çağırır. Tıpkı 80'li yıllarda Balkanlar'dan gelen göçmenler gibi hiçbir sorunları ile ilgilenmez ve hiçbir sosyal faaliyete kalmaz. Ezilmenin de direnmenin de yurdu yoktur. Bu nedenle yüzlerce Kafkas genci, üzerlerinde oynanan oyunu protesto ederler. 1993'ün Nisan ayında 200 Azeri öğrenci, İzmir'de eylem yapar. Eylem esnasında çevik kuvvet polisi, çevik davranıp kuvvetini gösterme niyetindedir. Ancak Yabancılar Şube Müdürü, "onlara dokunmayın. Bu durumu kullanabilirler" diyerek müdahaleyi engeller. Polis şefinin bu tavrı aslında göçmen öğren-

cilere karşı, "gençliği böl-yönet" politikalarının da izlerini taşır. Nitekim daha sonraki yıllarda bu öğrenciler MHP. Ülkü Ocakları vb'de örgütlenmeye çalışılır.

ÇEKİLİŞSİZ, KURASIZ ÜNİVERSİTE

Dönemin Başbakanı Tansu ÇİLLER'in 13 Ağustos 1993 günü yaptığı açıklamada eğitimde bir fiyaskonun daha tarihiye not düşüklüğü gündür.

ÇİLLER'in açıklamalarına göre ÖYS (2.basamak) sınavını kazanamayan 440 bin öğrenci, çekilişsiz-kurasız üniversiteye alınacaktı. Bu bir "şans ve fırsattı". Boş umutlar dağıtılıyordu gençliğe. ÇİLLER, "dünyadaki en iyi eğitimin verilmesi ve çocuklarımızın bugünden itibaren bu sistemin içine sokulması" için başlattığını söylediği bu uygulamayla 440 bin öğrenciden 200 milyar lira toplayacaklarını açıklıyordu. Ancak bu gelişmeler kamuoyunu bir süre meşgul etmesine rağmen bir sonuç çıkmadı. Plansız-programsız ve seçim yatırımı olarak ortaya atılan bu "projeler" aslında eğitimin nasıl bir mantıkla ele alındığının da göstergesidir.

Tabii, liselerin de üniversitelerden bir eksiği kalmamalıydı.

Aynı yaratıcı mantık liselerde de kendini gösterdi ve "Süper Lise"ler ortaya atıldı. Orta öğretimde açık lise, gece lisesi, mega lise projesi kervanına 1992-93 eğitim yılında "hazırlık sınıfı" adıyla katılan süper liselerde 15 bine yakın öğrenci, eğitim görecek.

Milli Eğitim Bakanı Nahit MENTEŞE, konuya ilişkin "kaliteyi bozmadan eğitim verme ilkesiyle hareket ediyoruz" diyordu. Not ortalaması 3.50'den aşağı olanların kayıt yaptırmadığı bu liselere bakarak süper liselerin, lise eğitiminde kalitenin artması için uygulamaya konulduğunu düşünmek ise ham hayalcilik olacaktı. Çünkü burada kayıt yaptırmak için sadece not değil para da gerekiyordu.

Yabancı dil vb. avantajlara sahip bu liselerde bir anlamda üniversiteye giriş sınavlarında başarıyı garantileyecek öğrencilere yönelik parayı veren düğün çalar" uygulaması boyutlandırılmış oluyordu.

EĞİTİMİN ASİMİLASYON KAMPLARI

Eğitim sistemini, politik mücadelenin de bir aracı olarak kullanan iktidar 1993-94 eğitim yılına gelindiğinde Yatılı Bölge Okulları'nı (YBO) gündeme getirdi.

Buna göre "kısa vadede 55 bin. uzun vadede ise 113 bin çocuğumuza eğitim-öğretim sağlanacaktı". Ancak karakola çevrilen okul binaları, kapatılan okullar derken Doğu bölgelerimizde nasıl olupta 4bin 500 okulun eğitim dışı bırakıldığı açıklanamıyordu. Bu durumda çözüm olarak sunulan Yatılı Bölge Okulları'nın anlamı aslında bölgede ideolojik ve kültürel bir hakimiyetin sağlanmasıydı. Yani bir anlamda eğitimin asimilasyon kampları kurulmak isteniyordu.

Kız ve erkek öğrencilerin dersler ve yemek saatleri haricinde biraraya gelmelerinin yasak olduğu, öğrencilerin ailelerinin yanına üç ayda bir Cumartesi, Pazar günleri gidebildiği, kız öğrencilerin dışarı çıkmasının yasak olduğu ve erkek öğrencilerin velileri ile bir iki saat görüşebileceği bu okullara kamp demek, bir mecazdan öte eşyaya adını koymak demektir.

1994-95 eğitim yılına gelindiğinde ise istatistikler, ilkokula başlayan her 100 ktan sadece 8'inin üniversiteyi bitirebildiğini gösteriyordu. Buna karşılık 100 kişiden 92'si eğitimin değişik aşamalarında amaca uygun olarak sınıf kökenleri ve dolayısıyla olanaksızlıklar nedeniyle "eleniyordu".

İstatistikler, bunları göstere dursun, bilimadamlığı yerine üniversitede "hocalık" yapan küppeli hokkabazlar, şapkalarından kibri doktorlar çıkarmaya devam ediyorlardı. Üniversitelerde bilimsel araştırmayı yokeden, üniversiteyi kimliğinden uzaklaştıran YÜK'ün sorumlularına verilen unvanlar, kendiler indi olmayan "onuru" başkalarına dağıtan kişilerin ve bu sistemin çaresizliğinin ifadesiydi. Yine aynı günlerde ise öğretim üyeleri, 14 yıllık bir suskunluktan sonra 31 Ekim 1991 tarihinde bir günlük boykot düzenlediler. Maaşlarının yükseltilmesi yanında üniversitelerinin onurlarıyla ilgili talepleri de vardı.

İktidar bir yandan hocalara yeterli maaş vermeyip eğitime bütçeden % 2'lik bir pay ayırırken önceki yıllarda spor. pano, paso, boya.çöp vb. adlarla toplanan paraları bir isim altında topladı. "Eğitime Katkı Payı" adı altında ve yasadışı bir biçimde yasallaştırılan bu uygulama ile öğretmenler "tahsildara"; sınıflar "veznelere" çevrildi. Anayasanın 2 ve 42.. 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 2 ve 44., 2860 sayılı Yardım Toplama Yasası'nın 13. ve 657 sayılı Devlet Memurları Yasasının 11. maddelerine aykırı yeni düzenleme ile velilerden her ay için 50 ile 100 bin lira arasında değişen bir para istendi. Gelişen tepkiler üzerine "istemeyen veli ödemeyebilir" açıklamaları yapılırsa da yaşananlar tanı tersiydi. Katkı payı ve "zorunlu değil gönüllüdür" yalanları o günden bu yana sürüyor.

YAZBOZUN SORUMLUSU: TEKNOLOJİ

Eğitim sisteminde onca değişiklik yapılmasına rağmen, yaşananlar esasında ders geçme sistemine ilişkindir. İçerikten öte görüntüde bir değişiklik yapmanın asıl amacı gelişen muhalif halk hareketi içinde yeralan gençliği bu bir-

KİMİN EKMEĞİNİ YERSEN ONUN KILICINI SALLARSIN

likten ayrı düşürmekti. Ancak bu da çözüm olmadı. Çünkü gençlik bu sefer de çarpık eğitim sistemi ile mücadeleye oturdu. Eğitim yama tutmuyordu.

1990'a kadar uygulanan sınıf geç-

me sisteminde öğrenciler, kaç dersten olursa olsun başarısız olduğu dersten bütünlemeye kalıyordu. 1995-96 eğitim yılına gelindiğinde ise ders geçme ve kredi sistemi, ağırlıklı not ortalaması ve sınıf geç-

HALK İÇİN ÜNİVERSİTE YOK; ÖTK VERELİM

Gençliğin temel taleplerinden olan temsil hakkına yönelik ÖTK isimli bir örgütlenme öngörüldü. Öğrenci Temsilcileri Kurulu, seçimlerle işbaşına gelecek ve üniversite idaresi ile birlikte çalışacaktı.

Ne var ki; ÖTK temsilcisi olabilmek için aranan özellikler kadı kızında bile olmayacak cinstendi ve ÖTK temsilcileri yapılacak toplantılara sadece ve sadece üstkelik gerek görülen durumlarda gözlemci olarak katılabileceklerdi.

Ancak devlet, tıpkı 95-96 öğretim yılında ÜÖB'ü (Üniversite Öğrenciler Birliği) denediğindeki gibi gençliğin protestosuyla karşılaştı. Gençlik bu oyuna rağbet etmedi.

İlk ÖTK'ları kurma onuru ise Kocaeli Rektörünün oldu. Medya gönüllü propagandacısı olmuştu rektörün. Hatta Demirel bile bizat kendi kutlamış, diğer rektörlerden de benzeri örgütlenmelerin kurulmasını rica etmişti.

me sisteminin özelliklerini taşıyan karma sistemden oluşuyordu.

1923'ten 1995'e kadar 15'in üzerinde geçme sistemi denenmiş üniversite ve liselerde yaz-boz tahtasına çevrilen eğitim sistemine ilişkin Milli Eğitim Bakanı Nevzat AYZA, "Eğitim sisteminin yaz-boza dönmesini gelişen teknoloji karşısında doğal karşılamak gerekir" diyerek uygulamaları savunuyordu.

Ortalıkta görünmeyen bir teknolojik gelişim vardı. Her ne kadar doğru düzgün yazı tahtası, laboratuvar veya teknik olanak yoksa da demek ki gelişen başka birşeyler vardı. Belki de bakanın dili sürçmüştü ve "Gençlik mücadelesi" yerine "teknoloji" deyivermişti.

Gençlik bir yandan not baskısıyla, devam zorunluluğuyla vb. baskı altında tutulurken diğer yandan da onu bizzat ilgilendiren meselelerde söz hakkı verilmiyor ve yüzbinlerce öğrenciden oluşan bir kesim safdışı bırakılıyordu. Oysa eğitimin nesnesi değil öznesi olması gereken gençlik düşünebilir ve soru sorabilirdi. Üniversitelerde ifadesini bulması gereken iradesini, birleştirerek sokağa, eyleme dökerek gücünü açığa çıkarıyordu.

İşte, 23 Mart 1996 böyle bir tarihti. O gün Ankara'da rektörler ve Cumhurbaşkanı, sessiz sedasız biraraya gelip kararlar alacaktı. Ne tür kararlar alacakları ise toplantının yapılış biçiminden belliydi aslında. Kapalı kapılar ardında yapılan planlarla gençlik, yeni tezgahların kurbanı olacaktı. Ancak hesap bozuldu. O gün Ankara en güzel günlerinden birini yaşadı ve gençlik, Ankara-Kızılay Meydanı'nı bayram yerine çevirdi.

1996 Yılı'nın 3 Kasım'ında yaşanan Susurluk kazasıyla birlikte, düzenin niteliği gözler önüne serilmişti. Lamı cimi yoktu. Devletin içinden mafya-çete değil; Çetenin içinden devlet çıkmıştı.

Geleceği, uyuşturucu kaçakçıları-katliamcılar-toprak ağalan tarafından ABD eliyle karartılan gençliğin böylesi bir tablo karşısında susması elbette beklenemezdi.

Her sene artık geleneksel olarak yapılan 6 Kasım Boykotu'na bu sene "Susurluk için değil halk için eğitim" talebi damgasını vurdu. Gençliğin öfkesinin doğrudan sisteme yönelmesi nedeniyle devlet yeni planlar yapmaya başladı. Bu tepkileri bir biçimiyle düzene aktarmak ve çözümsüzlüğe mahkum etmek gerekiyordu.

GELEN, GİDENİ ARATIR

1997'nin başında YÖK Yasası'nda bir değişiklik yapıldı. Refahiyol hükümetinin hazırladığı ve uzun süre tartışılan yasa, mecliste onaylandı ve yürürlüğe girdi. Bu

MHP'den YÖK'e by-pass

Hazırlanan yeni yasa teklifinde, rektörlük seçimlerinde YÖK'ün denetim dışı kalması ve sadece üniversitelerarası eşgüdüm kurulu olması planlanıyor

Okul yönetimleri "bağış" almadan önce Öğrenciye zorunlu vergi

11 milli eğitim müdürlüklerinin, kavgalarda bağış zorunluluğu bulunmadığını açıklamasına karşın, seditler ile okul idareleri arasında "bağış" kavgası yaşanıyor. Bağış için istenen para miktarları 500 milyon liraya varıyor.

Minik kalbi, sınav stresine dayanamadı

ERZURUM (İHA) - Erzurum Anadolu Lisesi öğrencilerinden İrfan Otlular'ın sınav stresine değil kalbi dayanamadı. Fen bilimleri hazırlanan Anadolu Lisesi 8. sınıf öğrencisi 16 yaşındaki Otlular, Anadolu Lisesi orta kısmını tamamlayıp fen bilimleri girebilmek için var gücüyle çalışıyordu. Kalbi bozuk olan ve daha önce de kalp krizi geçiren küçük İrfan'ın yaşadığı kalp krizi, sınav stresine dayanamadı. İrfan'ın yaşadığı kalp krizi, sınav stresine dayanamadı. İrfan'ın yaşadığı kalp krizi, sınav stresine dayanamadı.

Öğrenciler dikkat! İzleniyorsunuz

Çanakkale, üniversite öğrencilerinin, okul içinde olduğu gibi okul dışındaki davranışlarından dolayı da disiplin cezasına çarptırılacakları kararına vardı.

DANİŞTAY 8. Ceza Dairesi, 16 yaşındaki öğrencilerin, okul içinde olduğu gibi okul dışındaki davranışlarından dolayı da disiplin cezasına çarptırılacakları kararına vardı. Öğrencilerin disiplin cezasına çarptırılacakları kararına vardı. Öğrencilerin disiplin cezasına çarptırılacakları kararına vardı.

Ben olsam, rektörlüğe bir oy alanı atardım

YÖK'ün başkanı İhsan Doğramacı, rektör seçimindeki tartışmaya, "Seçim kaldırılmalı" diyerek katıldı. Bir oy alan adayın sadece bir kişiye anayasal olduğunu belirten Doğramacı, "Bu yüzden ben olsam, onu rektör yapardım" dedi.

Atama verimi artırıyor

Prof. Dr. İhsan Doğramacı, YÖK'ün verimliliğini artırarak, üniversitelerin eğitim ve araştırma faaliyetlerini destekleyeceğini belirtti.

HAKERTEPE'nin YÖK'ün başkanı İhsan Doğramacı, rektör seçimindeki tartışmaya, "Seçim kaldırılmalı" diyerek katıldı. Bir oy alan adayın sadece bir kişiye anayasal olduğunu belirten Doğramacı, "Bu yüzden ben olsam, onu rektör yapardım" dedi.

kıskaçtı ki bu yasa, YÖK Başkanı bile karşı çıkmak zorunda kaldı. Öğretim üyeleri, 12 Eylül'den bu yana en ağır saldırıyla karşı karşıya kaldıklarını açıkladılar.

Çukurova Üniversitesi'nde yürüyüş, İstanbul Üniversitesi'nde kitlesel toplantı düzenleyen öğretim üyelerine ODTÜ Senatosu da bir bildiri yayınlamakla destek verdi. Ve "YÖK'ün hükümet ağırlıklı bir kurul yapılması ne bilimsellik ne de demokrasiyle bağdaşmıyor" dedi.

Esasında YÖK, varolduğu müddetçe anti-demokratik uygulamalar da sürecektir. Çünkü YÖK, bu baskının kurumlaşmış halidir. Sorun, YÖK ve uygulamalarıdır.

YÖK'ün devreye girmesiyle mali, idari, bilimsel özerkliğin ortadan kalktığını, bilimadamlarının maaşlı birer memur haline getirildiğini ve üniversitelerin bilim üretmek yerine iktidarın halk karşıtı uygulamalarının gençlik üzer-

“YÖK GENÇLİĞİ” OLMAYACAĞIZ

rindeki uygulayıcısı haline geldiğini ve hatta bazı durumlarda rektörlere bile söz hakkı tanımadığını biliyoruz. Bunun yanında YÖK ile birlikte üniversitelerde devletçi tadrolaşmaya önem verilmişti.

29 Mart tarihinde düzenlenen Rektörler Zirvesi'nde YÖK, Üniversitelerarası Kurul ve 61 üniversitenin rektörleri biraraya gelerek üniversite zirvesini topladı. Zirvede Milli Eğitim Bakanı Mehmet SAĞLAM, "bütçenin 1/3'ü öğretim ücretlerinden sağlanır, 1/3'ü döner sermayeden gelir. 1/3'ü ise devlet katkısıdır. Bizde de öğretim ücretleri gerçekçi rakamlara oturtulmalıdır" diyerek harçlara zam yapılmasını önermiştir.

Paralı eğitime geçilmesi ve 8 yıl-

lık eğitim konusunda anlaşılan rektörler, ÖSS sınavların ilişkin ise yarı yarıya bir oranla kaldırılmasını istedikler.

Son sözü alan Cumhurbaşkanı ise, "sorun biliniyorsa çözümün yarısıdır" diyerek çözümü kendiliğindenci bir rotada yokolmaya mahkum ediyordu. Bugün herkes yaşadığı sorunların farkındadır. Ancak çözümün maddi zeminleri yaratılmamışsa çatışma yaşamak kaçınılmazdır. İşte bu durum için de Demirel'in çözümü hazır: "Üniversiteleri belli ideolojik gruplara bırakmadığınızı için sizi tebrik ediyorum. Serbestsiniz dediğimiz gruplar duruluncaya kadar birtakım sorunlar yaşanabilir". Yani "bizimkiler işini bilir".

TEKTİPLEŞTİRİLMEMEYE ÇALIŞILAN GENÇLİK

1998'in Şubat ayına gelindiğinde ise MGK yeni bir tuzakla karşısına çıkar gençliğin. Susurluk'la birlikte netleşmeye başlayan devlet-halk ilişkisi, MGK politikaları ile laik-anti laik ikileminde bir kısır döngü ile yokedilmeye çalışılır.

Bu amaçla saldırıya gençlikten başlanılır. "Kılık-kıyafet Yönetmeliği" ile başörtülü, sakallı vb. öğrenciler okullara alınmaya başlandı. İnsanların hem inançlarından hem de iradelelerinden taviz vermelerini ister.

Bu durumda gençliğin tavrı ise halkın değerlerini savunmak, adalet isteğine tercüman olmak biçimindedir. İktidar ile muhalefet arasındaki çelişkiler derinleştirilir, MGK'ya yönelim hedeflenir.

Beraber düzenlenen etkinliklere hergün binlerce öğrenci katılır. Bunun üzerine MGK bütün üniversitelerin rektörlerini toplayarak "irtica brifingleri" verir. "Gerekirse bilime bir süre ara verin" diyen MGK, gençliğin gücü karşısında geri adım atmak zorunda kalır.

Ancak bir süre sonra oluşturulan "İnceleme ve Soruşturma Kurulları" ile birlikte "öğrenci, öğrenciliğini bilecek, militan gruplar okuldan temizlenecek"ti. "Olay çıkaran öğrenciler" ifadesi kullanılarak kastedilen ise elbette ki, kantin-yurt basıp çetecilik yapan Amerikancı milliyetçiler değil elbette devrimci demokrat öğrencilerdi.

Nitekim bir süre önce yapılan Yurt Disiplin Yönetmeliği'ndeki değişikliklerle ve peşinden gelen yeni düzenlemelerle gençlik hem bir tehdit altında tutulacak hem de varolan hareketlenmeler tasfiye edilecekti.

EĞİTİMİN BİR AÇMAZI DAHA: MESLEKİ, TEKNİK OKULLAR

1998 yılının ikinci yarısında yapılan bir Milli Güvenlik Kurulu(MGK) toplantısında mesleki-teknik liselele ilişkin de birtakım kararlar alındı.

MGK'nın ne tür işlerle uğraştığını bilenler için bu bir anlamda sürprizdi aslında. Öyle ya, iç ve dış tehditlere karşı ülkemizi düşmanlardan koruyan, irtica tehdidini önleyip hepimizi diri diri taşlanmaktan kurtaran ve daha bir çok erdem sahibi MGK, neden ve nasıl böyle basit bir meseleyle uğraşabiliyordu ki? Meselenin özü gazetelerdeki haberlerin satır aralarında idi.

Buna göre MGK, toplantı sonrası yayınladığı raporda bazı görüşlere yer veriyordu. Mesleki ve teknik eğitimin yeniden yapılandırılması ve eğitimin planlanmasının Türkiye'nin gelecekteki "ara insan gücü ihtiyacının dikkate alınarak belirlenmesi" gerektiğini belirtiyordu. Yine bu projenin hayata geçirilebilmesi için yeterli kaynak aktarımı vb. desteklerinde sunulması tavsiye ediliyordu. Yükün bir kısmının da özel sektör ve kamu sektörü tarafından omuzlanmasını isteyen MGK, "okul-sanayi işbirliğinin" sağlanacağı bir yapılanmadan bahsediyordu. Bu düşüncenin hayata geçirilebilmesi için mesleki-teknik lise çıkışlı öğrencilere sınavsız üniversite olanağı tanınması da düşünüldü. Böylelikle lisede asgari bir eğitim alan öğrenciler, girecekleri okullarda gerekli teknik bilgiyi alacaklardı. Ardından tıpkı raporda "tavsiye" edildiği gibi yüksekokul mezunun

gençler, okulların bulunduğu yakın çevrelerdeki işletmelerde işbaşı yapacaklardı. Ancak bu proje de baştan sakattı ve çarpıklıklarla doluydu. Birincisi çok fazla teknolojik bilgi gerektirmeyen bölümler dışındaki öğrenciler, gerekli laboratuvar, atelye olanağına sahip olmadıklarından MGK'nın öngördüğü asgari formasyona hiçbir zaman sahip olamayacaklardı. İkincisi, sınavsız girildiği durumlarda mevcut üniversi-

**Omuzlarının üstünde
kendi kafasını
taşımayanlar,
başkaları için "düşünürler"**

telerin ilgili bölümleri dolup taşardı. Üçüncüsü, "ara insan gücü ihtiyacı" AB ile bütünleşme, AB'ye girme sürecinin doğuracağı bir ihtiyaçtı. Ancak bu konuda bir netliğin olmaması yüzünden hiçbir zaman somut adımlar atılmadı. Yine de mesleki-teknik lise öğrencileri ipten dönmüş sayılmazlardı. Nitekim 2000 yılında yapılan ÖSS Sınavı sonuçlarına bakıldığında mesleki ve teknik liselerin üniversitelere giriş oranlarının çok düşük olduğu kaldı ki, girenlerin de birer teknik eleman olarak değil vasıflı işçi olarak mezun olduğu görülecekti.

Türkiye'deki eğitim sistemi havuz problemlerindeki sorular gibidir. Bir boşluğun dolması için dolunun boşalması gerekir. Kaldı ki, zaman içinde üniversite sınav sonucu açıkta kalanlar sorununa çözüm olarak düşünülenler "tabela" üniversitelerini doğurmaktan öte birşeye de yaramamıştır.

YÖK'E TEPKİ: ÖĞRETİM ÜYELERİ İSTİFA ETTİ

YÖK, önüne kim çıkarsa çıksın ezip geçme kararlılığındaydı.

YÖK'ün "general" yetkileriyle donatılmış, "naylon" profesörleri, İ.Ü. Hukuk Fakültesi Dekanı Aysel Çelikel'in de ifade ettiği gibi "öğrenciye güvenmeyen, dekanlara, yönetim kadrosuna, öğretim elemanlarına güvenmeyen, buna karşılık binlerce kişinin yönetimini tek bir kişinin sorumluluğuna veren" bu sistem sayesinde üniversiteleri MGK'nın orduvine, ABD'nin de çiftliğine çevirmişlerdi.

İ.Ü.Rektörü Kemal ALEMDAROĞLU'nun İktisat Fakültesi'nin bölümlerini gereksiz görerek kaldırılması üzerine İktisat Fakültesi dekanı Prof.Dr. Münir Kutluata ve Yönetim Kurulu üyelerinin istifası yanında onun üzerinde Profesör ve yönetici de istifalarını sundular.

YÖK, tıpkı öğrencilere saldırdığındaki gibi tepkiyle karşılandı. Ancak herşeye

REKTÖRLER ZİRVESİ ABD İÇİN TOPLANDI

15 Ekim 1998 günü toplanan Rektörler Zirvesi toplantı yeri olarak Hatay'ı seçmişlerdi.

Üniversitelere türbanla girilmesine karşı "tek vücut" olduklarını açıkladılar. AÜma asıl gündemlerini ABD'nin Türkiye Devleti eliyle Suriye'ye yaptığı baskılar oluşturuyordu. Hayır. Yanlış anlaşılmasın: Baskılara karşı çıkıp, "Sana ne oluyor, Suriye bağımsız bir devlettir" demediler. Aksine devletle aynı ağızdan Suriye'nin teröre destek vermekten vazgeçmesini istediler ama yıllarca gözleri önünde dövülen öğrencilerin hak ve özgürlükleri konusunda sağır sultanı oynamaktan vazgeçmeyen rektörler, iş ABD'nin Ortadoğu'daki çıkarlarına gelince Türkiye'min her yanından bir günde toplanıp bir duyarlılık anıtı oluşturuyorlardı. Bu işbirliği, bu hizmetkarlık gençlik tarafından asla unutulmayacak.

rağmen İ.Ü Rektörü Kemal Alemda-roğlu ve YÖK Başkanı Kemal Gürüz, iktidarın değerli incileri olarak devle-tin başındaki taçta oturmaya devam ettiler. İşte bu da YÖK gerçeğinin bir yansımasıydı.

Ne varki, ortak sorunları yaşayan öğretim üyeleri ile öğrenciler bu elve-rişli ortamda YÖK'e sarsıcı bir darbe vuramadılar. Gerek yaygın bir öğren-ci örgütlülüğünün olmaması gerekse de Toktamış ATEŞ'in dediği gibi "bağ-cıyı dövmek yerine üzüm yemek" an-layışı yüzünden, öğretim üyelerinin tüm mücadele söylemlerine rağmen etkisizliğe mahkum oldu.

Yine bu aylarda YÖK'ün neden ol-duğu bazı gelişmeler ise şöyle:

-MGK'nın "irtica ve bölücülüğe kar-şı kararları çerçevesinde bazı vakıf yurtları gerekçe gösterilerek Vakıflar Gn. Md. bünyesinde bulunan yurtlar, MEB'e devredildi. 100'ü aşkın yurtta 11 bin'i aşkın öğrenci kalıyordu.

- Üniversitelerin araştırma kadro-larına alınacak yüksek lisans ve dok-

tora öğrencilerini YÖK'ün oluşturdu-ğu özel bir jüri sorgulayacak (mülakat yapacak).

- "Özel eğitim kurumları kanunu, bu kurumlara arsa tahsisi, vergi mu-afiyeti, vergi iadesi, cari harcamaların bir kısmına devletin katılması, düşük faizli yatırım ve işletme kredisi gibi teşvikleri kapsayacak biçimde yeni-den düzenlenecektir." (Hükümetin 2000 yılı programından aynen alın-mıştır.)

Sonuçlar vaat edilen herşeyin iflası-nı kanıtlıyordu.

Yaklaşık 1 milyon üniversite adayı-nın beklediği Öğrenci Seçme Sına-vı'nın (ÖSS) sonuçları açıklandığında aileleriyle birlikte milyonlarca aday bir kez daha eğitim sistemi ve üniver-siteler gerçeği ile yüzyüze geldi.

Harcanan trilyonlar ve zamanın haddi hesabının olmadığı yine bir yı-lın sonunda kaçınılmaz son gerçekleş-ti ve yüzbinlerce insan istediği fakül-telere giremedi.

Bu yıl sınava giren yaklaşık 1 mil-

yon adaydan sadece 263 bini tercih ettiği okullardan birisine girerken 700 binin üzerinde aday ise ya umutlarını bir daha ki sınava erteledi ya da sınava girmekten vazgeçti. Ancak yerleştirme sonuçlarının açıklanması ile birlikte ortaya çıkan rakamlar ÖSS'deki çarpıklığı o kadar net belli ediyor ki, kimse bu kadar fazla sayıda adayın başvuruda bulunduğu bir sınavda nasıl olup da 20 bin kontenjanın boş olduğunu açıklayamıyor. Sonuçları basına açıklayan ÖSYM Başkanı Fethi TOKER, bu yıl tercih formunu teslim eden adayların sayısının bir önceki yıllara oranla daha düşük olduğunu söylüyor ve % 11'lik bu düşüşün açıklamasını ise "Programlara yerleştirilme olasılığı az olan adaylar, tercih formlarını teslim etmemiş olabilir" diyerek yapıyor. Yanlış söylüyor. "Olabilir" değil; ÖYLE. Yani insanlar kazanamayacaklarını bildikleri için boş yere bir de form parası vermediler ve başvurudan vazgeçtiler. Peki bu insanları umutsuzluğa iten ve sonuçta binlerce insanın açıkta kalmasını "kaçınılmazlaştıran" şey nedir? ÖSYM Başkanı'nın sağır sultan edalarıyla yaptığı bu açıklama en basitinden onun pişkinliğinin kanıtı değil mi?

Basında çıkan "Harman'da Gelen Başarı" vb. başlıklı haberlerde ise sınavda derece yapan adayların har-

manda çalışırken aldıkları sınav sonucu haberleri işlenip sınava girecek adaylara "aman ha iyi çalışın. Bakın onlar o kadar olanaksızlıklar içinde çalışıp başarılı oldular. Sınavı kazananın yolu çok çalışmaktır" deniliyor. Elbette bu halkın çocukları sınavı kazanmalarının önündeki tüm engellere rağmen başarılı oldu. Ama bu, sınavı kazanamayanların bütün yıl yattığı anlamına da gelmiyordu. Sınavı kazanan 263 bin kişi dışında başarısız olan adaylar hiç derslerine çalışmamışlar mıydı? Öyle olsaydı eğer binlerce insan % 1'lik puan farkıyla açıkta kalır mıydı?

Sınavı kazananların mezun oldukları liselerin türlerine bakıldığında da yine bir eşitsizlik uygulamasıyla karşı karşıya geliniyordu. Sınavda derece yapan adayların büyük bir kısmı fen ve anadolu liseleri ile özel okul kökenli liselerden mezun olmuşlar. Buna karşın sınava giren düz lise mezunu adaylardan ise ancak % 10.7'si başarılı olabilmış. Meslek lisesi mezunlarının üniversiteye girmelerinin ise artık sıradışı bir olay haline getirildiği günümüzde son ÖSS sınavında sınavı kazananların oranı ise ancak %2.2 Üstelik 2000 yılında liselerden mezun olan adaylardan sadece % 21'i sınavı kazanabilmiş.

5 binin üzerinde lise birincisinden

2000 ÖSS

SINAV SONUÇLARI AÇIKLANDI.

1981'inin açıkta kalması ise sınav ve tercih sisteminin ayrı bir azizliği.

Yine ilk olarak bu yıl uygulamaya konulan Ağırlıklı Orta Öğretim Başarı Puanı (AO-ÖBP) uygulamasıyla zengin ve yoksulların çocukları arasındaki ayırım daha da derinleştirildi. Geçtiğimiz yıllarda

kişinin ortaöğretimde aldığı notlar ve başarısına göre hesaplanan ortaöğretim Başarı Puanında bu sene değişiklik yapılarak öğrencinin mezun olduğu okulun ÖSS sınavlarındaki başarısını esas alan bir uygulama başlatıldı. Böylece iyi okullardan mezun olanlarla herhangi bir mahalledeki liseden mezun olan iki öğrencinin Öss karşısındaki eşit-

ligi "sağlanmış" oldu.

Dersanelerin en yaygın olduğu illerden İzmir, İstanbul ve Ankara genel başarı sıralamasında ilk 5'e girerken Düzce, Bolu gibi depremzede illerimizde başarı oranı ise geçtiğimiz yıla göre yarı yarıya düşmüş.

Sınav sonuçları açıklandığında ortaya çıkan bir başka nokta ise daha önceki yıllarda üniversiteye girenlerin sınava

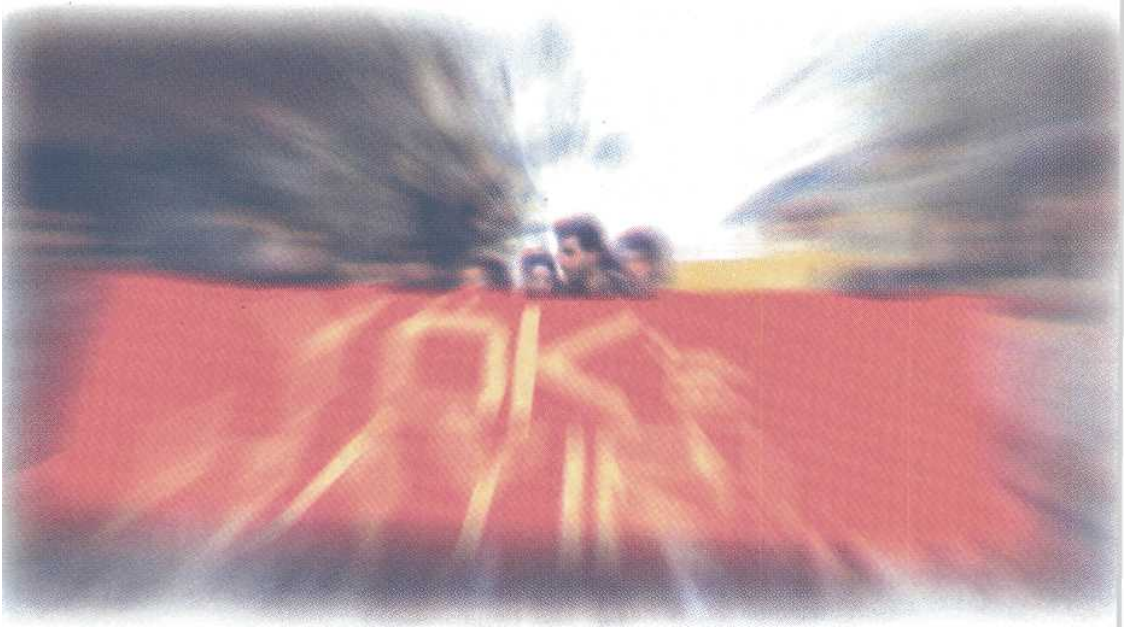
BİR SINAV YETMEZ, ÜÇ... BEŞ OLSUN

Plansız programsız açılan üniversitelerdeki yığılmanın önüne geçmeye çalışan YÖK, 1999'un başında yeterlilik sınavını gündeme getirdi.

Buna göre uygulama bu kez de Tıp Fakültelerinde hayata geçirilecekti. Çünkü bilindiği gibi daha önce öğretmenlik hakkı için de böyle bir sınav getirilmişti. Daha önce okulu bitiren Tıp öğrencileri mezun olduktan sonra TUS (Tıpta Uzmanlık Sınavı)'a giriyorlardı. Kazanırlarsa devam ediyorlardı. Ancak yeni uygulamayla birlikte TUS'tan önce getirilen yeterlilik sınavı, herkesin rahatlıkla kavrayabileceği gibi yeni bir ayıklama, eleme aşamasıydı.

Bu sınavda başarısız olanlar, mezun olsalar bile pratisyen doktor olarak görev başlayamayacaklardı. Ta ki kazanana kadar...

Yeni sınavın oluşturacağı dersane vb. yan sektörler de işin cabası. Mezun olan öğrenciyi bir yerde istihdam edebilme olanaklarından yoksun olan YÖK bu yöntemle mezun ama işsiz gencin, kendisiyle olan çelişisini yumuşatmaya daha doğrusu geçiştirmeye çalışıyordu. Ama büyüyen işsizler ordusunun YÖK'le olan çelişkisi uzlaşmaz bir çelişkiydi ve yeni sorunlar yaratmaya devam edecekti.

girmeye devam ettikleriydi. Neden böyle bir şey yaşıyordu? Çünkü insanlar gittikleri okullardan memnun değillerdi. Bu noktada devlet "buldunuz da bunuyor musunuz" da diyecektir. Ancak kimse ülkemizde üniversitelerin işsizliği gizlediğini ve insanların yıllarca buralarda oyalandığını gizleyemez. Bugün birçok fakültede hiçbir işe yaramayan "ölü" diye tabir edilen bölümler var. Adeta ayrıntı yok içmeye atla gider çeşmeye deyişinde olduğu gibi yüz milyonlarca lira haraç yatıran öğrenciler yıllarca ne işe yaradığını bilmedikleri bölümlerde okuyorlar. Tüm bunlara rağmen sınavda tercih yapacak adaylara "idealleriniz ve yetenekleriniz doğrultusunda tercih yapın" demek ve öğrencilerin geleceklerinin böyle şekilleneceğine inanmak hala bu düzeni tanımamış olmak demektir.

2000 yılındaki sınavda ilk üçe giren adaylardan Oruç B. İNAN, Boğaziçi Üniversitesi'ni seçtiğini söylüyor ve ekliyor, "Bu fakülte tek tercihimdi. Boğaziçi Üni-

versitesi'ni bir tepe gibi düşünün. Tepeye çıkınca önümde ufuklar açılacak". Peki Oruç İNAN gibi şanslı olmayanları yani o tepeye çıkamayıp uçuruma düşenleri düştükleri vadiden kim çıkaracaktı?

Uyguladığı eğitim ve sınav sistemi ile yoksul halk çocuklarını üniversite kapılarında sürdüren devlet ve kurumları çocuklarını okula göndermeyen ailelere bu yıl 30 milyar liranın üzerinde ceza kesmiş. Devletin bu yüzsüzlüğü yapması onun gerçek yüzünü kitlelerin gözünden kaçırılmaz. Yavuz hırsız misali uygulanan bu politikalar devletin tipik fırsatçılığının ifadesidir aslında. Madem bu halkın çocuklarının okumasını o kadar çok istiyorsunuz açın o zaman üniversite kapılarını halk çocuklarına, sınavları ve harçları kaldırın. Yapamazlar. Bahane de hazır; "Yeni üniversite açmamız halinde bu maaşlarla öğrencilere ders verecek öğretim görevlisi bulamayız" (YÖK Başkanı Kemal GÜRÜZ). Peki silahlanma için 150 milyar doları nasıl bulunuyordu?

AOBP ALIN YAZIMIZ DEĞİL

Ortalama özelliklere sahip bir işyeri düşünelim. Bu işletmeyi düşünürken hiyerarşi boyutuyla ele alalım. İşletmemizde öncelikle, hiyerarşinin en tepesinde duran herşeyin sahibi' bir patronumuz olsun. Onun altında, organizasyonda yer alacak, yürütmeyi sağlayacak, denetleyecek, plan ve program çıkartacak, yüksek ihtisaslı elamanlarımız olsun. Bunların altına teknik işlerin yerine getirilmesinde görev alacak, yeterli donanıma sahip ama imza yetksini taşımayan ara elamanlarımız olsun. Ve son olarak da yapılacak iş üzerine çok kısıtlı formasyona sahip olan, bunu da teorik olarak değil, pratik içerisinde sağlayan elamanlar olduğunu düşünelim. Bu hiyerarşiyi ele alırken üzerinde duracağımız kısım, yukarıda çizdiğimiz kategorileri ve kitleselliği ve sistemin bu kategorileri oluştururken kullandığı yöntemleri olacak. Çizdiğimiz bu hiyerarşiyi bir piramite benzetebiliriz. Pramiğin en tepesinde patronumuz, sermayadar bulunuyor. Hiyerarşi tabanında ise formasyona sahip olmayan işçilerimiz bulunuyor. İşletmemizde ki hiyerarşiyi kafamızda somutlayabilmek için isterseniz bunu rakamsal bir mantığı vuralım. İşletmemizde toplam 100 insanın bulunduğunu varsayalım. Patron dışında üniversite diplomasına sahip 5-10 kişilik bir yönetici kategorimiz olsun. Bunların dışında teknik formasyona sahip üniversite diplomasına sahip olmayan, teknik-meslek lisesi veya meslek yüksekokulu mezunu 20-30 kişinin bulunduğunu varsayalım. Geri kalanlar ise işçi olsun.

Evet bu çerçevesini oluşturduğumuz aslında ortalama bir işletmenin bir hiyerarşisini veriyor bizlere. Şimdi biz bu hiyerarşi bakarak burjuvazinin

insan anlamında neyi ihtiyacı olduğunu ve bu ihtiyacını nasıl karşıladığını bir dizi çıkarsamayla ortaya koyalım. İşletmemizde ki hiyerarşi göre burjuvazinin en çok ihtiyaç duyduğu insanların niteliklerinin, üretim bilgisi ve birikimi bakımından düşük nitelikli olanlar olduğunu görüyoruz. Şimdi bu şu demek oluyor; bugün ilk-orta ve lise eğitim çağında ki gençlerimizin büyük bir kısmının üniversiteyi okuması burjuvazi açısından hiçbir önem ifade etmiyor. Yani bunun gereği yok. Onun daha az parayla daha fazla çalışacak, işçi ve teknisyenlere ihtiyacı var. Bu da şu demek oluyor; halk çocuklarının büyük bir kısmının lise veya üniversite eğitimi almaması gerekiyor. Yaşadığımız gerçekliğe dönüp bakarsak bunun pratikte somutlandığını çok rahat bir şekilde söyleyebiliriz. Hepimizin yedi yaşından itibaren girdiği eğitim ve öğretim kulvarının uzunluğu burjuvazi tarafından kendi ihtiyaçlarına göre biçimlendirildiğini tüm bunlardan sonra söyleyebiliriz.

Hiyerarşimizi üç boyutlu bir ortamda bir pramitte somutlamıştık. Tabanıyla tepe noktasının tayinini vermiştik. Şimdi ara basamaklara geleyim.

Önümüzde teknik formasyona, lise diploması veya meslek yüksek okulu diplomasına sahip olan bir kategori bulunuyor. Burjuvazinin ihtiyaçlarından dolayı liseyi bitiren herkesin üniversiteyi kazanmasına gerek olmadığını söylemiştik. İşte ÖSS sınavı, tam da böyle bir ihtiyaca göre oluşturulmuş; sınavlar, barajlar konulmuştur -ki kapılara dayanan bu kocaman kitle içerisinde bir eleme gerçekleştirilsin. Daha iyi nitelikli hizmet verebileceklerle veremeyecekler birbirlerinden ayrışsınlar. Ar-

tık kategorilerini belirlesinler diye yapıyor sınavlar. Burjuvazi, kitlelerin yaşamlarını belirleyecek bir değerlendirmeyi bir kaç saat içerisinde hayata geçirebilir. Aslında sınavın sonuçları bizim açımızdan zaten biliniyor. Sınavı girenlerin çok büyük bir kısmı sınavı kaybedecek, belki bir kısmı kazandığını düşünecek ama bu sınavları kazananlar içerisinde bile yine büyük bir kısmı kaybedecek. Neden mi? Çünkü burjuvazinin başvuran kadar çok diploma verecek adama ihtiyacı yok. İşte bu yüzden ki üniversiteyi bitirip de çok basit işler dahi bulamayan binlerce işsizimiz var. Evet kazananlar kazandı. Biz biraz kaybedenler üzerine konuşalım. Kaybedenlerin büyük kısmı düz ya da meslek-teknik lise çıkışlılar. Şimdi "neden dışarda kalanların devlet lisesi, düz lise çıkışlıları olmalarının nedeni nedir?", bir de bu soruya cevap verelim.

BİR İLK VE BİR MANTIK

1999 yılında ÖSS Sınavı 2 Mayıs gününe denk getirildi. Amaç, gençliğin 1 Mayıs'a katılımını engellemkti. Haftalarca estirilen terörle gençliğe "gözüne alınırınız. Gözüne olursa sınava giremezsiniz" deniyordu.

Bütün bir yıl -belki de bir kaç yıldır- sınava çalışan öğrenciler elbette bu tehditten etkilendiler. Büyük bir kısmı devlet terörü nedeniyle hak ve özgürlükleri için 1 Mayıs alanına gidemedi. Ama aynı gün akşam sınav sorularının çalındığı ve sınavın 6 Hazirana ertelendiği söylendi.

Halkın ve özelden de gençliğin "eylemlere katılmaması için" bin türlü takla atabilecek YÖK, yine yapacağını yapmıştı.

Bir kere teknik ve meslek lisesi çıkışlarının üniversiteyi kazanmamaları gerekiyor. Çünkü burjuvazinin bu liselerden mezun olmuş, işin angaryasını yapacak, bunun yanında düşük maaş alacak işçi-yönetici arası bir kateforiye ihtiyacı var. İşte bu tarz lise mezunlarını da bu kateforide konumlandırarak. Düz liselilerin dışarıda kalmalarına geline; piramit hiyerarşisine göre üniversite adaylarının bir çoğunun dışarda kalması gerekiyor. Evet şimdiki sorumuz kimin dışarıda kalacağı ve bunun nasıl belirlendiğidir. Bunun çözümü ise şöyle:

Bugün devlet liselerinde bilindiği gibi büyük bir ağırlıkla emekçilerin çocukları okuyor. Gelir dağılımında en düşük payı alan emekçi çocuklarının da, ekonomik yetersizlikleri içerisinde sınav marotununa yeterli bir tempoda çalışmaları bu elemeyi çok doğal bir yöntemle yerine getiriyor. Ama bu maratona donanımlı bir şekilde hazırlanmasalarda burjuvazi için herşeyin önemi önceden almak kaçınılmazdır. Olacakları ihtimale bırakmamak, bunu çeşitli yöntemlerle netleştirmek gerekiyor. İşte Ağıklandırılmış Orta Öğretim Başarı Puanı ve puanın çarpılacağı katsayıların belirlenmesi bu çerçevede ortaya çıkıyor. Bilindiği üzere devlet liselerinde AOBP diğer liseler oranla daha düşük zaten bu liselerde eğitim niteliği diğerlerine oranla daha düşük olunca artık bütün umutların kararmasına sebep oluyor. AOBP'nin teknik ve meslek liseleri çıkışlıları için ayrı bir şekilde düzenlenmesinin sebebi ise burjuvazinin meslek ve teknik liselerde okutulan meslek kollarında çalışana ihtiyaç duymasıdır. Bu iş kollarında yeterli insan sağlayabilmek için üniversitede eğer aynı iş kolunu tercih ederseniz AOBP'niz daha yüksek bir kat sayı ile

çarpılıyor. İşte herşey burjuvazinin ihtiyaçlarına göre bu denli ince düşünülerek programlanmış. Siz illa da ben başka bir bölüme girmek istiyorum deseniz bile puanınızı düşürecek bu uygulamalar hayata geçiyor.

Bilindiği gibi ÖSS'ye girenlerin sayısı 1.5 milyon civarında seyrediyor. Ancak kazananların sayısı gerçek anlamda bir kaç on bini geçmiyor. Sadece bu rakamlara bakmak bile bize piramit hiyerarşimizin nasıl ve niçin kurgulandığını gösteriyor. Herşey bizim isteğimizin, irademizin dışında bize hiç sorulmadan; en tepeden yönlendiriliyor. Bizler sadece yönlendirilen bir oyunun figuranlarıyız. Yönetmenler söylüyor, bizler oyunumuzu oynuyoruz. Ama bu oyunda rol olmayan bir yan var. Oynatılan bir oyun değil, işte bu "yanıyla" yaşadıklarımız, "oyun" da değil. Senaryosu başkalar tarafından yazılan bizim hayatımız, mutluluğumuz, insanlığımızdır. Mutlu bir gelecek için bu senaryoyu biz yazmalıyız. Aksi taktirde hiçbirimizin hikayesi mutlu sonla bitmeyecektir.

Buna rağmen bu yıl eğitime bütçeden ancak %7.2 oranında pay ayrılmış. İşte çarpıklığa çarpıcı bir örnek: Urfa Viranşehir'deki meslek lisesi'nde 28 öğretmen ve 38 öğrenci bulunuyor.

Alt yapısı olmadığından taşınmalı eğitimden vazgeçilme noktasına gelindi. 100 trilyona yakın para harcandı. Ancak bu sadece 17 bin köy okulunun kapanmasına yaradı. Yeni eğitim ve öğretim yılında il genelinde 508 okulda okuyan 8 bin 856 öğrenci taşınmalı eğitim kapsamında. Taşınmalı eğitim sırasında 50 çocuk hayatını kaybetti, en az 50 çocuk da yaralandı. Gelişmiş ülkelerde meslek eğitimi alan öğrenciler %65 düzeyinde iken, Türkiye'de bu oran %20'lere gelebili.

Öğretmenlerin yetiştirilmesinde ve istihdamında yanlış politikalar uygulanıyor. Mevcut 533 bin öğretmene karşılık hala 200 bin civarında öğretmen açığı var. ABD'de 3324 \$, Avusturya'da 2036, Almanya'da 2950 \$ olan maaşlar Türkiye'de 340 dolar. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu 2. bir işle uğraşıyor. En düşük öğretmen maaşı 170, en yüksek öğretmen maaşı ise 270 milyon lira.

Adına deprem denilen ama sonuçlarına bakıldığında hiç de doğal olmayan bir afette 40 binden fazla insanımızı kaybettik. Depremın üzerinden bir yıldan fazla bir zaman geçmesine rağmen "devlet baba" yaralan sarmadı. Aksine yeni yaralar açmaya devam etti. 30 Kasım 1999'da bitirileceği söylenen konutlardan ses seda yok. Buna rağmen hala vaatler sürüyor.

Deprem bölgesindeki üniversite öğrencileri aylarca kapalı okullarının açılmasını bekledi ve bu yaz Anadolu'nun her yanında okullar kapalıyken buralardaki öğrenciler, depremin üzerine bir de teneke barakalarda "üniversite eğitimi" gördüler. Şehir içinde bulunan kamпусler şehir dışına taşındı. Kalınacak ev sıkıntısı, günün her anına yansıdı. Fakat devlet bunun da bir çaresini buldu ve yüzbinlerce öğrencinin "devletzede" olduğu bölgede 50 kişilik bir psikolog grubunu görevlendirdi. Yıkılan okullar sorununu da çözdü.

Geçen yıl Bolu'da 72 okulun hasar görmesi nedeniyle bu yıl 49 bin öğrenci 148 prefabrik okulda eğitim görecek. "Bu yılın sonuna kadar tüm okullarda bilgisayarlı eğitime geçmeye hazırlanıyoruz" (Bolu İl Milli Eğitim Müdür Vekili İsmail Kocaçalıkoğlu.

Bu yıl hiç gelişme yaşanmadı da değil. Sınıf geçme notu 2.00'dan 2.50'ye yükseltirken; alan derslerinin yıl sonu ortalaması ise 3.00'e yükseltildi.

2000-2001 ÖĞRETİM YILI BAŞLADI

İlk ve orta dereceli okullar 11 Eylül günü açıldı. Bu okulların da durumu üniversitelerden farklı değil.

Bu yıl, ilk ve orta dereceli okullarda 484 bin öğretmen ve 13 milyon öğrenci var.

1 milyon 250 bine yakın çocuk, ilk kez okulla tanışacak. Buna rağmen ülkemizde 10 milyona yakın insanımız okuma yazma bilmiyor. 7-13 yaş grubundaki kız çocuklarının %31.9'u, erkek çocuklarının ise %21.2'si okula gitmiyor. 8 yıllık kesintisiz eğitim, okula gitme oranında %20 azalmaya sebep oldu.

Yurt genelindeki sınıf açığı 90-100 bin, sadece İstanbul'da

15 bin eksik var.

Büyük beklentiler yaratılmaya çalışılan 8 yıllık eğitim için devlet 913 trilyon lira toplamış. Ancak nerelere harcandığı hala belli değil.

Sınıfların mevcutlarının 30'a düşürüleceği söylenmesine rağmen herşey eskisi gibi.

Üstelik, bazı okullarda tek kişilik sınıflarda oturmak isteyen çocukların ailelerinden onmilyonlarca lira para isteniyor. Veremeyenler ise 3 kişilik sınıflarda oturtuluyor.

2000 yılında toplam 147 bin derslik yapılacaktı; 61 bin derslik yapıldı.

ÜNİVERSİTELER ÖZERK OLMALI MI?

Cünkü özerklik "Tam bağımsızlık" demek değildir. Kısmi bir bağımsızlığı ifade eder. Kısmi bağımsızlığa ne kadarlık bir kısmın dahil olacağını ise hakim irade belirler. Bu noktada kimi başka konu ve tanımlarda "dışta bağımlılıktan fakat içte bağımsızlıktan" bahsedilmektedir. Bu yönetim ve irade biçimi esas olarak tarihte mutlakiyet rejimlerinden meclisli idare biçimlerine geçerken oluşturulmuştur. Toplumun gelişen bağımsızlıkçı dinamikleri karşısında daha fazla dayanamayan "mutlak irade'nin çözülme"ye başlaması sonucu kaçınılmaz olarak egemenler tarafından kabul edilmiştir. Ya da buna diğer bir neden ise gelişmekte ve güçlenmekte olanın, eskiye kendini kabul ettirmesi sonucu gerçekleşmiş olmasıdır. Bunu toplumlar tarihinde düşündüğümüzde ise örneğin padişahın da varlığını koruduğu, bir meclisin olduğu bir idareye benzetebiliriz. Meclis de bir şeyler söyleyebilir ama belirleyen ve son sözü söyleyecek olan irade yine padişahın iradesidir. Bu noktada aklımıza şöyle bir soru gelebilir: Padişahın tam egemenliğinden ise saray dışındakilerin de az da olsa iradelerini yönetime yansıttığı bir sistem ileri bir adım değil midir? Mutlaka ki öyledir. Zaten tarihte bu gelişimi ve özerklik tarzı yöneti-

mi burjuvazi temsil eder(di). Ederdi. Geçmişte kaldı. Çünkü artık burjuvazi ilerici çağlarında değil. Çünkü artık burjuvazi, ülkesinin bağımsızlığı için savaşan, genç, atak, benlik duygusunu geliştirmiş bir genç değil. Bugün burjuvazi, gençken elde ettiği iktidarı korumak için her türlü dolabı çeviren, her türlü fesatlığı yapan ve yaptırtan, kendi evi yanında başkalarının evlerine de karışan, pis ve eli sopalı bir bunaktır. Bugün burjuvazinin gençlik çağlarındaki maceraları yaşamak istemek durumumuza denk düşmemektedir.

Özerkliğin bir başka yönü ise "nereden ve ne kadar" özerk olunabileceğidir. Yazımızın başında dedik ki; özerklik tam bağımsızlık değildir. Peki üniversiteler neden bağımsız olmak zorundadırlar. Çünkü üniversiteler, bilimin ortaya çıkardığı bilgilerin yayılmasını sağlayan kurumlardır. Dolayısıyla önce bilginin bulunması da gerekmektedir. İşte üniversiteler aynı zamanda bu bilgiyi ortaya çıkaran kurumlardır. Peki bilgiyi nereden ve nasıl bulurlar? Elbette ki yaşanmış, yaşanan ve yaşanacak, bu dünyadan bulurlar. Araştırırlar, sorgularlar. Çözümleme yaparlar. Doğanın ve toplumun gelişmelerini anlamaya çalışırlar. Bu noktada şunu sormak gerekmektedir: Peki herkes

kendine göre yorumlarsa biz kimin bilgisini alacağız. Oysa ki, dışımızdaki nesnel dünyanın gerçekleri bizden bağımsız olarak varolurlar. Yani karşımızda bir duvar duruyorsa biz ona armut diyemeyiz. Peki karşımızdakinin duvar olduğunu her zaman doğru olarak bilebilir miyiz? Her zaman değil en azından görmediğimiz, dokunmadığımız zaman karşımızdakinin ne olduğunu bilemeyiz. İşte bu noktada bilim bize karşımızdakinin ne olduğunu söyler. Dolayısıyla orada, o anda kim bilimadamlığı yapıyorsa biz onun söylediklerine göre hareket ederiz. Eğer karşımızdaki bizim yararımıza uğraşan ve derdi gerçekleri açığa çıkarmak olan bir bilim adamıysa biz -o an gözlerimiz açık olmasa bile- duvarın farkında olarak hareket ederiz. Örneğin ona çarpmayız. Ama karşımızdaki bizim hasmımızsa bize karşımızdakinin duvar değil de bir armut olduğunu ve onu yiyebileceğimiz söyleyebilir. Bu durumda zarar görmemiz işten bile değildir. En azından dişlerimiz kırılacaktır ve mutlaka bir dişçi tanıdığı olan bu sahte bilimadamı bu işten karlı çıkacaktır. İşte burada, bilim üretme ve yayma noktasında, tarafsızlıktan bahsedemeyiz.

"Tarafların olduğu bir yerde iki arada bir derede de kalınmaz. Er ya da geç ama bir gün mutlaka bir taraftan olunacaktır. Kaldı ki haksızın egemen olduğu bir yerde tarafsız kalmak

adına haklıdan yana olmamak da ne yazık ki, tüm "iyi niyet" söylemlerine rağmen, haksıza hizmet etmek olacaktır. Bilim de bağımsız olamaz. Bilim elbette, nesneldir. Biz halksak ve haklıysak bilimin toplum yaşamına uygulanması da elbette ki, öznel olacaktır. Ancak bizim özelliğimiz bilimi halkın yararına ve onun hayatını kolaylaştırma ya hizmet edecek şekilde olmasıdır. İşte şimdi özerklikle ilgili sorumuza dönelim. Bir namussuz adına çalışılıp, ne kadar mamuslu yaşanabilir? Ya da böyle bir şey olabilir mi?(Elbette burada namussuzlar yararına bilinçli bir çalışmadan bahsediyoruz.)

Üniversiteler, aynı zamanda egemen toplumsal sistemin kendini yeniden üretme araçlarından birisidir. Bir toplumsal sistem kendini yeniden üretemezse uzun bir süre yaşayamaz. Bu herkes ve her tarih için geçerlidir. Kendini yeniden üretmek ise hakim üretim ve bölüşüm ilişkilerinin araçlarını yeniden üretmek demektir. Bu da o toplumu yaratmış olan ideolojik şekillenmeyi yeni kuşaklara aktarmak demektir. Yani her kap içinde ne varsa dışına da onu sızdırır. Bunun dışında bir şey beklenemez. Üniversitelerde anlatılanlar ya da "öğretilenler" işte bu yüzden aslında "ezberletilenler'dir. İşte bu anlamda bilimsel bir bağımsızlık bugün için sözkonusu olamaz. Ülke ve halk yararına işte bu yüzden

faýdalý işler yapılamaz.

Peki biz kendimizi dayatırsak, güçlenirsek "düzene" rağmen yani yeni bir düzen olmadan halk yararına bilim üretmez miyiz? Hayır. Çünkü, bizim ülkemiz bizim irademizle yönetilen bir ülke değildir. Çalışanlarının alacağı maaşın zammı bile İMF tarafından belirlenen bir ülkede ne ulusal egemenlikten ne de iradede bahsedebiliriz. Broşürümüzün başında anlatılan Köy Enstitüleri'ni düşünelim: bunlar, komünist eğitim kurumları vb. değildi ama kapatıldı. Neden çünkü insanların yarım yamalak da olsa egemen iradede yani devletten farklı düşünmelerine neden olmuştı. Hatta sırf onların istediği tarzda eğitim yapılmıyor diye kapatıldılar.

Bir ülkede "Şer ittifakının" çabalarıyla seçilen bir cumhurbaşkanı bile "KHK'yı imzalayıp, teröre destek olmakla suçlanabiliyorsa daha siz o ülkede demokrasiyi kimden bekleyeceksiniz?

Peki, özerklik isteyerek bir mücadele örgütlenmemen mi? Bu soruya şöyle cevap verebiliriz.

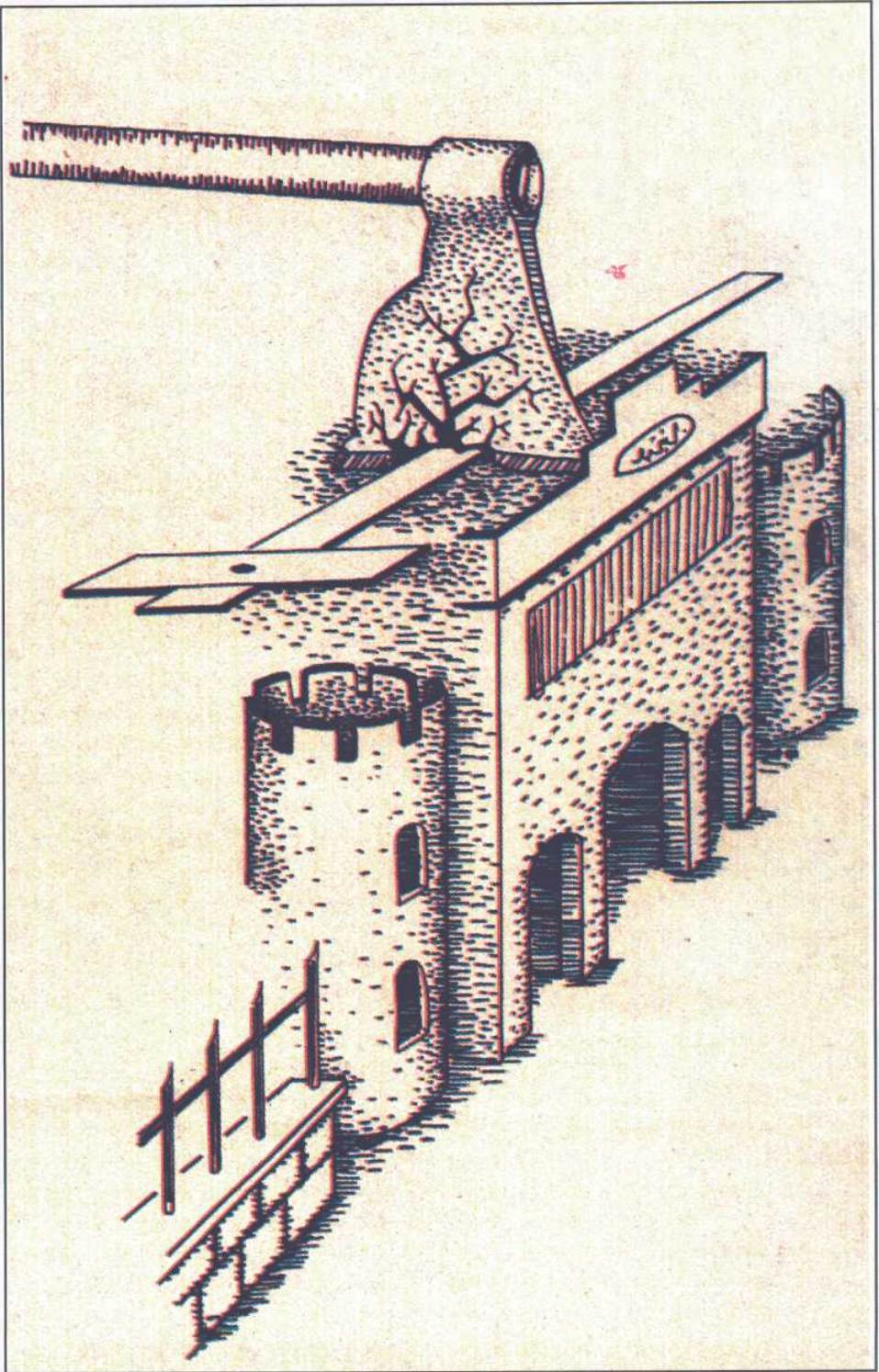
Havanın serin olduğu, dondurmadığı bir ortamda sırtımıza bir hırka almak bizi rahatlatacaktır. Ancak her yanın kar, tipi olduğu bir yerde de sırtımıza hırka almak istemek ne kadar akıl işidir. Akıl işi değildir çünkü ihtiyacımızı karşılamayacağı gibi hasta olmamıza da neden ola-

caktır.

Bugün ülkemizde üniversite-sanayi iş birliği hayata geçirilmektedir ve bu kanunlarda düzenlenmiştir. Konunun taraflarından birisi üniversiteler ise diğeri de TÜSİAD'tır, AB'dir, ABD'dir. Bilimsel araştırma faaliyetleri adına üniversitelerimize yapılanlar ise AR-GE faaliyetleridir. Günümüzde üniversitelerimizde yapılan AR-GE faaliyetleri esas olarak ve nihai anlamda halkın yaşamını kolaylaştırmak için doğayı ve toplumu sorgulamak ve araştırma yapmak değildir.

Üniversite-sanayi işbirliği diye ifade edilen ise aslında üniversite-sermayenin işbirliğidir. Hatta üniversitenin sermayeye hizmetidir. Üniversitelerin sermayeyle yani tekellerle ne denli iç içe geçtiğinden bir üniversite rektörünün şu sözleri en açıklayıcı delillerdendir; "Amacımız, dünyaya açılmış, saniyiyle bütünleşmiş, bilgi üreten ve pazarlayan çağdaş üniversiteler olmaktır." (YTÜ Rektörü Ayhan ALKIŞ) Böyle "işahlı" bir mantık, "özerklik" istemesin de kim istesin?

Böylesi bir mantığa üniversiteleri teslim etmek, kurdu kuzuya emanet etmektir. Bu ortamda verilecek bir özerklik bilimsel gelişmenin değil, tekellerle olan işbirliğinin önünü açacaktır. İşte bu yüzden "Özerk" değil **"HALK İÇİN BİLİM, HALK İÇİN EĞİTİM, HALK İÇİN ÜNİVERSİTE" İSTİYORUZ."**

BİR ÖĞRETİM ÜYESİ, BÖLÜM VEYA FAKÜLTE YÖNETİMİ İLE TERS DÜŞERSE NE OLUR?

Doktorasını vermişse yardımcı doçentlik, doçentlik bilim sınavlarını vermişse doçentlik kadrosunu alamaz. Yani daha yüksek maaş ve kadronun verdiği diğer imkanları alamaz. (Örneğin; 7,5 yıl doçentlik kadrosu alamaz ve profesör olunca kadar yardımcı doçentlik maaşı alır.)

Eserleri ne kadar çok olursa olsun profesörlük kadrosu üniversitede açılmaz ve açılmayan kadroya başvuramaz ve o üniversitede hiçbir zaman profesör olamaz. (Veya kadro açılrsa bile iki mahkeme kararına rağmen başvurusu 1,5 yıl rektör tarafından işleme konmaz.)

Doçentlik kadrosu alana kadar 2 yılda bir sözleşmeli statüsünde çalışır. Uyumsuzlar bu süre içinde sözleşmeleri yenilenmeyerek ayıklanır. (Doğal olmayan seleksiyon. Bilindiği gibi Darwin'in ileri sürdüğü 'doğal seleksiyon' sürecinde doğadan kötüler ayıklanır.)

Profesörlüğe kadar pek çok engelden atlaması gerekir, yönetim ile uyuşamazsa engellerden birinde düşer. Bu engeller; sayıları 30'a yaklaşan sınav ve tez çalışmalarıdır.

Bu maraton içinde;

Doktora tez çalışması 3-6 ayda bir "Tez izleme komisyonu" tarafından denetlenir. (Asgari 4 denetleme. Bilimsel olarak tez danışmanı bir öğretim üyesi olduğu halde, kurulan bu tez komisyonu ile tez öğrencisine asıl muhatap alınacak

kişinin tez hocası olmadığı mesajı verildiği iddiaları' vardır.)

Doçentlik bilimsel eserleri için jüri değerlendirmesi yapılır. (Örneğin; bir profesör doçent olacağı zaman doçentlik sınavlarında kalarak ilerler ve YÖK'ün bilgisayarı bu doçent için 5 kez jüri seçer ve 'tesadüfen' 5 kez aynı 5 jüri üyesi bilgisayardan çıkar.)

Doçentlik kadrosu için jüri değerlendirmesi yapılır. (Kadro açılır ise veya kadro açılrsa bile bugün profesör olan kişi, zamanında doçentlik kadrosu için başvurduğunda eserleri diğer 2 adaydan daha fazla olduğu halde kadro alamamış ve kadrolar diğer 2 kişiye verilmiştir. Durum umutsuzdur.)

Bunların yanında sözleşme engelleri de vardır;

Profesörümüz, araştırma görevlisi alıp ona tez çalışması yaptırtamaz. Yani bilim insanı yetiştiremez. (Örneğin; bir Profesör 18 yılda sadece bir araştırma görevlisi alabilir.)

Tez öğrencisi (Bölüm, enstitü veya üniversite dışından tez yapma sınavlarını kazanmış 3 değişik kategorideki tez öğrencileri) alamaz ve tez çalışması yaptırtamaz. (Örneğin; bir Profesör 18 yılda sadece 2 tez yaptırtabilirken, bir doçent 20'den fazla tez yaptırtabilir. Öğrencilerin tezleri yayınlanırken genelde birinci ad öğretim üyesinin adı olup böylece öğretim üyesi 20'den fazla yayın sahibi olur. Tezler ikiye bölünüp yayınlanırsa

yayın sayısı 40'ı geçer!)

Araştırma Projesi Dersi için öğrenci bulamaz (Örneğin; bir profesör 18 yılda sadece 4 Araştırma Projesi öğrencisi bulabilirken bir yardımcı doçent veya doçent onlarca öğrenci bulabilir.)

Staj öğrencisi bulamaz ve dolasıyla diğer öğretim üyeleri gibi özel işlerini bu öğrencilere yaptır-tamaz. (Örneğin; bir profesör 18 yılda sıfır 1 staj yaptırabilir.)

10 saat üstünde ders bulamaz ve ek ders ücreti alamaz (Örneğin; bir profesör 17 yıl ders ücreti alamaz ve bu yıl ilk kez ayda 1. dönem 194 ve 2. dönem 83 milyon ders ücreti alır.)

Sınavlara (Araştırma görevlisi, bölüm içinden veya bölüm dışından tez öğrencisi, yüksek lisans ve doktora yeterlilik bilim ve yabancı dil sınavları vb.) jüri üyesi olarak giremez veya doçentler bile yüzlerce kez girmişken o profesör 10 kez girer. Çünkü o profesör 1984 yılında jüri başkanı olduğu araştırma görevlisi alım sınavında', kağıtları daha okumadan sonuçlar açıklandığı için rektör yardımcısı, dekan, enstitü müdürü ve bölüm başkanına gidip durmuştur, yani çok konuşmuştur!)

Bölümde; bölüm başkanlığı ve bölüm başkan yardımcılığı, tez izleme komisyonu üyeliği gibi idari görevlere gelemes. Fakültede fakülte yönetim kurulu, fakülte araştırma projesi uzmanlık grubu, fakülte dergisi bilim kurulu üyeliği gibi idari görevlere hiç gelemes. Üniversitede üniversite yönetim kurulu, üniversite senatosu, üni-

versite araştırma fonu yönetim kurulunda fakülte temsilcisi, enstitü müdürlüğü ve yüksek okul müdürlüğü gibi idari görevlere gelmesi hayal bile edilemez.

Bölüme alet ve kitaplar alınırken, gereksinimleri sorulmaz.

Odasına gereksinim duyduğu eşya ve malzemeyi alamaz.

Bölümde veya fakültede kendisi ile konuşacak kimse bulması zorlaşır.

Bilimsel toplantılara uzman olduğu için davet edilip izin istediğinde, "Yapacağın konuşmanın yazılı metnini gördükten sonra karar vereceğiz" denir.

YÖK'ün kuruluşundan bu yana 18 yıldır bölümlerde ve fakültelerde kadro oluşturmuş olan zihniyettekiler, artık kadro oluşturdukları ve çoğunluk oldukları için artık demokrat olmuşlardır(!) Her kararın oylama ile alınmasını isterler ve hep onların dediği olur.

Yukarıdaki olumsuzlukları adli makamlara duyurduğunda savcılık soruşturma açar ama savcılığın karar alma yetkisi olmadığından hazırladığı dosyayı gereğinin yapılması için YÖK'e gönderir! YÖK ise bu dosya ile ilgili hiçbir işlem yapmaz.

Yukarıdaki sorunlar için mahkemeye başvurursa mahkeme hiç bitmeyecekmiş gibi sürer ve olay önemini kaybedince dava biter. (Örneğin; doçentlik kadrosu için dava açtığında, davayı açan 6 yıl sonra profesör olunca "Profesör olduğunuz anlaşıldığından davanız düşmüştür" diye mahkemeden cevap alır!)

Yukarıdaki sorunları medyaya duyurursa hakkında soruşturma açılır. Bölüm kınama kararı alır ve diğer bölümlere "Siz de bu öğretim üyesini kınayın" diye yazılar yazar.

Bu koşullar içinde, üniversitelerde neler olur?

Rektör adayları vaatler yarışına girer. Rektör olduktan sonra üniversitede hiçbir şey değişmez.

Üniversitelerin topluma neden yararlı olamadıkları hiç tartışılmaz (Örneğin; üniversitelerde 79 biyoloji bölümü olduğu halde biyolojik zenginliklerimiz yeteri kadar bilinmez. 9 orman fakültemiz olduğu halde ormanlarımız hızla azalır. 14 veteriner fakültesi olduğu halde besi hayvanları ve et gereksinimi dışarıdan karşılanır. 19 ziraat fakültesi olduğu halde Türkiye'deki tohum piyasası yabancıların elindedir ve gıdalarımızı dışarıdan karşılarız. 8 eczacılık fakültesi olduğu halde yerli ilaç üretemeyiz. 23 ilahiyat fakültesine rağmen insanlarımız dini şeyhlerden öğrenir. 42 tıp fakültesine rağmen sağlık sorunlarımızı çözemeyiz. 24 hukuk fakültemize rağmen hukuku Avrupa Birliği'nden öğreniriz!)

Ders ücretleri kaldırılıp öğretim üyelerine doğru dürüst maaş verme ve kimi hiç ders ücreti almazken bazılarının 1 milyara kadar ek ders ücreti alma keyfiyeti önlenmez.

Kağıt üstünde de olsa 70-80 saat veya daha fazla derse giren (Bu derslerin hazırlığı, vize ve final sınav kağıtlarının okunması vb. de

var), yaz okulu açan, resmi kurumlarda görevli olan, fakültede çeşitli idari görevleri olan yüzlerce ve binlerce öğretim üyesinin gerçek bilim insanı olmasının mümkün olamayacağını kimse görmek istemez.

Öğretim üyesi, mesleği ile ilgili birkaç yıl öncesinin bilgilerini (Bilimsel dergiler ve kitapların çok azına ulaşabildiği için) veya en yeni bilgileri (Uluslararası kongrelere gitmesi için kaynak olmadığı ve kendisinin mali gücü buna yetmediği için) öğrenme olanağı bulamazken, kamuoyunda üniversite denince başörtüsü sorunu akla gelir.

Başka resmi kurumlarda devlet kurum personeline birçok olanak sağlarken (ikramiyeler, başarı teşvik primleri, lojman, yaz dinlenme kampları, ulaşım servisleri vb.) öğretim üyesinin telefonla konuşma masrafları maaşından kesilir.

Bilim ve teknoloji önemli olduğundan(!) öğretim üyelerinin maaşları başka devlet memurlarının maaşları ile kıyaslanır ve öğretim üyelerinin maaşları "Şu kurum üyelerinin maaşlarından yüksek olamaz" diye yazılı olmayan ama olan' kurallar konduğu iddia edilir. Daha sonra üniversitelerde ek ders kepezelikleri yaşanır.

Bunun gibi birçok nedenle ve merkezi otorite baskısıyla öğretim üyelerinin susturulduğu 'iddia edilmekte olup' ülkedeki sorunları konuşan ve bunlar için çözümler teklif eden öğretim üyeleri bulmak oldukça zorlaşır; zaten buna gereksinim de yoktur!..

YÖK'E KARŞI DİRENME GELENEĞİ

İstanbul Haber Servisi- Yıllarca YÖK'ün baskıcı yönetimi altında ezilen öğrenciler, 1990 yılında "üzerlerindeki ölü toprağını atarak" boykot kararı aldı. Güvenlik güçlerinin 6 Kasım günü gerçekleştirilen tepki eylemlerine müdahalesi sonucu son 8 yılda 14ü ağır 146 öğrenci yaralanırken 1733 öğrenci gözaltına alındı.

12 Eylül 1980 darbesinin ardından tam 7 yıl sonra öğrenciler ilk kez tek tip öğrenci derneklerine tepki göstermek için eylem yaptı.

14 Nisan 1987 tarihinde İstanbul, Ankara ve İzmir'de alanlara çıkan öğrenciler, YÖK'e ve onun getirdiği baskıcı yönetime tepki gösterdi. YÖK'ü alanlarda eleştiren üniversiteliler, eylem yöntemini değiştirerek 28 Nisan 1988'de ise İstanbul Üniversitesi Rektörlüğünü ele geçirdi.

6 Kasım 1990'da öğrenciler YÖK'ü boykot kararı aldı. 12 Eylül'ün ardından Türkiye'de yapılan en kitlesel eylem olarak değerlendirilen boykota müdahale eden polis, 474 öğrenciyi gözaltına aldı.

1990'da başlayan ders boykotu 1991 yılında öğrenci derneklerince gelenekselleştirildi. 1992'de güvenlik güçleri boykot başlamadan öğrencilere müdahale ederek 90'dan fazla öğrenciyi tartaklayarak gözaltına aldı.

Öğretim üyeleri YÖK boykotuna ilk kez 6 Kasım 1994'te katılırken polisin müdahalesi sonucu 4 öğrenci yaralandı.

En kanlı boykot ise 1996 yılında gerçekleşti. Beyazıt Meydanı'na girmek isteyen öğrencileri coplayarak dağıtmak isteyen polis, 13ü ağır 125 öğrenciyi yaraladı. O gün İstanbul'da 500, Ankara'da 200 ve diğer illerdeki üniversitelerde de 100 öğrenci olmak üzere toplam 800 öğrenci gözaltına alındı. İstanbul'da haklarında toplam 1299 yıl hapis istemiyle dava açılan 483 öğrenci aklanırken Amasya'da YÖK boykotuna katıldıkları için tutuklanan 8 öğrenci 4'er yıl hapis cezasına çarptırıldı.

İstanbul'da geçen yıl yapılan YÖK'e tepki ve boykot eylemi de görkemli geçti. Beyazıt Meydanı'nı dolduran yaklaşık 3 bin öğrenci, çok sayıda üniversite çalışanı ve demokratik kitle örgütü temsilcisi **"YÖK çetesi dağıtılsın, öğrencilere söz hakkı istiyoruz"** diye haykırdı. YÖK, İstanbul'da kitlesel olarak boykot edilirken Ankara'da solcu öğrencilere saldıran faşistler, biri ağır 4 öğrenciyi yaraladı. Güvenlik güçleri, Diyarbakır ve Mersin'de yaklaşık 100 öğrenciyi gözaltına aldı.

**TC
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
BAŞKANLIĞI**

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı'nın "GİZLİ" ve "KİŞİYE ÖZEL" işaretli (....) yazılarında; üniversitenize bağlı çeşitli fakültelerde görevli aşağıda adları belirtilen öğretim elemanlarının, 1402 sayılı kanunun 2301 ve 2766 sayılı kanunla değişik ikinci maddesi gereğince işlerine son verilmesi istenilmektedir.

Gereğini rica ederim.
İhsan DOĞRAMACI
BAŞKAN
İmza

AYDIN MISIN?

Utanma suçun tümü senin değil
Yırt otuzunda aldığın diplomayı
Alfabelik çocuk ol
Yollar kesilmiş, alanlar sarılmış
Tel örgüler çevirmiş yöreni
Fırıl fırıl alıcı kuşlar tepende
Benden geçti mi demek istiyorsun
Aç iki kolunu iki yanına
Korkuluk ol

Rıfat Ilgaz
1968

"SÖYLEŞİLER"

KORKUT BORATAV

Bir Yıldönümü, Bir Bildiri

YÖK geçen hafta 16. yılını doldurdu. Bu süre içinde bir kurum olarak büyüdü, yerleşti, kök saldı; belli bir eğitim doktrini oluşturdu. Öyle ki, artık yöneticilerinden, başkanından bağımsız bir "YÖK düzeni" nden söz edebilecek hale geldik.

Elbette YÖK sistemi "ilk günahı" nın izlerinden, yani baskıcı 12 Eylül rejiminin ürünü olma özelliğinden bir türlü kurtulamamaktadır. Bu özellik en açık biçimiyle, üniversiteleri tek kalıba sokma tutkusu ile ortaya çıkıyor: "Tek tip üniversite, tek tip öğrenci, tek tip öğretim üyesi..." Biliyoruz ki YÖK, bu tutkuyu olduğu gibi hayata geçirememiştir. Ancak, bence, onaltı yıldan bu yana YÖK düzenini oluşturan yasaların, yönetmeliklerin, ilke kararlarının ve uygulamaların tümünün ardında, onların ortak bileşkesi olarak böyle bir özlem yer almaktadır.

"Tek tip üniversitesi" ... Bu, Türkiye üniversitelerinin yönetsel ve akademik yapılarını Amerikan üniversite modeline dönüştürme çabasıdır. YÖK geldiğinde devlet üniversitelerinde bu bakımdan plüralist bir yapı vardı. Amerikan modelini ODTÜ ve Boğaziçi üniversiteleri, kıta Avrupası (özellikle Alman) modelini ise İstanbul ve Ankara'daki eski, köklü ve büyük üniversiteler izlemekte idiler. Ve bu çeşitlilik iyi bir şeydi.

Kurumlar, toplumsal ortamın ürünüdürler. Köklü kurumların yapılarını tepeden inme yöntemlerle değiştirmek ya başarısız ya da tahripkâr olur. YÖK düzeni, klasik üniversiteleri yasal ve idari yöntemlerle Amerikan modeline dönüştürmeye kalkışınca hem başarısız hem de yıkıcı oldu. Örneğin bu çabalar sonunda, öğretim üyeliğinin doğal tabanını oluşturan "asistanlık" kurumu fiilen tasfiye edildi. Öyle ki, klasik üniversitelerdeki elli yaş kuşağı emekli olduktan sonra, bunların, gelip-geçen, yarım zamanlı insanların ders anlattığı "içi boşalmış" öğretim kurumlarına dönüşme olasılığı çok yüksektir.

"Tek tip öğretim üyesi..." YÖK'ün "ideal öğretim üyesi" prototipi, işlevsel, kısacası "işe yaran" bir bilim insanıdır. Tipik örneği, mühendislik bilimlerinde uzmanlaşmış, araştırma gündemini piyasa talebine göre belirleyen, meslek hayatını sanayi-üniversite işbirliği içinde düzenlemi?, bu işbirliğinin yan ürünlerini "citation index"lerde kapsanan dergilerde, çoğu kez aynı projelerde çalışan doktora öğrencileriyle ortak imzalı makalelerde yayımlanan araştırmacılarıdır. Toplumsal ve insani bilimlerin, güncel anlamda işlevsel olmayan alanları, makbul değildir. Örneğin bir Cumhuriyet anıtı olan Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'ndeki kürsülerin çoğu, insani bilimlerin temel disiplinleri, hatta Türkiye'de iş âleminin gereksinim

duymadığı temel bilimler YÖK perspektifi açısından gereksiz alanlardır.

"Tek tip öğrenci..." YÖK'ün ideal öğrencisi yükseköğrenim hizmetini üniversitelerden satın alan bir "müşteri" dir; parasının karşılığını almayı hedefleyen bir kariyeristtir. Üniversite öğretimi ve diplomasının ona ömür boyu sağlayacağı ek getirinin karşılığını bugünden ödemeyi göze alır. Siyasete, hele düzen-dışı akımlara karşı kapalıdır. YÖK düzeni aslında kafaların içini denetlemek istemektedir ama bunu beceremeyince bu tür akımların öğrencilerdeki dış görüntülerini önlemeye kalkışır. Görüntüler ortadan kalkınca sorun da çözülmüş olur. Bugün sadece türbanla uğraştıklarına bakmayınız. Onların özlemlerindeki üniversite gençleri parkalı veya türbanlı, sarkık veya pala bıyıklı, çember veya kaba sakallı olamaz. Zira, bunlar şu veya bu anlamda "aykırı" dünya görüşlerinin biçimsel yansımalarıdır.

(...)

İzzettin ÖNDER **Üniversitelerimiz**

(...)

Üniversitelerimizin, 1980'lerin başından beri, özel sermaye tercihi doğrultusunda şekillendirilme çabaları, hemen hiçbir kesintiye uğramadan sürdürülmektedir. YÖK, bu yoldaki tarihsel misyonunu, hiçbir ilgili kuruma danışmadan ve hemen hiçbir engel tanımadan yerine getirme çabasını büyük bir inatla sürdürmektedir. Hemen hiçbir siyasal parti de, seçim

vaadi olarak dahi olsa, fazlaca bu konuya değinmemektedir. Bunun nedeni çok açık: Sermaye böyle istemektedir!

Üniversitelerin yeniden yapılandırılması ve eleman istihdam politikalarının şekillendirilmesi süreçleri henüz tamamlanmamıştır. Sermaye-siyaset arasındaki dengeleri de gözeten YÖK, ilk fırsatta üniversiteler üzerine sonuçlandırıcı darbelerini indirmeye hazırlanmaktadır. Bu aşamada YÖK, öğretim elemanlarını ve çevreyi fazla ürkütmeden diğer oluşumların hazırlanmasından da geri durmamaktadır. İşte bu bağlamda, şimdilik iki önemli ipucu bulunmaktadır. Bunlardan biri öğretim elemanlarının maaşlarının yükseltilmesi, diğeri ise öğrenci harçlarının yükseltilmesi projeleridir.

Öğretim üyelerinin özlük haklarının düzeltilmesi, salt bir maaş meselesi değildir. Bir öğretim üyesi, yetişmişlik düzeyi ve yaptığı görev ile toplumun akademik sorumluluğunu taşımaktadır. Onun bağımsızlığı toplumun temel garantisidir. Öte yandan, öğretim üyesinin bağımsızlığı ise, özlük haklarının belirli bir düzeyde gerçekleştirilmesi ile olasıdır. Aksi durumda, öğretim üyesi, ya mali sıkıntı içine düşecek ya da akademik özgürlüğünden fedakârlık etme durumu ile karşı karşıya gelmiş olacaktır. Böylesi çözümlerin insan ahlakı ile açıklanması da olası ve geçerli değildir. Öğretim üyesinin bedelinin olmaması gereklidir!

Ne yazık ki, bugün, 1980 ope-

rasyonunun, amacına ulaşma aşamasına gelmiş olduğunu görmekteyiz. 1980 operasyonu ile üniversiteler çok sesli koro olmaktan tek sesli ve itaatkâr bir üstyapı kurumu haline dönüştürülmeye çalışılmıştır. Bunun için çeşitli baskı yöntemleri yanında, ünlü YÖK ihdas edilmiş ve üniversitelerde idari değişiklik gerçekleştirilmiştir. Fakat uygulamaya koyulan planın en etkili aracını üniversiteleri ticarileştirme ya da özelleştirme projesi oluşturmaktadır.

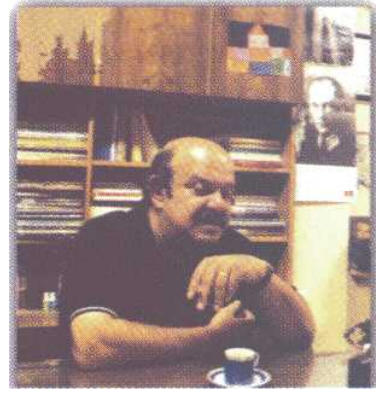
Bu projenin öğretim üyeleri ile ilgili boyutu, öğretim üyelerini üniversitenin içinden iş âlemine çıkarmak biçiminde geliştirilmiştir. Üniversite-sanayi işbirliği ya da başka adlarla, veya çeşitli vakıf ve döner sermaye yöntemleri ile öğretim üyeleri metalaştırılmış ve üniversiteler ticarileştirilme yoluna sokulmuştur.

Bu alanda gelişebilecek direncin kırılmasında en etkili yöntemi de, yukarıda da belirtildiği gibi, öğretim üyelerinin özlük haklarının sınırlandırılması oluşturmaktadır.

Toktamış ATEŞ **Seçim Oyunu**

İstanbul Üniversitesi'nde ki öğretim üyeleri yarın bir "kanaat bildirimi" yapacaklar. Yapılan şey sözde bir seçim ama "seçme" ve "seçilme" hakkının tüm evrensel kuralları ayaklar altına alınmış durumda.

Öğretim üyeleri değişik adaylara oy verecekler. En çok oy alan altı aday YÖK'ün önüne gidecek. YÖK bu altı ismi üç'e indirecek.

Neye göre, nasıl, hangi kriterlerle belli değil. Aynı oyun daha önce tekrarlandığında, daha az oy alan kimi isimler daha çok oy alan isimlerin önüne geçirilmişti. Kimsenin de gıkı çıkmamıştı. Öyle ya yasa böyle. Bu saçma yasa, gökten inmiş sanki...

Cumhurbaşkanı önüne gelen üç ismi inceleyecek ve uygun gördüğünü İstanbul Üniversitesi rektör olarak atayacak. Buradaki ölçülerde bilinmiyor elbette. Sonra da biz, İstanbul Üniversitesi'nin öğretim üyeleri "rektörümüzü seçtik" diye sevineceğiz. Zaten demokrasi dediğimiz böyle olur...

Bir kanaat bildirimi için (zorunlu olarak) okulu kapatarak yüzlerce öğretim üyesini Fen Fakültesi'nin konferans salonunda toplamak çok anlamsız geliyor bana. Piyasada fink atan araştırma şirketleri, bunu çok daha iyi yaparlardı.

Hem zaman yitirmezdik hem de kimi arkadaşlarımız "hangi adaya oy vereyim" düşünce ve sıkıntısından kurtulurlardı.

(...)

16. 12. 1993

Bıktım Bu YÖK'ten
sayfa 142

DEMOKRATİK HALK ÜNİVERSİTELERİ PROGRAMI

**"Demokratik
Halk
Üniversiteleri'nin
Temel ve
Vazgeçilmez
Hedefi:
Halk İçin
Eğitimidir"**

Devlet aygıtı hangi sınıfın elindeyse, sosyal, siyasal, kültürel, ekonomik tüm alt ve üst yapı kurumları da ona göre biçimlenecektir. Bugün üniversiteler holdinglere hizmet ediyorsa bunun böylesi bir maddi temeli vardır. Bütün ihtiyaçlar holdinglerin bakış açısıyla açıklanır ama halkın penceresinden hiçbir şekilde bakılmaz. Üniversitelerin halkın çıkarlarına göre şekillenmesi ancak bir halk iktidarı ile mümkün olabilir. Demokratik Halk Üniversiteleri'ne yön veren tek şey halkın ve vatanın çıkarlarıdır. Bugün olduğu gibi üniversite öğrencileri montaj sanayine aktarılabilecek kadrolar değil, ülke ekonomisinin kendi ayakları üzerinde durmasını sağlayacak, sanayileşmesine hizmet edecek kadrolar olarak yetiştirilir.

Teknolojik gelişmelerin toplumsal çıkarlara göre şekillendiği Demokratik Halk Üniversiteleri, yeni toplumun oluşturulmasında önemli bir işlev üstlenir. Toplumun bilinç ve kültür seviyesini yükseltecek bilim ve kültür siteleri haline dönüştürülür.

*Demokratik Halk Üniversiteleri
Eğitim İçinde Üretim, Üretim
İçinde Eğitimden Yana Olacaktır*

Onlarca üniversite açmak, yeni yeni tabella üniversiteleri kurmak ne eğitim sorununu çözer ne de çözüm yolunda atılan bir adımdır. Bütün bu yapılanlar eğitimde yaşanan çözümsüzlüğün daha da boyutlanmasını beraberinde getirir. Eğitimde yaşanan sorunlar eğitimin bir bütün olarak yapısından kaynak-

lanmaktadır. Yani çözüm bu nitelikteki eğitimin hakim olduğu üniversite açmak değil, eğitim sisteminin yeniden ele almakla, yapısal dönüşümler yapmakla mümkün olacaktır.

Gerçek eğitim; pratikten kopukluğu, soyutluğu, ezberciliği reddeder. Bilgileri yaşamımıza uygulayabiliyor, ondan yararlına biliyorsak eğitimin bize faydalı bir işlevi olduğundan söz edebiliriz. Pratikte uygulanabilirliğini görmediğimiz bir bilgi bir süre kafamızda yer ettikten sonra unutulmaya mahkumdur. Demokratik Halk Üniversiteleri'nde ise teknik eğitim veren bölümler, toplumun üretim organlarıyla sürekli ilişki içindedir. Böylece öğrenciler bir yandan üretim içinde yer alırken edindikleri bilgileri de yaşama geçirme avantajına sahip olur. Üretimin bir parçası haline gelir, deneylerinden öğrenme, yararlanma olanaklarını elde eder.

Teknik bir bölümde verilen bir eğitimin başarıya ulaşması için teori ve pratik başabaş gitmelidir. Öğrencinin üretime katılması aynı zamanda okul ile sosyal yaşam arasında bir bağ kurması açısından da olumlu bir girişimdir. Öğrenci bu yolla toplumun ihtiyaçlarını ve sorunlarını da kavrayarak hareket eder. Bütün bunlar eğitim içinde üretim, üretim içinde eğitimin bir parçası ve sonuçlarıdır.

*Demokratik Halk Üniversiteleri
Tüm Halk Çocuklarına Açık ve
Parasız Olacaktır*

Bugün eğitim her düzeyde paralı hale getirilmiştir. Verilen krediler bile hayatın gerçekliğinden uzaktır. Hatta kredi alan öğrencilerin sayısı da oldukça sınırlıdır. Üniversite öncesi kolejler ve ders-hane gibi olanaklara sahip olamayanlar üniversite sınavlarına baştan adil olmayan koşullarda girmektedir. Sınav sonucunda bir yer kazanılsa bile bu çoğu kez tabela üniversitelerinin bir bölümü olmakta ya da düşük puanlı yerler kazanılmaktadır.

Demokratik Halk İktidarı ile birlikte paralı okullar, dershaneler vb. eğitim kurumları kapatılarak ayrıcalıklı eğitime son verilecek, eğitim her düzeyde parasız hale getirilecektir. Ayrıca her gence yüksek öğrenim yapabilme hakkı ve en önemlisi de bu hakkı kullanabilme koşulları yaratılacaktır. Emekçi halk kitleleri, kendi gelecekleri ve toplumun gelişmesi için genç kuşaklara her türlü olanağı sağlayacaktır. Çünkü eğitim gelir getiren bir sektör değil, bir haktır.

*Demokratik Halk Üniversiteleri,
Halkların Kardeşliğine ve Özgürce
Gelişimine Hizmet Edecektir* Ülkemiz Türk, Kürt, Arap, Laz, Çerkez, Gürcü çeşitli milliyetlerden halkı bağrında toplanmasıyla bir halklar mo-zayığı özelliği sergilemektedir. Halklar mozaığının olmasına karşın ülkemizde Türkçe dışında eğitim verilmemektedir. Kürt, Arap, Laz, Çerkez, Gürcü halkları kendi ana dilleri ile eğitim yapamamaktadır.

Egemen sınıflar, bir ulusun içi dinamiklerini köreltmek için ilk önce ezilen ulusun diline, kültürüne yasak getirirler. Ulusal baskıya karşı mücadele ve ulusların gelişimine katkı en başta Demokratik Halk Üniversitelerinin görevidir. Ülkemizde Kürt ulusu ve diğer azınlık milliyetlerin dil ve kültürünü geliştirecek enstitü ve bölümler oluşturulacak, Demokratik Halk Üniversiteleri'nin bünyesinde her halkın ana dilinde eğitim yapan üniversiteler kurulacaktır.

*Demokratik Halk Üniversiteleri,
Sadece Seçkin Bir Kesimin Değil,
Tüm Toplumun Eğitimini
Amaçlamaktadır*

Bugün üniversiteler sadece liseyi bitirenlerin yararlanabileceği bir eğitim kurumudur. Demokratik Halk Üniversiteleri sadece kendi üyelerine değil: tüm topluma açık, kültür ve bilim siteleri olarak örgütlenecek ve halka sürekli bilgi ve kültür alışverişinde bulunacak yan ör-

gütlenmelere sahip olacaktır. Örneğin, "İşçi Üniversiteleri" Demokratik Halk Üniversiteleri'nin bünyesinde önemli bir yere sahiptir. Emekçilere her yönden eğitim olanağı sağlanarak yeni toplumun yaratılmasında çok yönlü bir gelişim sağlanır.

Tüm halkın eğitimi amaçlanırken eğitim de toplumun her kesimini genel bilimsel bir dünya görüşünün verilmesi, insanların yaşadığı toplumu, tarihini ve kültürle birikimini anlayacak bilinçle donatılması amaçlanır.

Demokratik Halk Üniversiteleri'nde Herkes İsteddiği Ve Yetenekli Olduğu Dalda Eğitim Yapma Olanağına Sahiptir

İlk öğretimden itibaren öğrencilerin yeteneklerinin belirlenmesi ve geliştirilmesi Demokratik Halk Üniversiteleri'nde kimin hangi alanda eğitim yapacağı bir muamma olmaktan çıkacaktır. İlkokuldan itibaren verilen eğitimle çocuğun yetenekleri ve yaratıcı yönleri belirlenip geliştirilir; üretime hizmet edecek tarzda eğitim uygulanarak bireyin eğitim sürecinde daha hızlı ve uyumlu gelişimi sağlanır.

Bugün öğrencinin yetenekleri ve gelişimi dikkate alınmadığından gerek üniversite öncesi gerekse de sonrasında bir çok sorunla karşılaşmaktadır. Gençliğin geleceğini bir anda alt üst edebilmektedir. İlgi ve yetenekleri dikkate alınmayan ve nasıl seçim yapacağı konusunda da yol gösterilmeyen öğrenci, üniversiteyi kazansa bile birçok sorunla karşı karşıya kalmaktadır. Seçtiği bölümden memnun kalmayan kişi, gelecekte birşey beklemeyen, üniversiteye ve bulunduğu çevreye uyum sağlamakta güçlük çeken bir duruma gelmektedir. Bugün bir çok öğrenci bu sorunları yaşamaktadır. Yaşanılan bu sorunlar, öğrenciyi bunalımlara sokmaktadır.

Halk için eğitimin yaşama geçmesiyle öğrencinin yetenekleri, istekleri ve gelişimi dikkate alınarak istihdam gerçekleşir. Yani insanlar üniversitede hangi

dalda eğitim yapacaklarına bugün olduğu gibi sınavlar, tesadüfler, şanslar yön vermeyecektir.

Demokratik Halk Üniversiteleri, Bilimsel Olmayan Yöntemleri Reddecektir

Demokratik Halk Üniversiteleri bilimsel üretim yapan kurumlar olacaktır. Bilimsel üretim, boş, fantastik yöntemlerle değil, bilimsel yöntemlerle yapılabilir. Metafizik ve idealist yöntemler sömürücü sınıfların bilimi gerici ve sübjektif amaçlarına kurban etme yöntemidir. Halkın fedakarca sağladığı olanakları gereksiz yöntemlerle heba etmeye kimsenin hakkı yoktur. Bu hak olmadığı gibi bilim yuvasında bilimsel olmayan yöntemler kullanılması da düşünülemez.

Demokratik Halk Üniversiteleri doğa ve toplumsal olaylara yaklaşımında tek bilimsel yöntem olan diyalektik materyalizmi kullanacaktır. Diyalektik materyalizm, aynı zamanda, tüm topluma yaratıcı, üretken düşünme tarzının kazandırılması demektir.

Demokratik Halk Üniversiteleri, Bünyesinde Anti-Demokratik Unsurlara Örgütlenme, Yaşama ve Barınma Hakkı Tanımaz

Bilim ve eğitim için özgür bir ortam olmazsa olmaz koşuldur. Halk için bilim, halk için eğitim için özgür ve demokratik ortamı korumak, özgür ortamı sabote edecek anti-demokratik unsurlara barınma, örgütlenme ve yaşama hakkı tanımamak şarttır.

Halkın emeği ile kurduğu, fedakarca olanaklar sağladığı Demokratik Halk üniversiteleri'nde halka karşı faaliyet yürüten unsurlara örgütlenme hakkı tanınması düşünülemez.

Özgür düşüncüyü, yaratıcı ve geleceğin insanının yaratılmasını sekteye uğramaktan başka amacı olmayan ırkçıgerici-faşist akımlara karşı mücadele etmek üniversitelerin görevidir.

*Demokratik Halk Üniversiteleri,
Yeni Toplumun Yeni İnsanını
Yaratacak Bir Eğitim
Politikası İzleyecektir*

Yıllardır sömürü düzeninin insanlar üzerinde yarattığı tahribatların da giderilmesi gerekir. Sömürü düzeni insanların kollektif davranışlarını köreltmış, bireyci bencil insanlar yaratmıştır.

Kapitalist sistem, insanların sadece kendisi için gerekli olan yeteneklerini geliştirmekte ve diğer bütün yeteneklerini baskı altına alarak köreltmektedir.

Bir avuç sömürenin değil tüm halkın egemen olduğu yeni toplumda, tüm toplumu geliştirecek nitelikte insanlar yetiştirilmelidir. Demokratik Halk Üniversiteleri, insanların tüm fonksiyonlarını geliştirecek, insanlar üzerindeki tahribatları giderecek bir eğitim pratiği izleyecektir.

Yeni tip insan, bağımsız düşünebilecek, insiyatifli, yaratıcı devrimci ruhla donatılmış insandır. Fiziksel moral ve zihinsel olarak mümkün olan en ileri gelişmişliği simgeleyen bu insan tipi toplumun geleceğini garantiye alacak, onun dev adımlarla ilerlemesini sağlayacaktır.

*Demokratik Halk Üniversiteleri, En
Üst Yönetme Organından En Alt
Birimine Kadar Kitlenin Karar Alma
Ve Uygulama Sürecinde Etkin Bir
Şekilde Katılımını Sağlayacak
Demokratik Bir İşlerliğe Sahip
Olacaktır...*

Demokratik Halk Üniversiteleri'nde yönetim demokratik bir seçimle oluşturulacaktır. Hiçbir kesime özel statü tanınmayacaktır. Önemli olan üniversite bünyesinde yer alan her kesimin yönetimde temsil edilmesi, aralarında ahenkli bir işbirliği ve çalışma arkadaşlığının kurulmasıdır. Yönetim organları topluluğuna uygulanacak, denetlemeye, eleştiri ve önerilere her zaman açık olacaktır. Yönetimde yer alan kişiler istendiğinde kendisini seçenlere görev-

den alınabilecek ve yenisi seçebilecektir. Ayrıca üniversite bünyesinde yer alan herkesin kendi özgü sorunlarının çözümü ve dayanışma duygusunu geliştirmek için oluşturdukları demokratik kitle örgütlerinde örgütlenecekler ve bu örgütler bizzat üniversite yönetimi tarafından teşvik edilecek, güvence altına alınacaktır. Bu örgütlenmeler birim düzeyinde kalmayıp ülke çapında merkezi örgütlülük sağlanacaktır.

*Demokratik Halk Üniversiteleri,
Bileşenlerinin Sosyal-Kültürel
Yaşamsal Sorunlarına
Çözüm Bulacak,
Bunun İçin Oluşturulan
Kurumların Yönetimleri ve
Faaliyetlerini Demokratik
Bir Şekilde Örgütleyecektir.*

Üniversitelerde olduğu gibi yurtlarda da öğretim üyesi ve üniversite çalışanlarına ait sosyal konutlarda ve kütüphanelerde de yönetim ve sosyal yaşamın her yönüyle düzenlenmesi tamamen burada barınan ve çalışanlara ait demokratik bir işlerlikte olacaktır.

Sosyal kültürel, yaşamsal, maddi tüm sorunlar halk iktidarı ile dayanışma içinde çözülecektir.

Demokratik Halk Üniversiteleri niteliğini, halk iktidarından alacak, herşeyiyle emekçi halkın bir parçası olacaktır. Demokratik Halk Üniversiteleri'nin yaratılması devrim sorunudur dedik. Ancak bu bilimsel eğitimden demokratik örgütlenmeye, halk için eğitimden, parasız eğitime kadar bu günden mücadele vermenin önünde engel değildir. Demokratik üniversite taleplerimizi ve halklarımızı kazanmak için ısrarcı olacağız ve asıl çözümün sitem değişikliğinden geçtiğini bilerek adım adım hedefe yaklaşmak için mücadele edeceğiz. Demokratik Halk Üniversitelerini yaratmak hedefimiz olacaktır."

(Demokratik Üniversite Ve Bağımsızlığı Esas Alan Demokratik Anayasa İstiyoruz. Sayfa: 29-34)

**YÖK GENÇLİĞİ
OLMAYACAĞIZ**

